

بخش اول

فصل اول

«معانی»

تست‌های تألیفی فصل اول

کله مثال ۱: در بیت زیر جمله خبری با کدام غرض ثانویه به کار رفته است؟

- برخاستم به طالع فرخنده فال دوست
 بختم نخفته بود که از خواب بامداد
- (۱) اظهار شادی (۲) تشویق و امید دادن (۳) استرحام (۴) اظهار تأثر و اندوه
- پاسخ: گزینه «۱» گوینده خبر می‌دهد تا شادی و سرور خود را آشکار کند.

کله مثال ۲: مسندآلیه در بیت زیر مطابق کدام غرض ادبی، به صورت نکره به کار رفته است؟

- این پنج روزه مهلت ایام آدمی
 آزار مردمان نکنند جز مغفلی
- (۱) اراده فردی نامعین از افراد جنس (۲) جامعیت خبر (۳) تحقیر مسندآلیه (۴) تکیه بر مسند
- پاسخ: گزینه «۳» مسندآلیه به صورت نکره آمده است و قصد گوینده، تحقیر مسندآلیه است.

کله مثال ۳: غرض ادبی تقدیم مسند در کدام یک از ابیات با بقیه متفاوت است؟

- (۱) زن جادوست جهان من نخرم زرقش
 زن بود آن که مر او را بفریسد زن
- (۲) شر است جمله دنیا خیر است دین همه
 این شر باز داشتت از خیر خیره خیر
- (۳) حکایت لب شیرین کلام فرهاد است
 شکنج طره لیلی مقام مجنون است
- (۴) علی است شاهد ازل علی است مثل بی مثل
 علی است مصدر دوم علی است صادر اول
- پاسخ: گزینه «۴» در سه گزینه اول، برای نشان دادن اهمیت مسند، آن را مقدم بر مسندآلیه آورده‌اند؛ اما در گزینه ۴، مسند (علی است) به جهت حصر و قصر بر مسندآلیه (شاهد ازل) مقدم آورده شده است. یعنی «تنها علی شاهد ازل است.» (قصر مسندآلیه بر مسند).

کله مثال ۴: کدام گزینه به مقصود امر در ابیات زیر اشاره می‌کند؟

- زندگان چه کومه و چه دراز
 نه به آخر بمرد باید باز؟
- خواهی اندر عنا و شدت زی
 خواهی اندر امان به نعمت و ناز
- (۱) اباحه (۲) دوام (۳) تخییر (۴) تعجیز
- پاسخ: گزینه «۱» شاعر مخاطب را مجاز به انجام کار می‌کند و او را ملزم نمی‌داند. در بیت «خواهی...» به این معناست از که «اگر می‌خواهی در سختی زندگی کن و اگر می‌خواهی در آسایش؛ حق انتخاب با توست.»

کله مثال ۵: در بیت «هر دمش با من دلسوخته لطفی دگرست این گدا بین که چه شایسته انعام افتاد» کدام یک از معانی امر به کار رفته است؟

- (۱) تعجب (۲) ارشاد (۳) استرحام (۴) تخییر
- پاسخ: گزینه «۱» شاعر از اینکه معشوق، عاشق را لایق انعام خود دانسته است، تعجب می‌کند.

کله مثال ۶: در بیت زیر کدام یک از مواضع وصل دیده می‌شود؟

باز مینا رنگ و زیبا روی و مشکین سر شود

افسر سیمین فرو گیرد ز سر کوه بلند

(۲) وقتی چند مسند برای یک مسندآلیه بیاید.

(۱) وقتی جملات در خبر و انشاء متحد باشند.

(۴) وقتی جمله دوم، حاصل جمله اول باشد.

(۳) وقتی چند مسندآلیه برای یک مسند بیاید.

پاسخ: گزینه «۲» سه مسند مصراع دوم، به مسندآلیه مصراع اول (کوه بلند) اسناد داده شده است.

کله مثال ۷: فصل در بیت زیر در کدام موضع است؟

یک بیت از آن سفینه به از صد رساله بود

دیدیم شعر دلکش حافظ به مدح شاه

(۴) شبه کمال انقطاع

(۳) شبه کمال اتصال

(۲) کمال انقطاع

(۱) کمال اتصال

پاسخ: گزینه «۱» جمله (مصراع) دوم، مانند بدلی برای جمله اول است.

کله مثال ۸: بیت زیر با کدام مورد بلاغی تناسب دارد؟

گوهر بیرون کن از این تیره کان

کان تو است این تن و طاعت گهر

(۴) کمال انقطاع

(۳) شبه کمال اتصال

(۱) وصل، جمله دوم ادامه جمله اول (۲) فصل، اتحاد در معنا

پاسخ: گزینه «۴» دو جمله از حیث خبر و انشاء جدا هستند.

کله مثال ۹: در مورد بیت زیر کدام یک از گزینه‌ها صحیح است؟

که روز مصیبت کسش یار نیست

بداخترتر از مردم آزار نیست

(۴) ایجاز حذف

(۳) اطناب

(۲) ایجاز قصر

(۱) مساوات

پاسخ: گزینه «۱» تمام واژه‌ها به جا به کار رفته‌اند و هیچ واژه حشو و زایدی وجود ندارد و به عبارتی «سهل و ممتنع» است.

کله مثال ۱۰: کدام یک از شاخه‌های اطناب در بیت زیر دیده می‌شود؟

آن که چو دنبه است و آن که خشک و نزار است

این رمه گریگ مرگ راست همه پاک

(۴) ذکر خاص پس از عام

(۳) ایضاح بعد از ابهام

(۲) تزییل

(۱) تکمیل

پاسخ: گزینه «۴» نخست از «رمه» مردمان که «گریگ مرگ راست» سخن گفته است و سپس گونه‌های گوسفندان را مشخص نموده است.

کله مثال ۱۱: در کدام بیت نوع اطناب با بقیه متفاوت است؟

پاک آی ز خاک ز آن که پاکت بسرشت

(۱) آن یار که پاک است ز خاکت بسرشت

بچر وز بهر طاعت چر بچم وز بهر حکمت چم

(۲) نیاید با تو زین طارم برون جز طاعت و حکمت

وام است بر تو گر خبرت هست وام وام

(۳) این روزگار بی‌خطر و کار بی‌نظام

سخن آنگه چنین سخن که مراسست

(۴) جاودانی است من بگویم راست

پاسخ: گزینه «۲» در گزینه (۲) اطناب از نوع «تکمیل» است که شاعر با آوردن دو جمله «از بهر طاعت چر» و «از بهر حکمت چم» خواننده را از این

گمان باز می‌دارد که منظور او چریدنی جز برای طاعت و چمیدنی جز برای حکمت بوده است. در بقیه گزینه‌ها، اطناب از نوع «اعتراض» است. در گزینه (۱) «که پاک است»، در گزینه (۳) «گر خبرت هست» و در گزینه (۴) «من بگویم راست» جملات معترضه هستند.

آزمون فصل اول

کله ۱- در بیت زیر کدام یک از عیوب مخل فصاحت «کلمه» وجود دارد؟

ده منای گـر بلنـد آوازیـان

- (۱) تنافر حروف (۲) غرابت استعمال (۳) مخالفت قیاس (۴) کراهت در سمع

کله ۲- کدام یک از عیوب مخل فصاحت «کلام» در بیت زیر وجود دارد؟

آن است نیک‌بخت که پوشیده بین دلش

- (۱) تنافر کلمات (۲) تعقید لفظی (۳) ضعف تألیف (۴) تنابع اضافات

کله ۳- حذف مسندآلیه در بیت زیر با کدام غرض ادبی صورت گرفته است؟

گرچه بدنامی است نزد عاقلان

- (۱) تنگی مجال (۲) دوری از عبث (۳) تحقیر مسندآلیه (۴) آشکار بودن مسندآلیه

کله ۴- در بیت زیر مسندآلیه از چه راهی مقید شده است؟

نرگس مست نوازش کن مردم دارش

- (۱) تقیید به شرط (۲) تقیید به حال (۳) تقیید به اضافه (۴) تقیید به صفت

کله ۵- در بیت زیر کدام یک از اغراض ادبی تقدیم مسند به کار رفته است؟

همره عقل و یار جان علم است

- (۱) تأکید بر مسند (۲) تنبیه و ارشاد (۳) حصر و قصر (۴) اظهار بشارت

کله ۶- کدام گزینه به غرض ادبی تقدیم مسند در بیت زیر اشاره می‌کند؟

مشک است سخن نافه او خاطر دانا

- (۱) اهمیت مسند (۲) تنبیه و ارشاد (۳) حصر و قصر (۴) اظهار بشارت

کله ۷- در بیت زیر کدام یک از اغراض ادبی نکره بودن مسندآلیه مورد نظر بوده است؟

اگر این شراب خام است اگر آن فقیه پخته

- (۱) جامعیت خبر (۲) تعظیم و مبالغه (۳) تقلیل و تحقیر (۴) اراده فردی نامعین از افراد جنس

کله ۸- مقدم بودن مسند در بیت زیر مفید چه معنایی است؟

بی‌مزد بود و منت هر خدمتی که کردم

- (۱) تحقیر مسندآلیه (۲) قصر مسندآلیه بر مسند (۳) تنبیه (۴) تأکید بر مسند

کله ۹- در بیت زیر

«تن گور توست خشم مگیر از حدیث من»

کدام یک از مواضع فصل دیده می‌شود؟

- (۱) کمال اتصال (۲) شبه کمال اتصال (۳) کمال انقطاع (۴) شبه کمال انقطاع

کله ۱۰- کدام گزینه با بیت زیر متناسب است؟

گفتگوهاست در این راه که جان بگدازد

- (۱) ایجاز حذف (۲) ایجاز قصر (۳) اطناب، ایضاح بعد از ابهام (۴) اطناب، تکرار

فصل دوم

«بیان»

تست‌های تألیفی فصل دوم

کله مثال ۱: در کدام گزینه مجاز با علاقه محلیت نداریم؟

کز تف به کوه لرزه دریا برفکنند	۱) دریا کشان کوه جگر باده‌ای به کف
حافظ قرابه کش شد و مفتی پیاله نوش	۲) در عهد پادشاه خطا بخش جرم پوش
تو از این چه سود داری که نمی‌کنی مدارا	۳) دل عالمی بسوزی چو عذار بر فروزی
خرده انبان خود به لذت‌تر	۴) خوان بزرگان اگرچه لذیذ است

✓ پاسخ: گزینه «۱» در گزینه (۱)، «باده» مجازاً در مفهوم «پیاله» به کار رفته است و مجاز با علاقه محلیت است. در گزینه (۲)، در عبارت «پیاله نوش»، منظور از «پیاله» (ظرف)، «باده» است. در گزینه (۳)، «عالم» مجازاً از «مردم» است و در گزینه (۴)، «خوان» مجازاً از «غذا» های خوان است.

کله مثال ۲: در ابیات زیر کدام یک از ابواب علم بیان دیده می‌شود؟

چو مار شکنجی و ماز اندر آن	برآمد ز کوه ابر مازندان
شکم کرده هنگام زادن گران	به سان یکی زنگی حامله
پسر همچو فرتوت پنبه سران	همی زاد این دختر بر سپید

- ۱) تشبیه (۲) تشبیه و استعاره و مجاز (۳) تشبیه و کنایه (۴) تشبیه و مجاز

✓ پاسخ: گزینه «۴» تشبیه «ابر» به مار شکنجی، زنگی حامله و دختر بر سپید و تشبیه «برف» به پسر زال و سپید مو آشکار است. در «فرتوت پنبه سران» یک مجاز کل و جزء به کار رفته است؛ زیرا «سر» را گفته و «مو» را اراده کرده است و از طرفی «پنبه سر» (پنبه موی = مویی مانند پنبه یا به رنگ پنبه) خود دارای تشبیه است.

کله مثال ۳: در کدام گزینه دو مورد مجاز به کار رفته است؟

در دلت نور چشمه خورشید	۱) بر کفت آب خوشه انگور
ز مادر همه مرگ را زاده‌ایم	۲) به بی‌کام گردن بدو داده‌ایم
نمایم به گیتی یکی دستبرد	۳) که گردد ز پولاد من کوه خرد
من چه دانستم که عشق این رنگ داشت	۴) کز جهان با جان من آهنگ داشت

✓ پاسخ: گزینه «۱» مجاز در گزینه (۲)، در کلمه گردن (مجازاً کل وجود)، در گزینه (۳)، در کلمه پولاد (مجازاً گرز) و در گزینه (۴)، در کلمه جهان (مجازاً مردم جهان) است.

در گزینه ۱ «آب خوشه انگور» مجاز «ماکان» از شراب است؛ اما شراب مظلوف است و از آن ظرف شراب (که بر کف قرار می‌گیرد) اراده شده است؛ پس یک مجاز «حالیّت یا مظلوف و ظرف» نیز داریم.

کله مثال ۴: کدام گزینه به لحاظ به کار رفتن یا نرفتن مجاز در آن، با بقیه متفاوت است؟

۱) ظاهراً هم‌شیره انگور بوده در ازل	آب حیوان چون کفیل عمر جاویدان شده
۲) آن خداوندی که بوی خوی روح افزای او	مستی اندر مغز همچون آب انگور آورد
۳) چشم مخمورت آن چنان که از اوست	مستی ما چو خمر از انگور
۴) حلالست آن ولی را خون انگور	حرامست آن عدو را شیر مادر

✓ پاسخ: گزینه «۳» در گزینه (۳) «انگور» در معنی اصلی خود به کار رفته است.

کدام گزینه با تشبیهات بیت زیر تناسب دارد؟

روانش خرد بود و تن جان پاک / نو گفتمی که بهره ندارد ز خاک

- (۱) تشبیه معقول به معقول (۲) تشبیه محسوس به معقول (۳) هیچ کدام از گزینه‌ها (۴) دو گزینه اول

پاسخ: گزینه «۴» در بیت، یک بار «روان» به «خرد» تشبیه شده است که تشبیه معقول به معقول است و یک بار «تن» به «جان پاک» تشبیه شده است که تشبیه محسوس به معقول است.

کدام گزینه را در «حرف‌هایم مثل یک تکه چمن روشن بود» مشخص کنید؟

- (۱) حسی به حسی (۲) عقلی به عقلی (۳) عقلی به حسی (۴) حسی به عقلی

پاسخ: گزینه «۱» «حرف» به صورت گفتار، از مسموعات است و البته این در صورتی است که به معنای ظاهری حرف توجه داشته باشیم و اگر از حرف، معنی حرف‌ها موردنظر باشد، مشبه معقول است.

کدام گزینه نوع تشبیه شعر فروغ کدام است؟

«و من به آن زن کوچک برخوردم / که چشم‌هایش مانند لانه‌های خالی سیمرغان بودند»

- (۱) تشبیه هر دو سو حسی (۲) تشبیه هر دو سو عقلی (۳) تشبیه خیالی (۴) تشبیه وهمی

پاسخ: گزینه «۴» «لانه خالی» جزء اول مشبه‌به، در عالم محسوسات موجود است؛ اما «سیمرغ» وجود خارجی ندارد. چون یکی از اجزای مشبه‌به، وجود خارجی ندارد، تشبیه وهمی است.

کدام گزینه از نظر مفرد و مرکب بودن طرفین تشبیه با بقیه متفاوت است؟

- (۱) خالت به کنار لب چو دیوی است / اندر پی خاتم سلیمان
(۲) دلم در بند تنهایی بفرسود / چو بلبل در قفس روز بهاران
(۳) خط ریش به زیر لب چو طوطی است / که شکر پاره در منقار دارد
(۴) خبرت خراب‌تر کرد جراحت جدایی / چو خیال آب روشن که به تشنگان نمایی

پاسخ: گزینه «۲» در گزینه (۲) مشبه مفرد مقید (دل در بند تنهایی)، به مشبه‌به مرکب (بلبلی که در روز بهاران در قفس اسیر است) تشبیه شده است. در بقیه گزینه‌ها، تشبیهات مرکب به مرکب هستند. در گزینه (۱) «خال» در کنار «لب»، دو تصویر است، پس مرکب است که به تصویر مرکب «دیوی که در پی خاتم سلیمان می‌تازد»، تشبیه شده است. در گزینه (۳) «خط» (ریش) در زیر «لب» نیز دو تصویر است و مرکب است که به «طوطی که شکر در منقار گرفته» تشبیه شده و در گزینه (۴) تصویر مرکب «شنیدن خبر معشوق که باعث خراب شدن حال عاشق می‌شود»، به تصویر مرکب «خیال آبی که در ذهن تشنگان نمودار می‌شود و موجب عطش و افزودن عذاب می‌شود»، تشبیه شده است.

کدام گزینه تشبیه در بیت زیر با کدام گزینه تناسب دارد؟

حاسد دولت تو تا نبود نون چو الف / تن برهنه چو الف پشت دو تا چون نون باد

- (۱) وجه شبه تحقیقی و عقلی (۲) وجه شبه حسی و تخیلی (۳) وجه شبه تخیلی و عقلی (۴) وجه شبه تحقیقی و حسی

پاسخ: گزینه «۲» «تن برهنگی» و «دوتایی» در پشت حاسد، حقیقی و در الف و نون، خیالی است؛ همچنین برهنگی و خمیدگی وجه شبه‌های حسی‌اند.

کدام گزینه وجه شبه از جهت حسی و عقلی بودن با بقیه متفاوت است؟

- (۱) نکته‌ای کان جست ناگه از زبان / همچو تیری دان که جست آن از کمان
(۲) و آنگه بغلی نعوذ بالله / مردار به آفتاب مرداد
(۳) سرشک نرگس او می‌نمود بر زلفش / چنان که ریخته بر سبزه دانه‌های گهر
(۴) به سان سرو سیمین است قدش / ولیکن بر سرش ماه منور

پاسخ: گزینه «۱» در گزینه (۲) وجه شبه «بدبویی»، در گزینه (۳) وجه شبه «قرار گرفتن ماده درخشان بر جسم تیره» و در گزینه ۴ وجه شبه «بلندی» از محسوسات هستند؛ اما در گزینه (۱) «واقع شدن امری برگشت‌ناپذیر به یکباره» امری معقول است.

کله مثال ۱۱: در بیت زیر وجه شبه را مشخص کنید؟

چو جان است با او نشستند	تو گفستی به بهرام ماند همی
(۴) با او نشستند	(۲) مصاحبت
(۳) حلاوت	(۱) سرخی

پاسخ: گزینه «۳» شاعر در مصراع دوم، «نشستن با ممدوح» را مانند «جان»، «شیرین و با حلاوت» می‌داند.

کله مثال ۱۲: کدام گزینه تشبیه تمثیل نیست؟

دست بر سر زدن از هر مگسی می‌آید	دعوی عشق ز هر بلهوسی می‌آید
آینه هر چه دید فراموش می‌کند	صورت نبست در دل ما کینه کسی
دیو از دست سلیمان عاقبت خاتم گرفت	خط ریش لعل سیراب تو را کم کم گرفت
نیست صبر از خون عاشق چشم فتان تو را	تشنگی در خواب ممکن نیست کم گردد ز آب

پاسخ: گزینه «۳» در بیت سوم، «در آمدن ریش در اطراف لب یار» به «بروده شدن خاتم سلیمان» توسط دیو تشبیه شده است که در آن مشبه، مرکب حسی و مشبه‌به، مرکب عقلی است. چنان که گفته شد در تشبیه تمثیل، مشبه به ای محسوس، مشبهی معقول را تقریر و اثبات می‌کند. در این مثال، گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) تشبیه تمثیل هستند.

کله مثال ۱۳: کدام گزینه در خصوص تشبیه بیت «مشوش است دلم از کرشمه سلمی چنان که خاطر مجنون ز طره لیلی» صحیح است؟

(۱) تشبیه مرکب	(۲) تشبیه تمثیل	(۳) تشبیه مرکب تمثیلی	(۴) تشبیه ملفوف
----------------	-----------------	-----------------------	-----------------

پاسخ: گزینه «۱» در تشبیه تمثیل بر خلاف تشبیه مرکب، قرینه‌سازی رعایت نمی‌شود و وجه شبه را از مجموع اجزاء مشبه‌به، به صورت کلی درمی‌یابیم. در تشبیه فوق، «دل من» با «خاطر مجنون» و «کرشمه سلمی» با «طره لیلی» قرینه‌اند، پس تشبیه تمثیل نیست. از طرفی این قرینگی به معنی تشبیه جداگانه اجزاء نامبرده نیست که تشبیه ملفوف باشد؛ بلکه مشبه مرکب در مصراع اول به طور کلی به مشبه‌به مرکب در مصراع دوم تشبیه شده است.

کله مثال ۱۴: کدام گزینه در مورد نوع تشبیه بیت زیر صحیح است؟

من اگر خارم اگر گل چمن آرایی هست	که به هر شیوه که می‌پروردم می‌رویم
(۱) تشبیه مضم	(۲) تشبیه مشروط
(۳) تشبیه جمع	(۴) تشبیه مقلوب

پاسخ: گزینه «۳» در این بیت مشبه «من»، یک بار به «خار» و یک بار به «گل» تشبیه شده است.

کله مثال ۱۵: تشبیه متفاوت را از نظر شکل قرار گرفتن مشبه‌ها و مشبه‌به‌ها در مقابل یکدیگر مشخص کنید؟

چشم او نرگس و رخسارش گل	ز نخش سیب و لب لعل شراب
زان قامت همچون الف و زلف چو دالت	باریک شدم چون الف و چفته چو دالی
قد و روی و زلف سرو و ماه و مشک	مشک پیچان ماه تابان سرو راست
نو بهار آمد و آورد گل و یاسمن	باغ همچون تبت و راغ به سان عدنا

پاسخ: گزینه «۳» در گزینه «۳» «قد» و «روی» و «زلف» با لف و نشر مرتب به «سرو» و «ماه» و «مشک» تشبیه شده‌اند؛ پس تشبیه ملفوف است.

در بقیه گزینه‌ها، مشبه‌ها و مشبه‌به‌های متعدد، هر کدام جداگانه به یکدیگر تشبیه شده‌اند و تشبیه‌ها مفروقند.

کله مثال ۱۶: از میان گزینه‌ها تشبیه غیرمشروط را تشخیص دهید؟

- (۱) ابرست و باد مرکب تازیش در نبرد
 (۲) تویی چو ماه اگر ماه را کلاه بود
 (۳) ای محنت ار نه کوه شدی ساعتی برو
 (۴) ای رخت چون گل و گل بی‌خار
- گر ابر با رکاب بود باد با عنان
 تویی چو سرو اگر سرو را قبا باشد
 وی دولت ارنه باد شدی لحظه‌ای بپای
 وی قددت سرو سرو خوش‌رفتار

پاسخ: گزینه «۳» در تشبیه مشروط، شباهت مشبه و مشبه‌به در گرو شرطی است که آن را ذکر می‌کنند؛ بنابراین گزینه (۳) با وجود داشتن ادات شرط، تشبیه مشروط نیست و باید آن را تشبیه مضمّر دانست. تشبیه در بقیه گزینه‌ها از نوع مشروط است. در گزینه (۴)، ادات شرط دیده نمی‌شود، ولی تشبیه «رخ» به «گل» با شرط «بی‌خار بودن» و تشبیه «قد» به «سرو» با شرط «خوش‌رفتار بودن» انجام شده است.

کله مثال ۱۷: نوع تشبیه در بیت زیر را مشخص کنید؟

«زمین شود چو هوا و هوا شود چو زمین
 چو شد گران و سبک شاه را رکاب و عنان»

- (۱) تشبیه ملفوف (۲) تشبیه مشروط (۳) تشبیه معکوس (۴) تشبیه مضمّر

پاسخ: گزینه «۳» در مصراع دوم بیت، صنعت لف و نشر دیده می‌شود؛ ولی تشبیه (در مصراع اول) از نوع مفروق است که به صورت معکوس، ابتدا مشبه، به مشبه‌به تشبیه شده و سپس جابه‌جا می‌شوند.

کله مثال ۱۸: کدام گزینه در مورد بیت زیر صحیح است؟

ای که بر مه کشی از عنبر سارا چوگان
 مضطرب حال مگردان من سرگردان را

- (۱) مستعارّله: روی محبوب، مستعارّمنه: عنبر سارا، جامع: زیبایی و سیاهی.
 (۲) مستعارّله: موی محبوب، مستعارّمنه: ماه و عنبر سارا، جامع: سیاهی و بوی خوش.
 (۳) مستعارّله: روی محبوب و موی محبوب، مستعارّمنه: ماه و عنبر سارا، جامع: زیبایی و سیاهی.
 (۴) مستعارّله: ماه و عنبر سارا، مستعارّمنه: روی محبوب و موی محبوب، جامع: زیبایی و سیاهی.

پاسخ: گزینه «۳» مستعارّله برابر است با مشبه در تشبیه و مستعارّمنه، برابر با مشبه‌به تشبیه است. جامع نیز، معادل وجه شبه است.

کله مثال ۱۹: در بیت زیر، قرینۀ صارفۀ ای که مشخص می‌کند «دو گل» و «نرگس» در معنی اصلی خود به کار نرفته‌اند را مشخص کنید؟

دو گل را به دو نرگس خوابدار
 همی شست تا شد گلان آبدار

- (۱) «آبدار بودن» برای دو گل
 (۲) «شستن» برای نرگس
 (۳) «خوابدار بودن» برای نرگس
 (۴) «خوابدار بودن» برای نرگس و «با نرگس شستن» برای گل

پاسخ: گزینه «۴» گل نرگس نمی‌تواند خوابدار باشد و گل را نمی‌توان با نرگس شست. بدین ترتیب «خوابدار بودن» و «با نرگس شستن» ذهن را از معنای حقیقی کلمات «دو گل» و «نرگس» به معنای استعاری هدایت می‌کنند.

کله مثال ۲۰: کدام استعاره از سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) ای پسته تو خنده زده بر حدیث قند
 (۲) ابریم که باشیم همیشه به تک و پوی
 (۳) از لعل تو گر یابم انگشتری زنه‌ار
 (۴) زد نفس سر به مهر صبح مملّح نقاب
- مشتاقم از برای خدا یک شکر بخند
 وز بحر برآریم همی لؤلؤ شهوار
 صد ملک سلیمانم در زیر نگین باشد
 خیمۀ روحانیان گشت معنبر طناب

پاسخ: گزینه «۱» استعاره در گزینه (۱) از نوع مطلقه است و در گزینه‌های دیگر از نوع مرشحه.

در گزینه (۱)، «پسته» استعاره از «لب یار» است. «خندیدن» از ملائمت مشبه (لب) است. «قند» و «شکر» و البته «خندان بودن» از ملائمت مشبه‌به (پسته) است و مجموعه «اشتیاق داشتن برای خنده تو که شیرین‌تر از قند است»، قرینه محسوب می‌شوند. در گزینه (۲) «لؤلؤ شهوار» استعاره مرشحه از «شعر» است و درحالی که «بحر» از ملائمت مشبه‌به است، هیچ‌کدام از ملائمت مشبه در بیت وجود ندارد و قرینۀ خفی را می‌شود تا حدودی در مصراع اول جستجو کرد که در آن شاعر، خود را به ابر تشبیه کرده است؛ ابر از دریا لؤلؤ برمی‌آورد.

در گزینه (۳) «لعل» استعاره از «لب» است و «انگشتی» و «نگین» از ملائمت مشبّه‌به هستند و هیچ قرینه آشکاری دال بر به کار رفتن لعل در غیرمعنی اصلی خود وجود ندارد؛ جز این که «تو» را قرینه بگیریم یا بگوییم از «دست» کسی انگشتی زنهار می‌یابند، نه از لعل او. در گزینه (۴) «خیمه روحانیان» استعاره مرشحه از «آسمان» است و «طناب» از ملائمت خیمه است و از آنجا که طناب خیمه «معبر» نمی‌شود، معبر بودن در کنار خود کلمه روحانیان، قراین این استعاره محسوب می‌شوند.

کله مثال ۲۱: در بیت «سنگین فناده خواب تو ورنه فغان من در چشم نرم مخمل بی‌درد خواب سوخت» نوع استعاره را مشخص کنید؟
 (۱) استعاره مصرحه مجرده (۲) استعاره مصرحه مرشحه (۳) تشخیص (۴) استعاره تبعیه
 پاسخ: گزینه «۳» «مخمل» به انسانی تشبیه شده که «چشم» دارد و «بی‌درد» است.

کله مثال ۲۲: «تشت سرنگون» در بیت زیر چه نوع استعاره‌ای است؟
 این سبز تشت سرنگون تاس زر آورده برون بر یاد تاس زر کنون ما تاس صهبا داشته
 (۱) مجرده (۲) مرشحه (۳) مطلقه (۴) مکنیه
 پاسخ: گزینه «۳» «تشت سرنگون» استعاره مصرحه از «آسمان» است. «سبزی» و «سرنگونی» و معنی استعاری «تاس زر» که خورشید است از صفات مشبّه‌اند و «تاس» با مشبّه‌به متناسب است؛ پس استعاره مصرحه از نوع مطلقه است.

کله مثال ۲۳: در کدام گزینه استعاره از نوع مصرحه مرشحه است؟
 (۱) نزیبید مرا با جوانان چمید (۲) خاتم لعل مرشحه از «دهان یار» است و «لاف سلیمانی» و «اسم اعظم» و «اهرمن» از ملائمت مشبّه‌به هستند و در بیت، هیچ قرینه آشکاری دال بر این که خاتم لعل در معنای غیر ماضع‌له به کار رفته است، دیده نمی‌شود؛ مگر این که با توجه به قراین معنوی و مثلاً ابیات پس و پیش بیت، استعاره بودن خاتم لعل را دریابیم. پس استعاره از نوع مصرحه مرشحه است. اما در گزینه (۱)، «صبح» استعاره مصرحه مطلقه از «ریش و موی سفید» است. «عارض» و «پیری» از ملائمت مشبّه و «دمیدن» از ملائمت مشبّه‌به است. در گزینه (۳)، «نرگس» استعاره مصرحه مجرده از «چشم» است. صفات «جادو»، «مست» و «بازی‌انگیز» متعلق به مشبّه (چشم) هستند و هیچ یک از ملائمت مشبّه‌به (نرگس) در بیت وجود ندارد. در گزینه (۴)، «پلنگان» استعاره از «مغولان» است و «کشور» از ملائمت مشبّه (مغولان) و «خوی پلنگی» از ملائمت مشبّه‌به است. پس استعاره از نوع مصرحه مطلقه است.

پاسخ: گزینه «۲» در گزینه (۲) «خاتم لعل» استعاره مصرحه از «دهان یار» است و «لاف سلیمانی» و «اسم اعظم» و «اهرمن» از ملائمت مشبّه‌به هستند و در بیت، هیچ قرینه آشکاری دال بر این که خاتم لعل در معنای غیر ماضع‌له به کار رفته است، دیده نمی‌شود؛ مگر این که با توجه به قراین معنوی و مثلاً ابیات پس و پیش بیت، استعاره بودن خاتم لعل را دریابیم. پس استعاره از نوع مصرحه مرشحه است. اما در گزینه (۱)، «صبح» استعاره مصرحه مطلقه از «ریش و موی سفید» است. «عارض» و «پیری» از ملائمت مشبّه و «دمیدن» از ملائمت مشبّه‌به است. در گزینه (۳)، «نرگس» استعاره مصرحه مجرده از «چشم» است. صفات «جادو»، «مست» و «بازی‌انگیز» متعلق به مشبّه (چشم) هستند و هیچ یک از ملائمت مشبّه‌به (نرگس) در بیت وجود ندارد. در گزینه (۴)، «پلنگان» استعاره از «مغولان» است و «کشور» از ملائمت مشبّه (مغولان) و «خوی پلنگی» از ملائمت مشبّه‌به است. پس استعاره از نوع مصرحه مطلقه است.

کله مثال ۲۴: در بیت زیر کدام یک از انواع صنایع بدیع معنوی به کار رفته است؟
 بزرگ شهری و در شهر کاخ‌های بزرگ رسیده کنگره کاخ‌ها به دو پیکر
 (۱) مجاز (۲) تشبیه تمثیل (۳) کنایه (۴) استعاره تمثیلیه
 پاسخ: گزینه «۴» «به دو پیکر رسیدن» به معنی به آسمان رسیدن، استعاره تمثیلیه از «به بلندی رسیدن و مرتفع بودن» است.

کله مثال ۲۵: گزینه صحیح در ارتباط با استعاره‌های بیت زیر کدام است؟
 گاو سفالین که آب لاله‌تر خورد ارزن زری‌نُش از مسام برآید
 (۱) مجرده (۲) عنادیه (۳) بعید (۴) تهکمیّه
 پاسخ: گزینه «۳» «گاو سفالین» استعاره از «خم باده»، «آب لاله‌تر»، استعاره از «می‌سرخ» و «ارزن زرین» استعاره از «قطرات می» است که از مسام (سوراخ‌های روی خم) بیرون می‌تراود و هر سه استعاره، شگفت و بعیدند.

کله مثال ۲۶: در بیت زیر کدام یک از اشکال صورخیال دیده می‌شود؟

«دلم وصال تو می‌جست و عقل می‌گفتش» به خیره کشتی بر خشک تا به کی رانی؟»

(۱) استعاره تمثیلیه (۲) تشبیه تمثیل (۳) ارسال‌المثل (۴) کنایه

پاسخ: گزینه «۱» «کشتی بر خشک راندن» استعاره تمثیلیه است و به «فعل لغو و عبث» اشاره دارد.

کله مثال ۲۷: گزینه متفاوت را به لحاظ قریب و بعید بودن استعاره‌ها مشخص کنید.

(۱) در پرده خماهنی ابر سگانهی رنگ خضاب بر سر دنیا برافکنند
 (۲) طاووس بین که زاغ خورد وانگه از گلو گاورس ریزه‌های منقأ برافکنند
 (۳) رفت قنینه در فواق از چه ز امتلای خون راست چو پشت نیشتر خون چکدش معصفری
 (۴) نای است بسته حلق و گرفته دهان چرا کز سرفه خون قنینه حمررا برافکنند

پاسخ: گزینه «۱» «پرده خماهنی» در گزینه (۱)، استعاره از «آسمان کبود» است. خماهن، سنگ سیاه و سخت است و قنینه «ابر تیره سگانهی»

استعاره را قریب و زودیاب می‌کند؛ اما در گزینه‌های دیگر استعاره‌ها از نوع بعید هستند.

در گزینه (۲) «طاووس» استعاره از «آتش»، «زاغ» استعاره از «زغال» و «گاورس ریزه» استعاره از «جرقه‌های آتش» است. در گزینه (۳) «قنینه» (شیشه شراب) انسانی پنداشته شده که از پُری «خون» (استعاره از شراب سرخ) دچار «فواق» یعنی سکسکه و بیماری (استعاره از صدای ریختن باده از دهانه تنگ تنگ) گشته و برای درمان، چنانکه نیشتر می‌زند تا خون بیرون بچکد، خوشن قطره قطره فرو می‌ریزد. در گزینه (۴) معنی بیت چنین است: نای (ساز نی) دارای حلق و دهانی بسته است، پس چرا شیشه شراب «سرفه خونین» سر می‌دهد؟ سرفه خونین، استعاره بعید از صدای ریختن باده خونین رنگ، در قح است.

کله مثال ۲۸: «پیر سرندیب» در بیت زیر چه نوع کنایه‌ای است؟

«آنجا که دم گشاد سرافیل دعوتش» جان باز یافت پیر سرندیب در زمان»

(۱) کنایه تعریض (۲) کنایه از فعل (۳) کنایه از موصوف (۴) کنایه از صفت

پاسخ: گزینه «۳» «پیر سرندیب» کنایه از حضرت آدم (ع) است.

کله مثال ۲۹: در خصوص کنایه بیت زیر کدام گزینه صحیح است؟

«تو گشاده دهان به حل و به عقد» دهر در مدح تو گشاده دهان»

(۱) کنایه از موصوف (۲) کنایه از صفت (۳) کنایه بعید (۴) کنایه از مصدر

پاسخ: گزینه «۲» «گشاده دهان» در معنی «مات و مبهوت»، کنایه از صفت است.

کله مثال ۳۰: نوع کنایه در بیت زیر کدام است؟

«نشده از گل رویش سیراب» که فلک دسته گلی داد به آب»

(۱) کنایه از موصوف (۲) کنایه از صفت (۳) کنایه بعید (۴) کنایه قریب

پاسخ: گزینه «۴» «دسته گل به آب دادن» به معنی مرتکب شدن کاری ناسزاوار و ایجاد فساد، کنایه از مصدر است. پس گزینه‌های (۱) و (۲) صحیح

نیستند و از آنجا که در این کنایه، واسطه‌ها بین معنای حقیقی و معنای کنایی زیاد نیستند، کنایه از نوع قریب است، نه بعید.

کله مثال ۳۱: کدام گزینه تلویح است؟

(۱) غم گریزد چو او شود خندان	(۲) خاک تو در چشم نظامی کشم
(۳) هان خاقانی بنای عمر بر یخ کرده‌اند	(۴) گفتم ار زر نبود پس چه بود تدبیرم؟
(۱) «جامه به دندان گرفتن» کنایه ایماء از شتاب داشتن، یا گریختن است. در گزینه (۲) «غاشیه کشیدن» یا غاشیه بردن، کنایه ایماء از غلامی کردن و خدمت و فرمانبرداری کردن است و در گزینه (۴) «ریش خاریدن» کنایه ایماء از درنگ کردن در کاری و دودل ماندن است. اما در گزینه (۳) «ققع گشادن» کنایه تلویح از لاف و تفاخر و خودستایی است. ققع یا فوگان نوشابه‌ای گازدار بوده که ایجاد آروغ می‌کرده و از همین جا معنایی کنایی یافته است؛ زیرا لازمه آروغ زدن، پرخوری است و لازمه پرخوری، خوراک‌های لذیذ است و لازمه مصرف خوراک‌های لذیذ، توانگری و فراخ‌دستی است و لازمه توانگری، خودستایی است.	

پاسخ: گزینه «۳» در گزینه (۱) «جامه به دندان گرفتن» کنایه ایماء از شتاب داشتن، یا گریختن است. در گزینه (۲) «غاشیه کشیدن» یا غاشیه بردن، کنایه ایماء از غلامی کردن و خدمت و فرمانبرداری کردن است و در گزینه (۴) «ریش خاریدن» کنایه ایماء از درنگ کردن در کاری و دودل ماندن است. اما در گزینه (۳) «ققع گشادن» کنایه تلویح از لاف و تفاخر و خودستایی است. ققع یا فوگان نوشابه‌ای گازدار بوده که ایجاد آروغ می‌کرده و از همین جا معنایی کنایی یافته است؛ زیرا لازمه آروغ زدن، پرخوری است و لازمه پرخوری، خوراک‌های لذیذ است و لازمه مصرف خوراک‌های لذیذ، توانگری و فراخ‌دستی است و لازمه توانگری، خودستایی است.

کله مثال ۳۲: نوع کنایه در بیت زیر کدام است؟

(۱) کنایه تلویح	(۲) کنایه قریب	(۳) کنایه رمز	(۴) کنایه تعریض

پاسخ: گزینه «۳» «آبدندان» در معنی احمق، کنایه رمز است که در آن واسطه‌ها خفی و فهم مکنی‌عنه دشوار است.

کله مثال ۳۳: در کدام گزینه کنایه «رمز» دیده می‌شود؟

(۱) گفتم ار زر نبود پس چه بود تدبیرم؟	(۲) ز جنگ آشتی بی‌گمان بهتر است
(۳) هر که دل پیش دلبری دارد	(۴) تا به کی ریش گاو باشد کس
(۱) «ریش خاراندن» کنایه از «تردید و دودلی»، در گزینه ۲ «گاو به چرم اندر بودن» کنایه از «آشکار نبودن پایان کار» و در گزینه (۳) «ریش در دست دیگران داشتن» کنایه از «اسیر و گرفتار بودن»، همگی کنایه‌های ایماء هستند. در گزینه (۴)، در کنایه «ریش گاو» به معنی «احمق و نادان»، ربط بین مکنی‌به و مکنی‌عنه، کاملاً مبهم است و واسطه‌ها نامشخص هستند؛ بنابراین کنایه از نوع رمز است.	

پاسخ: گزینه «۴» در گزینه (۱) «ریش خاراندن» کنایه از «تردید و دودلی»، در گزینه ۲ «گاو به چرم اندر بودن» کنایه از «آشکار نبودن پایان کار» و در گزینه (۳) «ریش در دست دیگران داشتن» کنایه از «اسیر و گرفتار بودن»، همگی کنایه‌های ایماء هستند. در گزینه (۴)، در کنایه «ریش گاو» به معنی «احمق و نادان»، ربط بین مکنی‌به و مکنی‌عنه، کاملاً مبهم است و واسطه‌ها نامشخص هستند؛ بنابراین کنایه از نوع رمز است.

کله مثال ۳۴: کنایه در بیت زیر از چه نوعی است؟

(۱) کنایه تلویح	(۲) کنایه رمز	(۳) کنایه ایماء	(۴) کنایه تعریض

پاسخ: گزینه «۳» «پای در پیش و پای در پس داشتن» کنایه از «دودلی و تردید داشتن در انجام کار» است.

آزمون فصل دوم

کله ۱- در بیت زیر کدام یک از صور بیانی دیده می‌شود؟

- مستند همه خانه کسی را خبری نیست
از هر که در آید که فلان است و فلانه است
- (۱) تشبیه (۲) کنایه (۳) مجاز (۴) استعاره

کله ۲- نوع مجاز در بیت زیر کدام است؟

- چون صدف در همه جهان نکنم
جز به دریای مدح تو معدن
- (۱) مجاز محلیت (۲) مجاز حالت (۳) مجاز جزئیت (۴) مجاز کلیت

کله ۳- در مورد استعاره‌های به کار برده شده در بیت زیر کدام گزینه صحیح است؟

- چو برزد بامدادان خازن چین
به درج گوهرین بر قفل زرین
- (۱) مجرد (۲) بالکنایه (۳) مرشح (۴) مطلقه

کله ۴- نوع استعاره‌ها را در ابیات زیر پیدا کنید؟

- الف: تعزیت کرد کی تواند صبر
ب: که نشسته است و ایستاده به جد
ج: طاووس بین که زاغ خورد و آنکه از گلو
د: چو رخساره بنمود سهراب را
- مرثیت گفت کی تواند غم
نثر در سوگ و نظم در ماتم
گاورس ریزه‌های منقا برفکنند
ز خوشاب بگشود عناب را

- (۱) الف: مصرحه مجرد، ب: مصرحه مطلقه، ج: مصرحه مرشح، د: مصرحه مطلقه
(۲) الف و ب: مصرحه مطلقه، ج و د: مصرحه مرشح
(۳) الف و ب: بالکنایه، ج و د: مصرحه مطلقه
(۴) الف و ب: بالکنایه، ج: مصرحه مرشح، د: مصرحه مطلقه

کله ۵- استعاره‌ها و نوع آن‌ها را در بیت زیر مشخص کنید.

- فتح و نصرت به هر چه رای کنی
در رکاب تو و عنان تو، مکنیه
- (۱) رکاب تو و عنان تو، مکنیه (۲) رکاب تو و عنان تو، مصرحه
(۳) فتح و نصرت، مصرحه (۴) فتح و نصرت، مکنیه

کله ۶- استعاره در بیت زیر از چه نوعی است؟

- بر لشکر زمستان نوروز نامدار
کرده است رای تاختن و قصد کارزار
- (۱) استعاره مصرحه مطلقه (۲) تشخیص (۳) استعاره جانورمدارانه (۴) استعاره مصرحه مجرد

کله ۷- نوع کنایه در بیت زیر را مشخص کنید.

- سزای تو گر نیست چیزی که هست
بکوشیم و با آن پساییم دست
- (۱) کنایه قریب (۲) کنایه بعید (۳) کنایه تلویح (۴) کنایه رمز

کله ۸- از بین صنایع بلاغی موجود در گزینه‌ها، کدام یک در بیت زیر دیده می‌شود؟

- هر شب قباى صبر بسوزم به آه گرم
وز دست صبح پیرهن خویش بردرم
- (۱) مجاز (۲) کنایه (۳) استعاره مصرحه (۴) استعاره مرشح

کله ۹- کدام گزینه در مورد کنایه بیت زیر صحیح است؟

- کسی تو را و تو کس را به بز نمی‌گیری
تو از کجا و هیاهای هر شبان ز کجا
- (۱) کنایه قریب (۲) کنایه بعید (۳) کنایه از موصوف (۴) کنایه از صفت

کله ۱۰- تشبیه بیت زیر چه نامیده می‌شود؟

- به زیر اندرش باره غرنده شیری
به دست اندرش نیزه پیچنده ماری
- (۱) تشبیه بلیغ (۲) تشبیه مرسل (۳) تشبیه مجمل (۴) تشبیه مؤکد

فصل سوم

«بدیع»

تست‌های تألیفی فصل سوم

کله مثال ۱: کدام گزینه دارای مشکل فصاحت است؟

- (۱) ما لکم تکأکأتم (۲) برگستوان (۳) افراسیاب (۴) عنان
- پاسخ: گزینه «۱» در واژه تکأکأتم با مشکل تنافر حروف مواجهیم، زیرا آواهای آن در کنار هم سبب سنگینی تلفظ آن می‌شود.

کله مثال ۲: در این عبارت کدام عیب فصاحت به چشم می‌خورد؟

- بدان شب که معشوق من مرتحل شد (۱) تنافر حروف (۲) غرابت استعمال (۳) مخالفت قیاس (۴) ضعف تألیف
- پاسخ: گزینه «۲» کلمه «قلیقا» دور از ذهن و غریب است.

کله مثال ۳: بیت زیر دارای کدام عیب فصاحت است؟

- جام می‌قهقهده ز گریه می (۱) تنافر حروف (۲) غرابت (۳) مخالفت قیاس (۴) ضعف تألیف
- مرغ می‌چهجهده به خنده گل
- پاسخ: گزینه «۳» واژه‌های «می‌قهقهده» و «می‌چهجهده» افعالی هستند که مطابق قواعد صرف و نحو ساخته نشده‌اند.

کله مثال ۴: عیب سخن زیر را بیابید:

- «خواجه تو چه تجارت کنی؟» (۱) تنافر حروف (۲) تنافر کلمات (۳) غرابت (۴) ضعف تألیف
- پاسخ: گزینه «۲» زیرا کلمات به تنهایی تنافر ندارند، اما در کنار هم تلفظ آن‌ها سنگین و دشوار است.

کله مثال ۵: عیب فصاحت بیت زیر را بیابید:

- ز عقل من عجب آید صواب گویان را (۱) تنافر حروف (۲) تنافر کلمات (۳) تعقید لفظی (۴) تعقید معنوی
- که دل به دست تو دادم خلاف در جان است
- پاسخ: گزینه «۳» یعنی، نیک اندیشان از عقل من تعجب کردند؛ زیرا دل به تو دادم. حال آن که مشکل من این است که چرا دل به تو دادم در حالی که باید جانم را به تو می‌دادم و فدای تو می‌کردم.

کله مثال ۶: در بیت زیر کدام عیب فصاحت دیده می‌شود؟

- طاووس بین که زاغ خورد و آنکه از گلو (۱) تعقید لفظی (۲) تعقید معنوی (۳) تنافر (۴) غرابت
- گاورس ریزه های منقا برافکند
- پاسخ: گزینه «۲» در بیت بالا طاووس استعاره از آتش و زاغ استعاره از زغال و گاورس ریزه، استعاره از جرقه‌های آتش است. می‌بینیم که تشخیص این استعارات چقدر دشوار است و استعارات دور از ذهن هستند.

کج مثال ۷: عیب فصاحت را بیابید:

«قابل عرض جناب مستنطاب کامیاب».

- (۱) تابع اضافات (۲) تعقید (۳) تنافر (۴) غرابت

پاسخ: گزینه «۱» مضاف الیه‌های متعدد بی مورد از زیبایی کلام می‌کاهد.

۶- تکرار (باز آورد واژگان): تکرار کلمات اگر به گونه‌ای باشد که کلام را ناخوشایند کند، مخل فصاحت است. در غیر این صورت تکرار، خودش یکی از آرایه‌های بدیعی به شمار می‌رود که در بدیع لفظی بدان خواهیم پرداخت.

کج مثال ۸: در عبارت زیر کدام آرایه لفظی به کار رفته است؟

«چون اوقات محسوب به اجل مضروب رسید و ایام معدود به شب موعود کشید.»

- (۱) تضمین‌المزدوج (۲) اعنات‌القرینه (۳) ازدواج (۴) هر سه

پاسخ: گزینه «۴» هر سه نام به یک آرایه لفظی اشاره دارند. «رسید و کشید» در عبارت بالا، سجع اصلی یا پیوند است. اما میان محسوب و مضروب در جمله اول و همچنین میان معدود و موعود در جمله دوم، سجع متوازی است و سجع سبب شده است که «اوقات محسوب، اجل مضروب» و «ایام معدود، شب موعود» نسبت به هم قرینه باشند. پس عبارت، دارای آرایه تضمین‌المزدوج یا اعنات‌القرینه یا ازدواج است.

کج مثال ۹: در بیت زیر کدام آرایه لفظی دیده می‌شود؟

که از آن دوری در این دور ای کلیم

یا مکش زیرا درازست این گلیم

- (۱) جناس تام (۲) جناس مضارع (۳) جناس لاحق (۴) جناس ناقص

پاسخ: گزینه «۲» بین دو کلمه (گلیم و کلیم) جناس مضارع است.

کج مثال ۱۰: نوع جناس را در عبارت زیر مشخص کنید:

ای نام تو بهترین سرآغاز

بی نام تو نامه کی کنم باز

- (۱) جناس مطرف (۲) جناس وسط (۳) جناس مذیل (۴) هیچ کدام

پاسخ: گزینه «۳» بین نام و نامه جناس مذیل یا مختلف‌الآخر است.

کج مثال ۱۱: بدیع لفظی را در بیت زیر بیابید:

بخت را در گلیم بایستی

این سپیدی برص که در بصر است

(۱) بیت فاقد بدیع لفظی است.

(۲) در این بیت سجع متوازی دیده می‌شود.

(۳) بیت دارای جناس ناقص است.

پاسخ: گزینه «۲» «برص و بصر» دارای جناس قلب بعض هستند و البته سجع متوازن نیز دارند.

کج مثال ۱۲: تکرار را در بیت زیر بررسی کنید:

ستون کرد چپ را و خم کرد راست

خروش از خم چرخ چاچی بخاست

- (۱) واج آرای (۲) هم حرفی (۳) هم صدایی (۴) تکرار ندارد

پاسخ: گزینه «۲» صدای (چ و خ) در بیت تکرار شده است.

گاهی هم حرفی و هم صدایی، با هم در مصراع یا بیتی به کار می‌رود. در این صورت ارزش موسیقایی کلام به اوج می‌رسد: «جان بی جمال جانان میل جهان ندارد» در این مصراع تکرار صامت‌های لام و جیم و نون و مصوت «آ» به گوش می‌رسد.

کله مثال ۱۳: آرایه معنوی بیت زیر را مشخص کنید:

- من و زلفین او نگوئیم
لیک او بر گل است و من بر خار
- (۱) جمع (۲) تفریق (۳) جمع با تفریق (۴) هیچ کدام

پاسخ: گزینه «۳» ابتدا دو چیز در یک صفت جمع شده‌اند و سپس میان آن‌ها از جهت اختلاف فائل شده‌اند.

کله مثال ۱۴: کدام آرایه معنوی در بیت زیر است؟

- تمام فهم نکردم که ارغوان و گل است
در آستینش یا دست و ساعد گلفام
- (۱) جمع (۲) تقسیم (۳) تمثیل (۴) تجاهل‌العارف

پاسخ: گزینه «۴» شاعر خود را به نادانی زده است.

کله مثال ۱۵: آرایه معنوی را در بیت زیر بیابید:

- هرگز حدیث حاضرِ غایب شنیده‌ای
من در میان جمع و دلم جای دیگر است
- (۱) تناسب (۲) تضاد (۳) مقابله (۴) پارادوکس

پاسخ: گزینه «۴» حاضرِ غایب، دارای پارادوکس است.

کله مثال ۱۶: آرایه معنوی را در بیت زیر بیابید:

- یار ب این آتش که در جان من است
سرد کن آنسان که کردی بر خلیل
- (۱) تناسب (۲) پارادوکس (۳) تلمیح (۴) تضاد

پاسخ: گزینه «۳» اشاره به داستان حضرت ابراهیم دارد.

کله مثال ۱۷: آرایه معنوی بیت را مشخص کنید؟

- هر تیر که در کیش است گر بر دل ریش آید
ما نیز یکی باشیم از جمله قربان‌ها
- (۱) تناسب (۲) تلمیح (۳) ایهام تناسب (۴) حشو

پاسخ: گزینه «۳» قربان به معنی قربانی است، اما معنای بند و تسمه تیردان هم می‌دهد که در این جا مراد نیست و با تیر و کیش، ایهام تناسب می‌سازد.

کله مثال ۱۸: آرایه معنوی بیت زیر را بیابید؟

- بخوشید سرچشمه‌های قدیم
نماند آب جز آب چشم یتیم
- (۱) استخدام (۲) استثنای منقطع (۳) ایهام (۴) توریه

پاسخ: گزینه «۲» اشک، آب چشمه و شرب نیست.

کله مثال ۱۹: آرایه معنوی را در این بیت مشخص کنید؟

- گر تو زین دست مرا بی سر و سامان داری
من به آه سحر زلف مشوش دارم
- (۱) ذم شبیه به مدح (۲) مدح شبیه به ذم (۳) امر بدیهی (۴) استتباع

پاسخ: گزینه «۲» در ابتدا شبیه به گلایه است، اما در واقع مدح است.

کج مثال ۲۰: آرایه معنوی را در این بیت مشخص کنید؟

ز درد و حسرت و اندیشه و تیمار تو دارم جگر گرم و نفس سرد و لبان خشک و دو دیده تر
(۱) لف و نشر مرتب (۲) لف و نشر مشوش (۳) تقسیم (۴) جمع

✓ پاسخ: گزینه «۱» توضیحات به ترتیب آورده شده است.

کج مثال ۲۱: آرایه معنوی را در این بیت مشخص کنید؟

عاشق و رند و نظربازم و می گویم فاش تا بدانی که به چندین هنر آراسته‌ام
(۱) اعداد (۲) تنسیق الصفات (۳) سیاقه‌الاعداد (۴) تقسیم

✓ پاسخ: گزینه «۲» برای یک چیز (من) چند صفت (عاشق، رند و نظرباز) آورده شده است.

کج مثال ۲۲: آرایه معنوی را در این بیت مشخص کنید؟

ما را جگر به تیر فراق تو خسته شد ای صبر بر فراق بتان نیک جوشنی
(۱) تنسیق الصفات (۲) التفات (۳) سیاقه‌الاعداد (۴) اعداد

✓ پاسخ: گزینه «۲» در مصراع دوم جمله‌ای آورده که ظاهراً مستقل است، اما به مصراع اول ربط دارد.

کج مثال ۲۳: آرایه معنوی را در این بیت مشخص کنید:

جوza سحر نهاد حمایل برابرم یعنی غلام شاهم و سوگند می خورم
(۱) التفات (۲) حسن تعلیل (۳) سیاقه‌الاعداد (۴) اعداد

✓ پاسخ: گزینه «۲» برای یک موضوع، توجیهی ادبی آورده است.

آزمون فصل سوم

■ در ابیات زیر عیوب فصاحت را بیابید:

- کله ۱- طاووس بین که زاغ خورد و آنکه از گلو
(۱) ضعف تألیف (۲) تعقید معنوی
- کله ۲- نرمک او را یکی سلام زد
(۱) تعقید لفظی (۲) تعقید معنوی
- کله ۳- اثر وصف غم عشق خطت
(۱) تتابع اضافات (۲) تعقید لفظی
- کله ۴- درین درگه که گه که و که که شود ناگه
(۱) تعقید لفظی (۲) تنافر حروف
- کله ۵- گفته بودیم به خوبان که نباید نگریست
(۱) مخالفت قیاس (۲) مخالفت قیاس نحوی
- گاورس ریزه‌های منقا برافکنند
(۳) مخالفت قیاس (۴) تنافر حروف
- کرد زی من نگه به چشم‌ماغیل
(۳) غرابت (۴) مخالفت قیاس
- ندهد حظ کسی جز به ضلال
(۳) غرابت (۴) تکرار
- مشو غره به امروزت که از فردا نه‌ای آگه
(۳) پیچش معنایی (۴) تنافر کلمات
- دل ببردند ضرورت نگران گردیدم
(۳) ضعف تألیف (۴) هیچ کدام

■ انواع سجع را در عبارات زیر تشخیص دهید:

- کله ۶- «ابر آذارند و نمی‌بارند، چشمه آفتابند و بر کس نمی‌تابند، بر مرکب استطاعت سوارانند و نمی‌رانند.»
(۱) دارای سجع مطرف است. (۲) دارای سجع متوازی است. (۳) صنعت ازدواج دارد. (۴) موازنه دارد.
- کله ۷- «یار مفروش به دنیا که بسی سود نکرد
(۱) سجع ندارد (۲) «زر و سره» متوازی (۳) «زر و ناسره» متوازی (۴) «زر و سر» متوازی
- کله ۸- «فلان را اصلی است پاک و طینتی است صاف، دارای گوهری است شریف و صاحب طبعی است کریم.»
(۱) «پاک و صاف» متوازن (۲) «شریف و کریم» متوازن (۳) مورد الف و ب (۴) «گوهر و طینت» متوازی
- کله ۹- «زبانش توان ستایش نداشت
(۱) موازنه (۲) تضمین‌المزدوج (۳) ترصیع (۴) تسجیع
- کله ۱۰- «آمد موج الست کشتی قالب ببست
(۱) مسمط (۲) شعر مسجع
- کله ۱۱- «ز شمس مفخر تبریز جوی شیرینی
(۱) جناس تام (۲) جناس لفظ
- کله ۱۲- «بهر آن است این ریاضت وین جفا
(۱) جفا و جفا، جناس تام (۲) جفا و جفا، جناس محرف (۳) ریاضت و جفا، تضاد (۴) جفا و جفا، جناس لفظ
- کله ۱۳- «قصه لیلی مخوان و غصه مجنون
(۱) عهد و ذکر، سجع مطرف (۲) قصه و غصه، جناس لفظ (۳) قصه و غصه، جناس تام (۴) عهد و ذکر، سجع متوازی
- کله ۱۴- «به اعتماد وفا نقد عمر صرف مکن
(۱) بی زر و بیزار، جناس تام (۲) بی زر و بیزار، جناس مذیل (۳) بی زر و بیزار، جناس زاید وسط (۴) بی زر و بیزار، جناس ناقص

۱۵. «گویی آن‌ها که اهل غزنینند»
 (۱) جناس مرکب (۲) جناس مضارع
 همچو نقشش همیشه عز بینند»
 (۳) تصحیف (۴) جناس لفظ
۱۶. «فرخ صباح آن‌که تو بر وی نظر کنی»
 (۱) نظر و گذر، سجع مطرف (۲) پیروز و روز، جناس مطرف
 پیروز روز آن‌که تو بر وی گذر کنی»
 (۳) پیروز و روز، جناس مدتل (۴) پیروز و روز، سجع متوازی
۱۷. «هر خم از جعد پریشان تو زندان دلی است»
 (۱) کمند و کمند، با هم جناس مرفو دارند.
 (۳) کمند و کمند، جناس تکیه دارند.
 (۲) کمند و کمند، جناس مرکب مقرون دارند.
 (۴) همه موارد.
۱۸. «رندان تشنه لب را آبی نمی‌دهد کس»
 (۱) ولی و ولایت، جناس ریشه دارند.
 (۳) ولی و ولایت، جناس ندارند.
 (۲) ولی و والی، جناس شبه اشتقاق دارند.
 (۴) ولی و والی، جناس ناقص دارند.
۱۹. «رشته تسبیح اگر بگسست معذورم بدار»
 (۱) واج آرایبی (۲) هم صدایی
 دستم اندر ساعد ساقی سیمین ساق بود»
 (۳) تکرار هجا (۴) تکرار مصوت
۲۰. «ترکان پارسی گو بخشندگان عمرند»
 (۱) جناس تام (۲) هم صدایی
 ساقی بده بشارت پیران پارسا را»
 (۳) واج آرایبی (۴) سجع متوازی
۲۱. «من از جهان بی تفاوتی فکرها و حرفها و صداها می‌آیم»
 (۱) واج آرایبی (۲) تکرار هجا
 (۳) هم حرفی (۴) هم صدایی
۲۲. «دندانۀ هر قصری پندی دهدت نونو»
 (۱) تکرار جمله (۲) ردالصدر الی العجز
 (۳) ردالعجز الی الصدر (۴) تشابه الاطراف
۲۳. «باران قطره قطره همی بارم ابروار»
 (۱) تکریر (۲) التزام
 هر روز خیره خیره از این چشم سیل بار»
 (۳) اغنات (۴) طرد و عکس
- در عبارات زیر صنایع بدیعی را بیابید:
۲۴. «چنان استادهام پیش و پس طعن»
 (۱) جمع (۲) تفریق
 که استاده الف‌های اطعنا»
 (۳) حرف‌گرایی (۴) بدل بلاغی
۲۵. «بوی بهشت می‌گذرد یا نسیم باغ»
 (۱) تقسیم (۲) مبالغه
 این نکهت دهان تو یا بوی لادن است»
 (۳) تجاهل العارف (۴) تفریق
۲۶. «بی‌علم دین همی چه طمع داری»
 (۱) بدل بلاغی (۲) تمثیل
 در هاون آب خیره چرا سایی»
 (۳) تجاهل العارف (۴) اغراق
۲۷. «به من نمود لب و چشم و زلف آن دلبر»
 (۱) تقسیم (۲) تفریق
 یکی عقیق و دوم نرگس و سوم عنبر»
 (۳) جمع و تفریق (۴) جمع و تقسیم
۲۸. «هر دو گریانیم و هر دو زرد و هر دو در گداز»
 (۱) تفریق (۲) جمع
 هر دو سوزانیم و هر دو فرد و هر دو ممتحن»
 (۳) تقسیم (۴) جمع و تفریق

- صنایع بدیع را در عبارات و ابیات زیر را مشخص کنید؟
- کله ۲۹- «هر تیر که از چشم چو بادام تو جست
(۱) لف و نشر (۲) مراعات‌النظیر (۳) مطابقه (۴) تکافو
در خسته دلم چو مغز در پسته نشست»
- کله ۳۰- «این دشمنی ای دوست که با من به جفا
(۱) مطابقه (۲) تکافو (۳) تضاد (۴) همه موارد
آخر کردی نخست می‌دانستم»
- کله ۳۱- «عطسه او آدم است عطسه آدم مسیح
(۱) تضاد (۲) پارادوکس (۳) تناسب (۴) مراعات‌النظیر
اینست خلف کز شرف عطسه او بود باب»
- کله ۳۲- «تا همه اشتباه‌های مفرح، تا همه چیزهای محض، رفتم نزدیک آب‌های مصور»
(۱) جابه‌جایی صفت (۲) تناسب‌گریزی (۳) عقد (۴) رجوع
عقد
- کله ۳۳- «آه اسفندیار مغموم، تو را آن به که چشم، فرو پوشیده باشی»
(۱) حشو ملیح (۲) تلمیح (۳) حسن مخلص (۴) عقد
حسن مخلص
- کله ۳۴- «که داند که بلبل چه گوید همی
همی نالد از مرگ اسفندیار»
(۱) حسن مخلص (۲) براعت استهلال (۳) ارضاد و تسهیم (۴) تلمیح
به زیر گل اندر چه گوید همی
ندارد به جز ناله زو یادگار»
- کله ۳۵- «من نیم جنس شهنشه - دور از او -
(۱) ازدواج (۲) حشو ملیح (۳) حشو قبیح (۴) حسن مخلص
لیک دارم در تجافی نور از او»
- در ابیات و عبارات زیر صنایع بدیع را مشخص کنید؟
- کله ۳۶- «دی در گذار بود و نظر سوی ما نکرد
(۱) جناس (۲) سجع (۳) ایهام (۴) تضاد
بیچاره دل که هیچ ندید از گذار عمر»
- کله ۳۷- «چو تو خود کنی اختر خویش را بد
(۱) ایهام تضاد (۲) ایهام تناسب (۳) ایهام تبادر (۴) ایهام تضاد
مدار از فلک چشم نیک اختر را»
- کله ۳۸- «یار بیگانه مشو تا نبری از خویشم
(۱) ایهام تناسب (۲) ایهام تضاد (۳) جناس (۴) توهیم
غم اغیار مخور تا نکنی ناشادم»
- کله ۳۹- «رقیبم سرزنش‌ها کرد کز این باب رخ برتاب
(۱) ایهام ترجمه (۲) توریه (۳) ایهام (۴) ایهام تناسب
چه افتاد این سر ما را که خاک در نمی‌ارزد»
- کله ۴۰- «درج محبت بر مهر خود نیست
(۱) میان درج و مهر ایهام تبادر است.
(۲) میان محبت و مهر ایهام تناسب است.
(۳) میان محبت و مهر ایهام ترجمه است.
یار رب مبادا کام رقیبان»
- کله ۴۱- «شکر لب جوانی نی آموختی
(۱) استخدام تشبیهی (۲) استخدام ضمیر (۳) استخدام غیر تشبیهی (۴) استخدام ندارد
که دل‌ها بر آتش چو نی سوختی»
- کله ۴۲- «نماند فتنه در ایام شاه جز سعدی
(۱) استخدام (۲) استثنای منقطع (۳) اسلوب‌الحکیم (۴) مدح موجه
بر جمال تو فتنه است و خلق بر سخنش»

- ۴۳- «گفتی ز خاک بیشترند اهل عشق من
(۱) اسلوب الحکیم (۲) استخدام ضمیر
از خاک بیشتر نه که از خاک کمتریم»
(۳) استخدام تشبیهی (۴) استثنای منقطع
- ۴۴- «جوانی هنرمند و فرزانه بود
نکونام و صاحب‌دل و حق‌پرست
(۱) استتباع (۲) ذم موجه
که در وعظ چالاک و مردانه بود
خط عارضش خوشتر از خط دست»
(۳) مدح شبیه به ذم (۴) ذم شبیه به مدح
- ۴۵- «در زاهدی شکستم به دعا نمود نفرین
(۱) مدح شبیه به ذم (۲) ذم شبیه به مدح
که برو که روزگارت همه بی‌قرار بادا»
(۳) ذو وجهین (۴) اسلوب الحکیم
- ۴۶- «به روز نبرد آن یل ارجمند
برید و درید و شکست و بیست
(۱) لفّ و نشر مشوش (۲) لفّ و نشر مرتب
به شمشیر و خنجر به گرز و کمند
یلان را سر و سینه و پا و دست»
(۳) تقسیم (۴) اعداد
- ۴۷- «چگونه می‌شود به آن کس که می‌رود این سان صبور
سنگین
سرگردان
فرمان ایست داد.»
(۱) اعداد (۲) تنسیق الصفات
آن هم کلیم با تو بگویم چه سان گذشت
روز دگر به کندن دل زین و آن گذشت»
(۳) لفّ و نشر (۴) همه موارد
- ۴۸- «افسانه حیات دو روزی نبود بیش
یک روز صرف بستن دل شد به این و آن
(۱) ایضاح بعد از ابهام (۲) تقسیم
دل به جان جان به لب و لب به فغان می‌آید»
(۳) استدراک (۴) تنسیق الصفات
- ۴۹- «نه همین دل زغم عشق به جان می‌آید
(۱) استتباع (۲) متتابع
در عبارت زیر بدیع معنوی را مشخص کنید؟
- ۵۰- «تنور لاله چنان برفروخت باد بهار
(۱) حسن طلب (۲) دلیل عکس
که غنچه غرق عرق گشت و گل به جوش آمد»
(۳) حسن تعلیل (۴) سؤال و جواب

فصل چهارم

«دستور زبان»

تست‌های تألیفی فصل چهارم

کج مثال ۱: وجه فعل در کدام گزینه صحیح آمده است؟

- (۱) نشسته بوده‌اند، التزامی (۲) خواهند ساخت، اخباری (۳) نشسته باشند، امری (۴) بروند، اخباری
- پاسخ: گزینه «۲» (نشسته بوده‌اند ← اخباری، خواهند ساخت ← اخباری، نشسته باشند ← التزامی، بروند ← التزامی)

کج مثال ۲: در این ترکیب چند واژک وجود دارد؟ (آموزگاران مدرسه)

- (۱) ۷ واژک (۲) ۴ واژک (۳) ۶ واژک (۴) ۵ واژک
- پاسخ: گزینه «۳» (آموز + ـ + ـ + گار + ان + ـ + مدرسه)

کج مثال ۳: کدام یک از فعل‌های زیر پیشوندی است؟

- (۱) بازگرفتم (۲) بر پا کرد (۳) یاد گرفتند (۴) هیچ کدام
- پاسخ: گزینه «۱» (برپا کرد: فعل پیشوندی مرکب، یاد گرفتند: فعل مرکب)

کج مثال ۴: نوع اضافه‌ها در کدام گزینه نادرست آمده است؟

- (۱) دست ادب (اضافهٔ بیانی) (۲) کلاس درس (اضافهٔ تخصیصی)
(۳) دریای مدیترانه (اضافهٔ تخصیصی) (۴) غزل سعدی (اضافهٔ توضیحی)
- پاسخ: گزینه «۱» دست ادب ← اضافهٔ اقترانی است.

کج مثال ۵: گزینه صحیح را انتخاب کنید؟

- (۱) انسان، آزادی، غم (اسم‌های ذات) (۲) صدا، آسمان، شب (اسم‌های معنی)
(۳) عشق، شب، محبت (اسم‌های معنی) (۴) هیچ کدام
- پاسخ: گزینه «۳» هر سه واژه در این گزینه اسم معنی هستند.

کج مثال ۶: نوع ضمیرهای زیر را بنویسید.

- شما - کدام - خویشتن - مان
- (۱) پرسشی - شخصی - اشاره - مشترک (۲) اشاره - مشترک - شخصی - تعجبی
(۳) شخصی - پرسشی - مشترک - شخصی (۴) تعجبی - شخصی - مشترک - اشاره
- پاسخ: گزینه «۳» شما: ضمیر شخصی، کدام: ضمیر پرسشی، خویشتن: ضمیر مشترک، مان: ضمیر شخصی.

کج مثال ۷: نقش ضمیر «خویش» در بیت زیر چیست؟

- ما آزموده‌ایم در این شهر بخت خویش بیرون کشید باید ازین ورطه رخت خویش
- (۱) نهادی (۲) متممی (۳) مشترک (۴) مضاف‌الیهی
- پاسخ: گزینه «۴» بخت خویش ← مضاف و مضاف‌الیه

کج مثال ۸: نقش ضمیرهای «تو» در بیت زیر چیست؟

- من چه در پای تو ریزم که پسند تو بود
سر متاعی است که هر بی‌سروپایی دارد
- (۱) نهاد، مضاف‌الیه (۲) مضاف‌الیه، مضاف‌الیه (۳) مفعول، مضاف‌الیه (۴) متمم، مفعول
- پاسخ: گزینه «۲» پای تو ← مضاف و مضاف‌الیه، پسند تو ← مضاف و مضاف‌الیه.

کج مثال ۹: با توجه به جملهٔ مقابل، نوع قیدها به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟ «پرویز دیشب قبل از خواب بسیار ناراحت به نظر می‌رسید.»

- (۱) زمان، تأکید، کمیت، زمان (۲) زمان، کیفیت، کمیت، تأکید (۳) زمان، زمان، کمیت، حالت (۴) تکرار، کیفیت، تأکید، زمان
- پاسخ: گزینه «۳» دیشب ← قید زمان، قبل از خواب ← قید زمان، بسیار ← قید کمیت، ناراحت ← قید حالت.

کج مثال ۱۰: در بیت زیر کدام نقش قیدی است؟

- اگر سر به سر تن به کشتن دهیم
از آن به که کشور به دشمن دهیم
- (۱) سر به سر (۲) کشور (۳) دشمن (۴) کشتن
- پاسخ: گزینه «۱» سر به سر ← قید حالت و مقدار.

کج مثال ۱۱: نام دستوری «اندک اندک» در مصراع «اندک اندک جمع مستان می‌رسد» چیست؟

- (۱) قید تدریج (۲) قید مقدار (۳) صفت مبهم (۴) صفت عددی
- پاسخ: گزینه «۱» اندک اندک ← قید تدریج است.

کج مثال ۱۲: پاسخ درست کدام گزینه است؟ «آن‌ها همه جا شجاعانه حضور داشتند.»

- (۱) همه‌جا (قید مقدار)، شجاعانه (قید کیفیت) (۲) شجاعانه (قید کیفیت)، همه‌جا (قید حالت) (۳) همه‌جا (قید مکان)، شجاعانه (قید کیفیت) (۴) همه‌جا (قید کیفیت)، شجاعانه (قید کیفیت)
- پاسخ: گزینه «۳» همه‌جا ← قید مکان و شجاعانه قید کیفیت است.

کج مثال ۱۳: «هنوز» و «احتمالاً» چگونه قیدی است؟

- (۱) مختص، مشترک (۲) مشترک، مختص (۳) مختص، مختص (۴) مشترک، مشترک
- پاسخ: گزینه «۴» هنوز و احتمالاً قیدهایی مشترک هستند.

کج مثال ۱۴: در صفت‌های فاعلی «خیزان - آموزگار - کشتکار» پسوند فاعلی، به ترتیب کدام گزینه است؟

- (۱) بن ماضی، بن مضارع، بن ماضی (۲) بن مضارع، بن ماضی، بن ماضی (۳) بن ماضی، بن مضارع، بن مضارع (۴) بن مضارع، بن مضارع، بن ماضی
- پاسخ: گزینه «۴» خیزان: خیز (بن مضارع) + ان، آموزگار: آموز (بن مضارع) + گار، کشتکار: کشت (بن ماضی) + کار

کج مثال ۱۵: صفت مفعولی از چه ترکیبی ساخته می‌شود؟

- (۱) بن ماضی + ه (۲) بن ماضی + نده (۳) بن مضارع + ه (۴) بن مضارع + نده
- پاسخ: گزینه «۱» صفت مفعولی از بن ماضی + ه ساخته می‌شود.

کله مثال ۱۶: صفت‌های شمارشی، اشاره و پرسشی پیشین هستند یا پسین؟

- (۱) هر سه صفت پیشین
(۲) هر سه پسین
(۳) اولی و دومی پیشین و سومی پسین
(۴) اولی پیشین، دومی و سومی پسین
- پاسخ: گزینه «۱» صفت‌های شمارشی، اشاره و پرسشی از صفت‌های پیشین هستند.

کله مثال ۱۷: با توجه به ترتیب اجزای جمله کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) مفعول، نهاد، منادا، فعل
(۲) نهاد، منادا، مفعول، فعل
(۳) منادا، نهاد، مفعول، فعل
(۴) منادا، مفعول، نهاد، فعل
- پاسخ: گزینه «۳» ترتیب اجزای جمله در گزینه ۳ به درستی آمده است.

کله مثال ۱۸: کدام گزینه تعریف جمله پایه است؟

- (۱) مفهوم شرط و آرزو را می‌رساند.
(۲) خبری قطعی و حتمی را دربردارد.
(۳) از دو یا چند جمله ساده تشکیل شده است.
(۴) غرض اصلی گوینده را دربردارد.
- پاسخ: گزینه «۴» جمله پایه در جمله‌های مرکب، غرض و هدف اصلی گوینده را در بردارد.

کله مثال ۱۹: در جمله زیر به ترتیب کدام اجزا حذف شده‌اند؟

- سعید! لباس را از روی میز بردار و بیار.
(۱) نهاد، مفعول، متمم
(۲) نهاد، مفعول، نهاد، متمم
(۳) نهاد، نهاد، مفعول، حرف نشانه
(۴) نهاد، مفعول، متمم، حرف اضافه
- پاسخ: گزینه «۳» جمله در اصل به این صورت بوده است: سعید! تو لباس را از روی میز بردار و تو لباس را بیار.

کله مثال ۲۰: در بیت زیر شبه‌جمله کدام است و چه نقشی دارد؟

- خوشا شیراز و وضع بی‌مثالش
خداوندا ننگه‌دار از زوالش
(۱) خوشا، نقشی ندارد.
(۲) خوشا، در نقش مفعولی
(۳) خداوندا، متمم است.
(۴) خوشا، در نقش متمم است.
- پاسخ: گزینه «۴» خوشا، شبه جمله است و در نقش متمم فعل است.

کله مثال ۲۱: در بیت زیر حروف ربط کدامند؟

- ای که پنجاه رفت و در خوابی
مگر این چند روزه دریابی
(۱) که، و، در
(۲) ای، در
(۳) که، و
(۴) که، ای، و، در
- پاسخ: گزینه «۳» «که» و «و» حرف ربط هستند.

کله مثال ۲۲: در جمله زیر کدام گزینه حرف ربط است؟

- «همین که خورشید طلوع کرد آنان اطراق کردند.»
(۱) که
(۲) همین که
(۳) همین
(۴) هیچ کدام
- پاسخ: گزینه «۲» «همین که» حرف ربط مرکب است.

کله مثال ۲۳: با توجه به بیت زیر کدام گزینه صحیح است؟

- یا رب سببی ساز که یارم به سلامت
باز آید و برهاندم از بند ملامت
(۱) ۲ حرف نشانه
(۲) دو حرف ربط
(۳) یک حرف اضافه و دو حرف ربط
(۴) دو حرف ربط و یک حرف نشانه
- پاسخ: گزینه «۴» «که» حرف ربط، «و» حرف ربط و «یا» حرف نشانه است.

آزمون فصل چهارم

کله ۱- در بیت زیر کدام کلمات به ترتیب نقش مفعولی، قیدی و مفعولی دارند؟

«گفتم این جام جهان بین به تو کی داد حکیم؟ گفت آن روز که این گنبد مینا می‌کرد»

- (۱) جام، روز، گنبد (۲) جهان بین، روز، مینا (۳) جام، روز، حکیم (۴) تو، روز، گنبد

کله ۲- در کدام گزینه اضافهٔ ملکی، به کار برده شده است؟

- (۱) به شعر حافظ شیراز می‌رقصند و می‌نازند
(۲) زشوق نرگس مست بلند بالایی
(۳) باغبان گر پنج روزی صحبت گل بایش
(۴) آن یار کزو خانهٔ ما جای پری بود
- سیه چشمان کشمیری و ترکان سمرقندی
چولاله با قدح افتاده بر لب جویم
بر جفای خار هجران صبر بلبل بایش
سر تا قدمش چون پری از عیب بری بود

کله ۳- ضمیر متصل «ش» در کدام گزینه نقش مفعولی دارد؟

- (۱) کمند صید بهرامی بیفکن جام جم بردار
(۲) دلبرم شاهد و طفل است و به بازی روزی
(۳) دیدمش خرم و خندان قدح باده به دست
(۴) گفتمش در عین وصل این ناله و فریاد چیست
- که من پیمودم این صحرا نه بهرام است و نه گورش
می‌کشد زارم و در شرع نباشد گنهش
وندر آن آینه صد گونه تماشا می‌کرد
گفت ما را جلوۀ معشوق براین کار داشت

کله ۴- باتوجه به بیت، گزینهٔ صحیح کدام است؟

- «چو تو خود کنی اختر خویش را بد مدار از فلک چشم نیک اختری را»
- (۱) خود(بدل) (۲) بد (متمم) (۳) چشم (نهاد) (۴) اختر (مفعول)

کله ۵- «آن» در کدام گزینه در نقش اضافی آمده است؟

- (۱) آن یار کزو خانهٔ ما جای پری بود
(۲) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی
(۳) آن که پامال جفا کرد چو خاک راهم
(۴) آن چه سعی است من اندر طلبش بنمایم
- سر تا قدمش چون پری از عیب بری بود
چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی
خاک می‌بوسم و عذر قدمش می‌خواهم
این قدر هست که تغییر قضا نتوان کرد

کله ۶- در کدام گزینه صفت اشاره وجود دارد؟

- (۱) آن سفر کرده که صد قافله دل همره اوست
(۲) آنان که خاک را به نظر کیمیا کنند
(۳) حاصل کارگه کون و مکان این همه نیست
(۴) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی
- هر کجا هست خدایا به سلامت دارش
آیا بود که گوشهٔ چشمی به ما کنند؟
باده پیش آر که اسباب جهان این همه نیست
چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی

کله ۷- در کدام گزینه ضمیر متصل، نقش متممی ندارد؟

- (۱) دوش وقت سحر از غصهٔ نجاتم دادند
(۲) گفتمش در عین وصل این ناله و فریاد چیست؟
(۳) گر به سر منزل سلمی رسی ای باد صبا
(۴) گفتم کیم دهان و لب‌ت کامران کنند؟
- واندر آن ظلمت شب آب حیاتم دادند
گفت ما را جلوۀ معشوق بر این کار داشت
چشم دارم که سلامی برسانی ز منش
گفتا به چشم هر چه تو گویی چنان کنند

کله ۸- در کدام گزینه نقش کلمه درست آورده شده است؟

- «من که باشم که بر آن خاطر عاطر گذرم لطف‌ها می‌کنی ای خاک درت تاج سرم»
- (۱) خاطر (مفعول) (۲) که (مسند) (۳) عاطر (مضاف‌الیه) (۴) م (متمم)

- کله ۹- «مَنْتَ خدای را عَزَّوَجَلَّ، که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت، هر نفسی که فرو می‌رود ممدّ حیات است و چون برمی‌آید مفرّج ذات.»
کدام گزینه صحیح است؟
- (۱) حیات (مسند) (۲) را (فکّ اضافه) (۳) نعمت (مفعول) (۴) خدا (مفعول)
- کله ۱۰- باتوجه به بیت، کدام گزینه صحیح است؟
«بیا تا در می صافیت راز دهر بنمایم»
(۱) ضمائر متصل «ت» و «ش» در نقش مَتَم و مفعول هستند.
(۲) در بیت، یک فعل امر وجود دارد.
(۳) در بیت، یک فعل امر وجود دارد.
(۴) در بیت، یک فعل امر وجود دارد.
- کله ۱۱- باتوجه به بیت کدام گزینه صحیح است؟
«توانا بود هر که دانا بود»
(۱) دو صفت فاعلی و یک صفت مفعولی
(۲) سه صفت فاعلی و یک صفت مطلق
(۳) دو صفت فاعلی و دو صفت مطلق
(۴) چهار صفت فاعلی
- کله ۱۲- کدام گزینه صحیح است؟
«دست تفسرّ چه سود بنده محتاج را»
(۱) بیت دارای یک اضافه اقترانی است.
(۲) دست تضرع اضافه تخصیصی است.
(۳) بیت دارای یک اضافه اقترانی است.
(۴) دست تضرع اضافه تخصیصی است.
- کله ۱۳- «پیاله» و «رخ» در جمله زیر چه نقشی دارند؟
«ما در پیاله عکس رخ یار دیده‌ایم»
(۱) نهاد، مسند (۲) متمم، مضاف‌الیه
(۳) متمم، مفعول (۴) فاعل، مسند
- کله ۱۴- در بیت زیر نوع اضافه‌ها را مشخص کنید:
«کس چو حافظ نگشاد از رخ اندیشه نقاب»
(۱) تشبیهی، تخصیصی، استعاری (۲) استعاری، استعاری، تخصیصی
(۳) استعاری، تخصیصی، استعاری (۴) استعاری، توضیحی، تشبیهی
- کله ۱۵- کدام گزینه غلط است؟
(۱) پوشیده بوده بودم = ماضی نقلی ساده
(۲) می پوشیده‌ام = ماضی نقلی مستمر
(۳) پوشیده بوده است = ماضی ابعده
(۴) داشتم می پوشیدم = ماضی مملوس
- کله ۱۶- نقش کلمه «بزرگ» در جمله «من این شهر را بزرگ می‌دانم» کدام است؟
(۱) تمییز (۲) مفعول (۳) نهاد (۴) قید
- کله ۱۷- «اندک اندک» در مصراع «اندک اندک جمع مستان می‌رسند» چه نقشی دارد؟
(۱) صفت عددی (۲) قید مقدار (۳) قید تدریج (۴) صفت مبهم
- کله ۱۸- کدام گزینه با گزینه‌های دیگر متفاوت است؟
(۱) جعبه آهنی (۲) دیوار باغ (۳) ظرف غذا (۴) حوض خانه
- کله ۱۹- کدام گزینه تعریف اضافه بیانی است؟
(۱) مضاف‌الیه جنس مضاف را بیان می‌کند.
(۲) مضاف‌الیه نام مضاف را بیان می‌کند.
(۳) مضاف مخصوص مضاف‌الیه است.
(۴) مضاف‌الیه مالک مضاف است.
- کله ۲۰- باتوجه به جمله، کدام گزینه صحیح است؟ «همه بچه‌ها سعید را قهرمان می‌نامند.»
(۱) سعید = نهاد (۲) بچه‌ها = مفعول
(۳) قهرمان = مسند (۴) قهرمان = تمییز

فصل پنجم

«آیین نگارش»

نست‌های تألیفی فصل پنجم

کله مثال ۱: در فارسی، نشانه درنگ طولانی‌تر از ویرگول و کوتاه‌تر از نقطه است.

(۱) نقطه ویرگول (۲) دو نقطه (۳) خط فاصله (۴) قلاب

پاسخ: گزینه «۱» نقطه ویرگول در شیوه نامه نوشتاری خط پارسی، بیانگر درنگی بیشتر از ویرگول می‌باشد. دو نقطه (گزینه ۲)، خط فاصله (گزینه ۳) و قلاب (گزینه ۴) اصولاً نشانه مکث و درنگ نمی‌باشند و کاربردهای متفاوتی را دارا هستند.

کله مثال ۲: کدام یک از موارد زیر از کاربردهای نشانه * نیست؟

(۱) جدا کردن دو گاه شمار
(۲) برای ارجاع به مدخل در همان لغت نامه
(۳) ایجاد فاصله میان دو مصراع بیت شعری
(۴) جلوی واژه‌ها یا عبارات غیر دستوری

پاسخ: گزینه «۱» زیرا برای جدا کردن تاریخ‌ها مثلاً سال شمسی و قمری از هم از خط مورب (/) استفاده می‌شود: او در ۶۲۴ هـ. ق / ۱۲۳۹ م در مازندران کنونی به دنیا آمد. بقیه موارد ذکر شده از کاربردهای نشانه * می‌باشند.

کله مثال ۳: در کدام یک از جملات زیر نشانه‌های سجاوندی به درستی رعایت شده‌اند؟

(۱) علی، علیه السلام، فرمودند: «الفقر موت الاکبر»
(۲) تو نیز اگر بختی؛ به از آن که در پوستین خلق افتی.
(۳) یک روز تمام - اگر حاجت باشد، دو روز - برای ادای این فرمان فرصت دارید.
(۴) استبول «اسلامبول، قسطنطنیه» بندری است بر دو کنار بوسفور.

پاسخ: گزینه «۳» موارد اشتباه در سایر گزینه‌ها از این قرارند:

در گزینه ۱ شیوه نامه نوشتار صحیح این گونه می‌بایست باشد: علی - علیه السلام - فرمودند: «الفقر موت الاکبر» چرا که علیه السلام جمله معترضه (دعایی) است نه بدل؛ بنابراین باید بین دو خط تیره قرار بگیرد و بدین وسیله از جمله اصلی جدا شود و اگر بدل بود آنگاه این شیوه نوشتاری (قرار گرفتن بین دو ویرگول) برای آن صحیح بود.

در گزینه ۲، نقطه ویرگول بعد از بختی، بیجا به کار رفته است. زیرا جمله آنقدر طولانی نبوده که به وسیله این نشانه از هم جدا شوند و شیوه نامه نوشتاری صحیح آن می‌بایست بدین قرار باشد: تو نیز، اگر بختی، به از آن که در پوستین خلق افتی. زیرا «اگر بختی» جمله پیرو قیدی کوتاه است که چون در میان جمله مرکب آمده است، با ویرگول از جمله پایه جدا می‌شود.

کله مثال ۴: در کدام یک از جملات زیر قواعد فصل و وصل به درستی رعایت نشده است؟

(۱) او در تکامل این علم نقش بسزایی داشت.
(۲) موفق به دریافت گواهی‌نامه شدم.
(۳) دیروز، مابه‌التفاوت آن را به او پرداخت کردم.
(۴) او فرزند که‌تر خواجه بود.

پاسخ: گزینه «۴» در سایر گزینه‌ها قواعد جدا نویسی به درستی رعایت شده است. در گزینه ۱ بسزا در نقش صفت است و «ب» به کلمه بعد از خود چسبیده است. در گزینه ۲ هر دو جزء کلمه مرکب گواهی‌نامه (گواهی + نامه) دارای معنای مستقل هستند و لذا جدانویسی آن‌ها ارجح است. در گزینه ۳ در «مابه‌التفاوت»، «به» به درستی جدا از کلمه «تفاوت» نوشته شده است. چرا که های ملفوظ آن معنای آن را روشن می‌سازد. اما در گزینه ۴ (تر، ترین) اصولاً از کلمه بعد از خود جدا نوشته می‌شوند. مگر در مواردی همچون: که‌تر، مه‌تر، بهتر (گونه‌های به، مه، که هستند).

کجه مثال ۵: کدام یک از جملات زیر از خطاهای زبانی برکنار است؟

- (۱) او به ایشان خیر مقدم گفت و ایشان نیز به نوبه خود از او تشکر کردند.
 (۲) تا پاسی از شب در خلوت به گفتگو نشستیم.
 (۳) دهها مسلمان در یک یورش گسترده توسط پلیس فرانسه دستگیر شدند.
 (۴) باید یادآور شویم که استخدامی‌های جدید مشمول این مزایا نمی‌شوند.

پاسخ: گزینه «۴» ترکیب «به نوبه خود» که ترجمه لفظ به لفظ *à son tour* فرانسوی و *in his turn* انگلیسی است، نوعی گرتبه‌برداری و ترجمه لفظ به لفظ است که مترجمان وارد زبان مقصد (فارسی) کرده‌اند (بی‌توجه به گنجایش و کاربرد معنایی آن در زبان مقصد). این ترکیب اغلب اوقات معنای درستی در زبان فارسی ندارد و یکی از آن موارد، نمونه گزینه ۱ است. بنابراین بهتر است «به نوبه خود» را حذف کنیم و یا به جای آن بگوییم: «نیز». در مورد گزینه ۲ باید گفت «به گفتگو نشستن» از اصطلاحات ساختگی و جدید است و بهتر است به جای آن بگویند: «به گفتگو پرداختن». گزینه ۳ از موارد رایج خطاهای زبانی است و آن این است که وقتی فاعل جمله معلوم و مشخص است و جمله مجهول نیست نباید از عبارت «توسط ...» استفاده کنیم. با این توضیح صورت صحیح عبارت این گزینه بدین شکل است: «پلیس فرانسه دهها مسلمان را در یک یورش گسترده دستگیر کرد». گزینه ۴ صحیح است. زیرا به جای عبارت نادرست «لازم به ذکر است» گفته «باید یادآور شویم که».

کجه مثال ۶: جمله زیر دارای کدام خطای زبانی است؟ نوع خطا چیست؟

«دیدگاه او از دیدگاه یونگ متفاوت است».

- (۱) خطای مصداقی - کاربرد فعل با صیغه نامناسب
 (۲) خطای نوعی - کاربرد نامناسب وجه وصفی
 (۳) خطای مصداقی - دوری اجزای فعل مرکب
 (۴) خطای نوعی - کاربرد حرف اضافه نامناسب

پاسخ: گزینه «۴» در این عبارت، کاربرد فعل متفاوت بودن (تفاوت داشتن) با حرف اضافه «از» نامناسب است و به علت ترجمه و تأثیر ترجمه لفظ به لفظ به زبان ما وارد شده است؛ چرا که در انگلیسی داریم: «... *bedifferent from*» اما در فارسی مناسب، آن است که آن را با حرف اضافه «با» به کار بریم و این کاربرد نادرست حرف اضافه از خطاهای نوعی است.

آزمون فصل پنجم

کله ۱- کدام نشانه نگارشی در این مورد به کار می‌رود: وقتی که در مورد چند کلمه، اسناد واحدی داده شود.

- (۱) نقطه (۲) ویرگول (۳) نقطه - ویرگول (۴) هیچ کدام

کله ۲- شکل درست کلمات مقابل، در کدام گزینه آورده شده است؟ «آیت، خوابنما، صلاة»

- (۱) آیت، خوابنما، صلاة (۲) آیه، خواب نما، صلات (۳) آیه، خواب نما، صلاة (۴) آیت، خواب نما، صلاة

کله ۳- کدام گزینه در ویرایش فنی مورد توجه قرار می‌گیرد؟

- (۱) برجسته کردن عناوین (۲) تهیه فهرست‌ها (۳) بررسی اشکالات نحوی (۴) ۱ و ۲

کله ۴- کدام گزینه صحیح است:

- (۱) فعل‌های ربطی بعد از کلمه‌هایی که به مصوت ختم می‌شوند، بدون همزه نوشته می‌شوند.
 (۲) یکی از نکات مهم در ویرایش یک متن رعایت رسم الخط است.
 (۳) علامت نقطه - ویرگول، قبل و بعد از عبارت‌های توضیحی، عطف بیان و بدل قرار می‌گیرد.
 (۴) میان اجزای مختلف یک حکم کلی، ویرگول قرار می‌گیرد.

کله ۵- حرف «ب» در افعال بسیط نوشته می‌شود.

- (۱) متصل (۲) منفصل (۳) گاه متصل و گاه منفصل (۴) همه موارد

کله ۶- صورت نگارشی صحیح جمله زیر کدام گزینه است؟

«آمریکا مایل به انجام طرح خلع سلاح هسته‌ای ایران است»

- (۱) آمریکا مایل است طرح خلع سلاح هسته‌ای ایران را انجام دهد.
 (۲) آمریکا مایل به اجرای طرح خلع سلاح هسته‌ای ایران است.
 (۳) آمریکا به انجام شدن طرح خلع سلاح هسته‌ای ایران متمایل است.
 (۴) به انجام رسیدن طرح خلع سلاح هسته‌ای ایران از تمایلات آمریکا است.

کله ۷- کدام جمله از نظر نگارشی صحیح و فصیح است؟

- (۱) چاپ مجدد این کتاب، اقبال چندانی ندارد.
 (۲) به او خدمت کرد، با این وجود قدرش را نشناخت.
 (۳) بیایید در مورد گفته‌هایش تأمل کنیم.
 (۴) او وظیفه خود را به عنوان قاضی انجام می‌دهد.

کله ۸- در آیین نگارش امروز، کاربرد نشانه تعلیق (...) برای چه مواردی است؟

- (۱) اضافه کردن مطلب جدید (۲) حذف پاره‌ای از سخن
 (۳) ایضاح بعد از ابهام جمله (۴) جدا کردن سازه‌ها و جمله‌های هم پایه

کله ۹- در نمایش نامه‌ها و فیلم نامه‌ها برای توصیف حالتی به کار می‌رود.

- (۱) قلاب [] (۲) خط فاصله (-) (۳) پیکان (←) (۴) پرانتز ()

کله ۱۰- کاربرد نگارشی صحیح جمله زیر کدام است؟

«اگر چه آنچه که به من می‌گویی غیرمنطقی نیست اما بهتر است در اندیشه‌ات تجدیدنظر کنی»

- (۱) هرچند آنچه که به من می‌گویی غیرمنطقی نیست اما بهتر است در اندیشه‌ات تجدیدنظر کنی.
 (۲) اگر چه آنچه که به من می‌گویی غیرمنطقی نیست، اما بهتر است در اندیشه‌ات تجدیدنظر کنی.
 (۳) آنچه که به من می‌گویی غیرمنطقی نیست بلکه بهتر است در اندیشه‌ات تجدیدنظر کنی.
 (۴) هرچند آنچه که به من می‌گویی غیرمنطقی نیست، بهتر است در اندیشه‌ات تجدیدنظر کنی.

فصل ششم

«عروض و قافیه»

آزمون فصل ششم

کله ۱- وزن کدام گزینه با گزینه‌های دیگر متفاوت است؟

- (۱) چو بید بر سر ایمن خویش می‌لرزم
(۲) به مجمعی که در آیند شاهدان دو عالم
(۳) مرا امید وصال تو زنده می‌دارد
(۴) منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن

کله ۲- وزن کدام گزینه مطابق مصراع زیر است:

- «هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست»
(۱) زهی عشق زهی عشق که ماراست خدایا
(۲) اول دفتر به نام ایزد دانا
(۳) من خود به چشم خویشتن دیدم که جانم می‌رود
(۴) مطرب مهتاب رو آنچه شنیدی بگو

کله ۳- وزن و بحر «دل داده‌ام به یاری شوخی کنشی نگاری / مرضیه السجایا محمودة الخصایل» چیست؟

- (۱) مضارع مثنیٰ اُخرب
(۲) مجتث مثنیٰ مخبون
(۳) مضارع مثنیٰ اُخرب مکفوف محذوف
(۴) مجتث مثنیٰ مخبون محذوف

کله ۴- کدام گزینه مطابق با «هزج مثنیٰ اُخرب مکفوف محذوف» است؟

- (۱) دلم از وحشت زندان سکندر بگرفت
(۲) ما را سری است با تو که گر خلق روزگار
(۳) من و انکار شراب این چه حکایت باشد
(۴) ما زنده به آنیم که آرام نگیریم

کله ۵- «نصیحت گوش کن جانا که از جان دوست‌تر دارند» بر چه وزنی است؟

- (۱) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن
(۲) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
(۳) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن
(۴) مفاعیلن فاعولن مفاعیلن فاعولن

کله ۶- وزن کدام مصراع در دایره وزنی متفاوتی قرار دارد؟

- (۱) به ندیم شاه ماند که به کف ایغ دارد
(۲) دلم جز مهر مهرویان طریقی بر نمی‌گیرد
(۳) یکی گربه در خانه زال بود
(۴) ما مست صبحیم ز میخانه توحید

کله ۷- «هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد» هم رونق زمان شما نیز بگذرد»

وزن و بحر این بیت چیست؟

- (۱) مضارع مثنیٰ اُخرب مکفوف محذوف
(۲) مضارع مثنیٰ اُخرب
(۳) منسرح مثنیٰ مطوی
(۴) هزج مثنیٰ اُخرب

کله ۸- «متفاعلن متفاعلن متفاعلن متفاعلن» کدام بحر است؟

- (۱) منسرح
(۲) کامل
(۳) وافر
(۴) رجز

کله ۹- «پشمینه پوش تندخو کز عشق نشنیده است بو

بر کدام وزن است؟

- (۱) رجز مثنیٰ مطوی مخبون
(۲) هزج مثنیٰ اُخرب مکفوف
(۳) رجز مثنیٰ سالم
(۴) هزج مثنیٰ سالم

کله ۱۰- فاعلاتن و مفتعلن به ترتیب از مفعولات و مستفعلن چیست؟

- (۱) مطوی - مطوی
(۲) مطوی - مخبون
(۳) مخبون - مطوی
(۴) مخبون - مخبون

کله ۱۱- «منسرح مَثَمَن مطوئ منحور» وزن کدام مصراع است؟

- (۱) ای همه هستی ز تو پیدا شده
(۲) از سر پیمان گذشت با سر پیمانه شد
(۳) آدم و نوح و خلیل و موسی و عیسی
(۴) یادگاری که درین گنبد دوآر بماند

کله ۱۲- کدام گزینه در بحر خفیف نیست؟

- (۱) ابلهی دید اشتری به چرا
(۲) ارغنون ساز فلک رهزن اهل هنر است
(۳) ای درون پرور برون آرای
(۴) وحدۀ لا شریک له گوین

کله ۱۳- «ای زلف دلبر من پر چین و پر شکنی» کدام بحر است؟

- (۱) خفیف (۲) منسرح (۳) مشاکل (۴) بسیط

کله ۱۴- کدام گزینه درباره «فع لن» غلط است؟

- (۱) فع لن از مزاحفات بحر رمل است. (۲) فع لن از فعولن، ائلم است.
(۳) فع لن از مزاحفات بحر متقارب است. (۴) فع لن از فعولن، اصلم است.

کله ۱۵- مخبون از مستفعلن کدام است؟

- (۱) مفتعلن (۲) مفاعلن (۳) متفاعلن (۴) مفعولن

کله ۱۶- کدام گزینه درباره «فاعلن» غلط است؟

- (۱) فاعلن از مزاحفات بحر رمل است و محذوف نام دارد.
(۲) فاعلن از فاعلاتن است و بحر آن متدارک است.
(۳) فاعلن از مزاحفات بحر مجتث است و محذوف نام دارد.
(۴) فاعلن از مزاحفات بحر مجتث است و اصلم نام دارد.

اَما چه چاره از بخت گمراه

کله ۱۷- «آیین تقوی ما نیز دانیم»

بر کدام وزن است؟

- (۱) مستفعلن فع مستفعلن فع (۲) مستفعلاتن مستفعلاتن
(۳) مستفعلن فع مستفعلاتن (۴) فع لن فعولن فع لن فعولن

کله ۱۸- «فعلن فعلن فعلن» از کدام بحر است؟

- (۱) رمل (۲) رجز (۳) متدارک (۴) متقارب

کله ۱۹- وزن کدام مصراع با دیگر مصراعها متفاوت است؟

- (۱) همان دستمالی که پیچیده بودی (۲) و ما زنده بودیم و یاران همدل
(۳) که دل را به نامش خرد داد راه (۴) ز بامی که برخاست مشکل نشیند

کله ۲۰- کدام وزن رباعی نیست؟

- (۱) تقدیر که برکشنت آزرم نداشت
(۲) گل در بر و می در کف و معشوق به کام است.
(۳) می سازد و باز بر زمین می زندش
(۴) ابریق می مرا شکستی رتی

فصل هفتم

«سبک‌شناسی شعر»

تست‌های تألیفی فصل هفتم

کله مثال ۱: کدام گزینه جزو زبان‌های ایران پیش از اسلام نیست.:

- (۱) فارسی باستان (۲) اوستایی (۳) پهلوی شمالی و جنوبی (۴) فارسی دری
- پاسخ: گزینه «۴» مهم‌ترین زبان‌های ایران پیش از اسلام، فارسی باستان، اوستایی و پهلوی شمالی و جنوبی است.

کله مثال ۲: کدام گزینه از مختصات سبکی شعر زیر محسوب نمی‌شود؟

- ای آنکسه غمگنی و سوزاوری
رفت آن که رفت و آمد آنک آمد
هموار کرد خواهی گیتی را؟
- (۱) مسائل زبانی آن مثل: غمگنی، اندر، آنک، خیره، کرد خواهی.
(۲) و اندر نهان سرشک همی باری
بود آن چه بود خیره چه غم داری؟
گیتی است کی پذیرد همواری!
- (۳) از نظر ادبی غزل به حساب می‌آید.
(۴) از نظر فکری تعلیمی است و پند و اندرز می‌دهد.
(۴) از بیان و بدیع استفاده چندانی نکرده است.

پاسخ: گزینه «۳» این شعر از نظر ادبی، قطعه یا قصیده کوتاه است؛ در حالی که غزل، شعر عاشقانه است.

کله مثال ۳: واضع رباعی کیست؟

- (۱) شهید بلخی (۲) رودکی (۳) دقیقی (۴) ابو شکور بلخی
- پاسخ: گزینه «۲» رودکی را پدیدآورنده رباعی می‌دانند.

کله مثال ۴: چه چیز به آثار ناصر خسرو تشخیص سبکی بخشیده است؟

- (۱) قصاید او از لحاظ سبک سنگین است و دارای قافیه‌های دشوار و لغات اصیل کهن است.
(۲) به مضامین شاد و عاشقانه نظر منفی دارد و با جنبه‌های عقلانی سر و کار دارد.
(۳) اکثر شعرهای او قصایدی بدون تشبیب است که از طبیعت و معشوق اثری در آن نیست.
(۴) پیرو مذهب اسماعیلی بود و اشعارش دارای مضامین مذهبی، فلسفی و انتقادی است.
- پاسخ: گزینه «۴» فراوانی مضامین مذهبی، فلسفی و انتقادی او و اشارات فراوان او به اعتقادات مذهب اسماعیلی، سبک او را از سایرین متمایز می‌کند.

کله مثال ۵: کدام گزینه از مختصات فکری شعر سبک خراسانی نیست؟

- (۱) شعر سبک خراسانی شاد و پر نشاط است و در آن روحیه آسان‌گیری و خوش باشی و تجمل‌گرایی موج می‌زند.
(۲) از تفریح و بزم و رفاه می‌گوید که حکایت از رفاه نسبی سیاسی و اقتصادی در زمان سامانیان و تا حدی غزنویان دارد. همه مهارت شاعر در خدمت غزل و قصیده و مدح است.
(۳) شعر خراسانی، شعری واقع‌گرایانه است که اوضاع زندگی و دربار و روابط میان افراد و تفریحات و جنگ‌ها را منعکس می‌کند.
(۴) بعضی حوادث تاریخی را بیرون کشیده و بر عکس از امور ذهنی و خیالی خبری نیست.
- پاسخ: گزینه «۲» قالب شعری مسلط، قصیده است و غزل به معنای مصطلح خیلی کم است.

کله مثال ۶: قصاید نمونه کامل سبک دوره سلجوقی است.

- (۱) جمال‌الدین اصفهانی (۲) انوری (۳) مسعود سعد (۴) عبدالواسع جبلی
- پاسخ: گزینه «۲» قصاید انوری را می‌توان نمونه کامل سبک دوره سلجوقی دانست.

کله مثال ۷: کدام گزینه درباره سنایی درست است؟

- (۱) هم قصیده و هم غزل و هم مثنوی دارد.
- (۲) نخستین بار او به طور جدی مطالب عرفانی را وارد شعر کرد.
- (۳) اثر مهم او حدیقه الحقیقه است که توجه صوفیان از جمله مولانا را به خود جلب کرد.
- (۴) هر سه گزینه صحیح است.

پاسخ: گزینه «۴» تمامی موارد درباره سنایی صحیح است.

کله مثال ۸: کدام گزینه از مختصات شعر قرن ششم نیست؟

- (۱) وفور کلمات عربی، وفور ترکیبات نو، ورود لغات ترکی
- (۲) وفور کلمات عربی، فقدان لغات کهن سبک خراسانی، حرکت به سوی دشواری
- (۳) وفور کلمات عربی، تغییرات آوایی، وفور لغات کهن سبک خراسانی، ورود لغات ترکی
- (۴) وفور کلمات عربی، تغییرات آوایی، وفور ترکیبات نو، حرکت به سوی دشواری

پاسخ: گزینه «۳» این گزینه نادرست است، چون در قرن ششم لغات کهن سبک خراسانی کاربرد چندانی نداشت.

کله مثال ۹: کدام گزینه درست است؟

- (۱) در مذهب، خدا و آسمان به سوی زمین و انسان در حرکتند اما اساس عرفان، حرکت انسان و زمین به سوی خدا و آسمان است.
- (۲) عرفان تفکری اومانیستی است، قهرمان آن انسان است که می‌خواهد خدا باشد و این آرمان و معنای باطنی، به اشکال گوناگون بیان شده است
- (۳) عرفان دارای زیر ساختی حماسی است با این تفاوت که به جای قهرمانان اسطوره‌ای، در عرفان قهرمانانی هستند که با دیو نفس دست به گریبانند و به جای صحنه‌های جنگ، تنبّه و تذکر است.
- (۴) هر سه مورد

پاسخ: گزینه «۴» تمام گزینه‌ها صحیح هستند.

کله مثال ۱۰: دو مختصه مهم سبک عراقی:

- (۱) عرفان و غزل (۲) عرفان و قصیده (۳) حماسه و غزل (۴) قصیده و غزل

پاسخ: گزینه «۱» غزل و عرفان در سبک عراقی بیشترین نمود و شکوفایی را دارند.

کله مثال ۱۱: شیوه سنایی، نظامی و خاقانی سرانجام به..... کشیده شد.

- (۱) شعر حماسی (۲) شعر غنایی (۳) شعر عرفانی (۴) هر سه

پاسخ: گزینه «۳» شعر عرفانی ادامه شیوه شاعرانی چون سنایی، نظامی و خاقانی است.

کله مثال ۱۲: مراد از شعر آغازین عرفانی:

- (۱) شعر شرعی است. (۲) شعر اخلاقی و موعظه و تنبیه است. (۳) شعری است که در مقابل شعر دنیوی سبک خراسانی به وجود آمده است. (۴) هر سه.

پاسخ: گزینه «۳» شعر آغازین عرفانی، حرکتی بود در مقابله با شعر دنیوی سبک خراسانی.

کله مثال ۱۳: مختصه اصلی سبک مولانا کدام است؟

- (۱) استعارات و تشبیهات جدید. (۲) تطابق با وقایع حقیقی یا خاصیت حقیقت نمایی. (۳) غزلیات مولوی غالباً در مجالس سماع سروده شده است. (۴) نشاط و غم ستیزی، وجه شبه‌های نوین عرفانی.

پاسخ: گزینه «۲» گزینه ۲ مختصه اصلی سبک مولانا است.

کجه مثال ۱۴: غزل کدام شاعر عرفانی نیست؟

- (۱) انوری (۲) خاقانی (۳) حافظ (۴) سنایی

پاسخ: گزینه «۱» انوری، حافظ و سنایی هر سه اشعار عرفانی دارند، اما خاقانی شعر عرفانی نمی‌سرود.

کجه مثال ۱۵: خاتم الشعرا سبک عراقی کیست؟

- (۱) شاه نعمت الله ولی (۲) انوار تبریزی (۳) جامی (۴) بخارایی

پاسخ: گزینه «۳» جامی را «خاتم الشعراء» می‌نامیدند که لابد منظور، خاتم الشعرا سبک عراقی است.

کجه مثال ۱۶: کدام گزینه از مختصات سبک عراقی نیست؟

- (۱) ستایش عشق (۲) رواج عرفان (۳) تفکر غنایی (۴) تفکر حماسی

پاسخ: گزینه «۴» تفکر حماسی از مختصات سبک خراسانی است.

کجه مثال ۱۷: مبدع مکتب «واسوخت» کیست؟

- (۱) محتشم کاشانی (۲) وحشی بافقی (۳) لسانی شیرازی (۴) کلیم کاشانی

پاسخ: گزینه «۲» وحشی بافقی را مبدع مکتب واسوخت می‌دانند.

کجه مثال ۱۸: قالب شعری در سبک هندی چگونه است؟

- (۱) قصیده (۲) غزل (۳) تک بیت (۴) همه موارد

پاسخ: گزینه «۳» قالب مسلط در این دوره علی‌الظاهر غزل است، ولی در واقع شاعر سبک هندی، تک بیت گو است.

کجه مثال ۱۹: کدام گزینه درباره مختصات سبک هندی صحیح نیست؟

- (۱) شعر هندی معنی گراست. (۲) از همه صنایع بیشتر، تلمیح مورد توجه است.

- (۳) قالب مسلط در این دوره غزل است. (۴) به بدیع و بیان توجه فراوان می‌شود.

پاسخ: گزینه «۴» در شعر سبک هندی، به بدیع و بیان جز موارد اتفاقی، توجه زیادی نشده است.

کجه مثال ۲۰: بزرگ‌ترین شاعر پارسی‌گوی هند:

- (۱) عبدالقادر بیدل دهلوی (۲) امیر خسرو دهلوی (۳) حسن دهلوی (۴) صائب تبریزی

پاسخ: گزینه «۱» عبدالقادر بیدل دهلوی (۱۱۳۳-۱۰۵۴ هـ) بزرگ‌ترین شاعر فارسی‌گوی هند است.

کجه مثال ۲۱: دو شاخه اصلی نهضت بازگشت:

- (۱) قصیده سرایی به سبک شاعران کهن خراسانی و عهد سلجوقی، غزل سرایی به سبک عراقی.

- (۲) غزل سرایی به سبک شاعرانی چون صبا، قانی، سروش و شبیبانی.

- (۳) قصیده سرایی به سبک حافظ و سعدی.

- (۴) هر سه مورد.

پاسخ: گزینه «۱» دو شاخه اصلی نهضت بازگشت، قصیده و غزلسرایی به شیوه گذشتگان بود؛ پس گزینه ۲ غلط است.

آزمون فصل هفتم

کله ۱- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) شعر آزاد وزن عروضی دارد، اما جای قافیه‌ها در آن مشخص نیست.
- (۲) شعر سپید آهنگین است و وزن عروضی دارد، اما جای قافیه‌ها در آن مشخص نیست.
- (۳) شعر موج نو نه تنها وزن عروضی ندارد؛ بلکه آهنگین هم نیست و قافیه هم ندارد.
- (۴) شعر موج نو به دشواری و تعقید معروف است و فرق آن با نثر، معمولاً در نحوه بیان و تخیل شعری است.

کله ۲- پدر شعر نو کیست؟

- (۱) احمد شاملو
- (۲) مهدی اخوان ثالث
- (۳) سهراب سپهری
- (۴) علی اسفندیاری

کله ۳- کدام گزینه از مشخصات شعر نو نیست؟

- (۱) مهم‌ترین وجه تفارق شعر نیما با شعر سنتی به لحاظ شکل ظاهری، کوتاه و بلندی مصراع‌ها است.
- (۲) لغات و ترکیبات ادبی کهن
- (۳) توجه شدید به مسائل اجتماعی و سیاسی
- (۴) موسیقی و لحن طبیعی زبان که برای مردم مأنوس است.

کله ۴- در تاریخ ادبیات فارسی در دوره ادبیات برای نخستین بار به مفهوم واقعی مردمی می‌شود.

- (۱) افشاریه
- (۲) صفویه
- (۳) مشروطه
- (۴) بازگشت

کله ۵- حد واسط دوره بازگشت و شعر نو، شعر دوره است.

- (۱) بازگشت
- (۲) مشروطه
- (۳) بینابین
- (۴) سبک هندی

کله ۶- از تأثیر و تأثر شعر سنتی و شعر نو در هم، پدید آمد.

- (۱) شعر حجم
- (۲) شعر سپید
- (۳) غزل مردمی
- (۴) غزل تصویری

کله ۷- در میان انواع شعر نو، کدام یک از اقبال بیشتری برخوردار شد؟

- (۱) موج نو
- (۲) سپید
- (۳) آزاد
- (۴) هیچ کدام

کله ۸- جریان «حرکت الإحياء» در ادب عرب، معادل کدام دوره سبکی در ادب پارسی است؟

- (۱) وقوع
- (۲) بازگشت
- (۳) عراقی
- (۴) معاصر

کله ۹- بیش از هر شاعر دیگری در ادب پارسی، غزل سروده و به اهمیت سبک کاملاً واقف است و به ویژه در مورد سبک هندی بسیار سخن گفته است و

می‌توان گفت تئوریسین سبک هندی است؟

- (۱) کلیم کاشانی
- (۲) امیرخسرو دهلوی
- (۳) صائب تبریزی
- (۴) حزین لاهیجی

کله ۱۰- فرق نهضت بازگشت با کلاسیسیسم چیست؟

- (۱) شاعران دوره بازگشت حاصل تجربیات خود را مکتوب نکرده‌اند.
- (۲) در ایران فقط به شعر توجه شد اما در غرب به نثر ادبی هم پرداختند.
- (۳) تقلید صرف از قدما در ایران، انجماد فکری را در پی داشت و در غرب صرفاً یک شیوه ادبی بود.
- (۴) در غرب به تقلید از قدما نمایش نامه‌های زیبایی هم نوشته شد (علاوه بر شعر).

فصل هشتم

«سبک‌شناسی نثر»

تست‌های تألیفی فصل هشتم

کله مثال ۱: در سه قرن اول هجری نگارش کتاب به زبان مرسوم بود.

- (۱) فارسی باستان (۲) پهلوی (۳) اوستایی (۴) فارسی میانه
- پاسخ: گزینه «۲» در سه قرن اول هجری، ایرانیان به زبان پهلوی کتاب می‌نوشتند.

کله مثال ۲: دو منبع مهم اساطیر و حماسی ایران:

- (۱) شاهنامه فردوسی در شعر و تاریخ‌نامه طبری در نثر.
 (۲) شاهنامه فردوسی در شعر و تاریخ بیهقی در نثر.
 (۳) شاهنامه فردوسی در شعر و سفرنامه ناصر خسرو در نثر.
 (۴) شاهنامه فردوسی در شعر و تاریخ سیستان.
- پاسخ: گزینه «۱» شاهنامه فردوسی در شعر و تاریخ‌نامه طبری در نثر، دو منبع مهم اساطیر و حماسی ایران هستند.

کله مثال ۳: نثر سیاست نامه:

- (۱) نسبت به تاریخ بیهقی دشوارتر است و از نظر شیوایی و روانی و سادگی بیشتر، به نثر فنی نزدیک‌تر است تا مرسل.
 (۲) نسبت به تاریخ بیهقی دشوارتر است، اما از نظر شیوایی و روانی و سادگی بیشتر، به نثر مرسل نزدیک‌تر است تا فنی.
 (۳) نسبت به تاریخ بیهقی ساده‌تر است و از نظر شیوایی و روانی و سادگی بیشتر، به نثر مرسل نزدیک‌تر است تا فنی.
 (۴) نثر آن بینابین است اما بیشتر به فنی نزدیک است.
- پاسخ: گزینه «۳» نثر سیاست‌نامه نسبت به تاریخ بیهقی ساده‌تر است و از نظر شیوایی و روانی و سادگی بیشتر، به نثر مرسل نزدیک‌تر است تا فنی.

کله مثال ۴: کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) از دیدگاه ادبی، نثر فنی در اوج تکامل نثر است.
 (۲) از دیدگاه زبان فارسی، اطلاق نثر به این گونه نوشته‌ها اطلاق مجازی است.
 (۳) از دیدگاه زبان، نثر فنی ضربات بزرگی را بر پیکر زبان فارسی وارد کرده است.
 (۴) از قرن هفتم به بعد این نثر به سادگی گرایید.
- پاسخ: گزینه «۴» در پایان قرن هفتم این نثر دچار تکلف بیشتری شد و تبدیل به نثر مصنوع گردید.

کله مثال ۵: کدام گزینه درست است؟

- (۱) کلیله و دمنه از نظر نوع ادبی، اثری است تمثیلی از نوع فابل.
 (۲) داستان‌های تمثیلی، شیوه آریاییان در داستان‌پردازی بوده است.
 (۳) کلیله و دمنه از مقوله ادب تعلیمی محسوب می‌شود.
 (۴) هر سه مورد.
- پاسخ: گزینه «۴» تمام موارد صحیح است.

کله مثال ۶: مقامات حمیدی در کدام یک از انواع نثر فنی قرار می‌گیرد؟

- (۱) فنی تمثیلی (۲) ترسل و منشآت (۳) فنی تاریخی (۴) هیچ‌کدام
- پاسخ: گزینه «۲» مقامات حمیدی از انواع نثر فنی، در گروه ترسل و منشآت قرار می‌گیرد.

کجه مثال ۷: کدام گزینه درباره کتاب «معارف بهاء ولد» نادرست است؟

- ۱) کتاب معارف علاوه بر مطالب پر شور عرفانی، نثر شیرین و ساده‌ای دارد.
- ۲) در واقع باید آن را شیوه محاوره و مخاطب آن دوران دانست.
- ۳) گاهی سبک آن شبیه به روش تداعی معانی و به اصطلاح سورئالیستی است.
- ۴) از نظر ادبی مختصه قابل توجه، تشبیهات تکراری آن است.

پاسخ: گزینه «۴» از نظر ادبی مختصه قابل توجه، تشبیهات نوین آن است.

کجه مثال ۸: در مورد چهارمقاله کدام گزینه صحیح است؟

- ۱) بحث در باب صناعات تقریباً به نثر فنی است؛ اما حکایات تقریباً به نثر مرسل یعنی ساده است و مقدمه کتاب هم متمایل به نثر فنی است.
 - ۲) بحث در باب صناعات تقریباً به نثر مرسل است؛ اما حکایات تقریباً به نثر فنی است و مقدمه کتاب هم متمایل به نثر فنی است.
 - ۳) بحث در باب صناعات تقریباً به نثر فنی است؛ اما حکایات تقریباً به نثر مرسل یعنی ساده است و مقدمه کتاب هم متمایل به نثر مرسل است.
 - ۴) بحث در باب صناعات و حکایات، تقریباً به نثر فنی است و مقدمه کتاب هم متمایل به نثر فنی است.
- پاسخ: گزینه «۱» بحث در باب صناعات تقریباً به نثر فنی است؛ اما حکایات تقریباً به نثر مرسل یعنی ساده است و مقدمه کتاب هم متمایل به نثر فنی است.

کجه مثال ۹: کدام گزینه نادرست است:

- ۱) گلستان اوج آمیزش دو سبک نثر موزون خواجه عبدالله و قاضی حمیدالدین است.
 - ۲) تمایلات صوفیانه سعدی، او را در نوشتن گلستان به عبارات موزون مشایخ قدیم سوق داد.
 - ۳) در گلستان سعدی، قریب به اتفاق مختصات زبانی سبک خراسانی دیده می‌شود.
 - ۴) سعدی در دوره‌ای زندگی می‌کرد که سبک کهن همچنان رواج داشت.
- پاسخ: گزینه «۴» سعدی در دوره‌ای زندگی می‌کرد که سبک کهن در حال زوال و سبک جدیدی در حال ظهور بود.

آزمون فصل هشتم

کله ۱- کدام یک از مختصات نثر بینابین نیست؟

- (۱) اطناب (۲) توصیف (۳) تقلید از نثر تازی (۴) ایجاز

کله ۲- سیرالملوک نام دیگر کدام اثر است؟

- (۱) تاریخ بیهقی (۲) سیاست نامه (۳) قابوسنامه (۴) جامع التواریخ

کله ۳- نثر کدام اثر بینابین نیست؟

- (۱) تاریخ بیهقی (۲) سیاست نامه (۳) قابوسنامه (۴) زین الاخبار

کله ۴- کدام گزینه درست است؟

- (۱) همه کتبی که به نثر بینابین نوشته شده است، یادگار منشیان و دبیران عهد غزنوی است.
 (۲) بین پایان یک سبک و آغاز سبک دیگر، همیشه یک دوره انتقال و بینابینی هست.
 (۳) نثر قرن ششم، نثر فنی است.
 (۴) تمام موارد فوق

کله ۵- کدام گزینه از مختصات نثر فنی نیست؟

- (۱) پرهیز از نثر تازی (۲) اطناب (۳) توصیف (۴) استشهاد و تمثیل

کله ۶- آغازگر نثر فنی کیست؟

- (۱) قاضی حمیدالدین بلخی (۲) خاقانی (۳) نصرالله منشی (۴) خواجه عبدالله انصاری

کله ۷- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) نثر فنی، نثری است که با شعر، یک قدم بیشتر فاصله ندارد.
 (۲) نویسنده نثر فنی، هدفش فقط انتقال پیام نیست؛ بلکه بیشتر در صدد هنرنمایی است.
 (۳) نثر مرسل در نیمه دوم قرن پنجم تحول یافت و در قرن ششم تبدیل به نثر فنی شد.
 (۴) شیوه خاص نویسندگان نثر فنی، رجحان خبر بر وصف است.

کله ۸- اوج تلفیق زبان و ادبیات فارسی و زبان و ادبیات عرب:

- (۱) نثر مصنوع (۲) نثر فنی (۳) نثر بینابین (۴) نثر مسجع

کله ۹- نثر خواجه عبدالله انصاری در آثارش چگونه است؟

- (۱) موزون و فنی (۲) ساده و مرسل (۳) موزون و مرسل (۴) موزون و مصنوع

کله ۱۰- نثر موزون فنی در کدام اثر دیده می‌شود؟

- (۱) طبقات الصوفیه (۲) مقامات حمیدی (۳) نزهة الارواح (۴) کشف الاسرار

کله ۱۱- شیوه خاص نویسندگان نثر فنی بر اصل است.

- (۱) بیشتر مخابر بودن تا مخیل بودن (۲) رجحان وصف بر خبر (۳) کثرت لغات عربی (۴) موسیقایی بودن کلام

کله ۱۲- کلیله و دمنه را چه کسی به نظم درآورد؟

- (۱) ملا حسین کاشفی (۲) ابوالفضل دکنی (۳) محمد عوفی (۴) قانعی

کله ۱۳- نخستین نثر ادبی، کدام اثر است؟

- (۱) کلیله و دمنه (۲) انوار سهیلی (۳) عیار دانش (۴) داستان‌های بیدپای

کله ۱۴- کدام گزینه درست است؟

- (۱) قرن ششم و عصر سلجوقیان، به لحاظ ادبیات و سبک شناسی یکی از عادی‌ترین دوره‌های ادبیات ماست.
- (۲) انواع شعر و نثر در قرن ششم همچون قرن‌های گذشته، در کنار هم دیده می‌شوند.
- (۳) شعر بینابین عهد سلجوقی و شعر سبک ازانی، سبک دشوار خراسانی را کنار زده است.
- (۴) در نثر، سبک مسلط، نثر فنی است؛ اما نثر مرسل خصوصاً در کتب علمی و عرفانی رایج است؛ البته نثر بینابین هم وجود دارد.

کله ۱۵- سوانح العشاق:

- (۱) اثر محمد غزالی، به نثر مرسل (۲) اثر احمد غزالی، به نثر مرسل (۳) اثر محمد غزالی، به نثر بینابین (۴) اثر احمد غزالی، به نثر بینابین

کله ۱۶- عین القضاة:

- (۱) نثری ساده و بی‌روح دارد.
- (۲) نثر بینابین دارد.
- (۳) نثری ساده و پر شور دارد که با نظم آمیخته است.
- (۴) هر سه مورد

کله ۱۷- آثار شیخ شهاب‌الدین سهروردی:

- (۱) به شیوه تمثیلی و رمزی است.
- (۲) در آن‌ها مسائل فلسفی را به صورت حکایات و با سؤال و جواب مطرح کرده است.
- (۳) نثر او ساده و به لحاظ محتوا بر مطالب حکمی سمبلیک، شیرین و جذاب است.
- (۴) هر سه مورد

کله ۱۸- درباره اسرارالتوحید، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) این کتاب را محمد منور، نواده شیخ در شرح حال و مقال جد خود، شیخ ابوسعید ابوالخیر نوشته است.
- (۲) زبان این کتاب، از زبان رایج دوره نگارش قدیمی‌تر است.
- (۳) کتاب پر است از فارسی روان و ساده قرن چهارم و اوایل قرن پنجم.
- (۴) این کتاب در قرن سوم نوشته شده است.

کله ۱۹- اسرارالتوحید اثر کیست و نثر آن چگونه است؟

- (۱) ابوسعید ابوالخیر، نثری ساده و پر شور
- (۲) شهاب‌الدین سهروردی، مسجع
- (۳) محمدبن منور، نثری ساده و پر شور
- (۴) عین‌القضاة، بینابین

کله ۲۰- کدام گزینه نادرست است؟ در قرن ششم

- (۱) انواع شعر و انواع نثر در کنار هم دیده می‌شود.
- (۲) در شعر، شعر بینابین عهد سلجوقی و شعر سبک ازانی، سبک ساده خراسانی را کنار زده است.
- (۳) در نثر، سبک مسلط نثر ساده است.
- (۴) نثر مرسل خصوصاً در کتب عرفانی و علمی رایج است.

کله ۲۱- نثر چهارمقاله

- (۱) بینابین و نزدیک به فنی است.
- (۲) بینابین است، مقدمه به نثر فنی و حکایات آن به نثر ساده است.
- (۳) حکایات به نثر فنی و در باب صناعات به نثر ساده است.
- (۴) بینابین و نزدیک به ساده است.

کله ۲۲- اصل کتاب مرزبان نامه به چه زبانی است؟

- (۱) طبری (۲) تازی (۳) فارسی (۴) پهلوی

کله ۲۳- کدام گزینه درست است؟

- (۱) بختیارنامه، هم به عربی و هم به فارسی ساده ترجمه شد و دقایقی مروزی این ترجمه را راحة الارواح نامید.
- (۲) دقایقی مروزی، سندبادنامه را به نثر مصنوع ترجمه کرد.
- (۳) روضة العقول تهذیب و ترجمه‌ای است که به قلم محمدبن غازی ملطیوی صورت گرفته است.
- (۴) هر سه مورد.

کله ۲۴- نخستین کتابی که در آن لغات مغولی، دوشادوش لغات فارسی و عربی به کار رفته است:

- (۱) نفثة‌المصدر (۲) تاریخ جهانگشا (۳) تاریخ وصاف (۴) جامع‌التواریخ

کله ۲۵- از میان کتاب‌های تاریخی زیر کدام به نثر مصنوع نیست؟

- (۱) نفثة‌المصدر (۲) تاریخ جهانگشا (۳) تاریخ وصاف (۴) نظام‌التواریخ

کله ۲۶- کدام کتاب در علوم عروض و قافیه و بدیع است؟

- (۱) لب‌الباب (۲) جوامع‌الحکایات (۳) المعجم فی معاییر اشعارالعجم (۴) وصاف‌الحضره

کله ۲۷- اولین کتاب صوفیه که به نثر فنی است، کدام است؟

- (۱) لب‌الباب (۲) التوسل الی‌ التوسل (۳) مرصاد‌العباد (۴) تذکرة الاولیاء

کله ۲۸- سیره جلال‌الدین منکبرنی اثر کیست؟

- (۱) محمد زیدری نسوی، به زبان عربی
- (۲) محمد زیدری نسوی، به نثر فنی
- (۳) وصاف‌الحضره، به زبان عربی
- (۴) وصاف‌الحضره، به نثر مصنوع

کله ۲۹- از مسائل فرهنگی زمان مغولان که در سبک شناسی اهمیت دارد:

- (۱) توجه مغولان به تاریخ نویسی است.
- (۲) این تاریخ‌ها به سبک فنی نوشته شدند.
- (۳) ادامه رابطه استاد و شاگردی است.
- (۴) امکان تألیف و تصنیف برای فضلالی باقی مانده وجود دارد.

کله ۳۰- کدام اثر منظوم است؟

- (۱) تاریخ گزیده (۲) ظفرنامه (۳) نزهة‌القلوب (۴) جامع‌التواریخ

پاسخنامه آزمون‌های بخش اول

فصل اول: معانی

۱- گزینه «۳»	۲- گزینه «۲»	۳- گزینه «۲»	۴- گزینه «۱»	۵- گزینه «۳»
۶- گزینه «۱»	۷- گزینه «۳»	۸- گزینه «۴»	۹- گزینه «۴»	۱۰- گزینه «۱»

فصل دوم: بیان

۱- گزینه «۳»	۲- گزینه «۱»	۳- گزینه «۳»	۴- گزینه «۴»	۵- گزینه «۴»
۶- گزینه «۲»	۷- گزینه «۱»	۸- گزینه «۲»	۹- گزینه «۲»	۱۰- گزینه «۴»

فصل سوم: بدیع

۱- گزینه «۲»	۲- گزینه «۳»	۳- گزینه «۱»	۴- گزینه «۴»	۵- گزینه «۱»
۶- گزینه «۱»	۷- گزینه «۲»	۸- گزینه «۳»	۹- گزینه «۳»	۱۰- گزینه «۴»
۱۱- گزینه «۱»	۱۲- گزینه «۲»	۱۳- گزینه «۲»	۱۴- گزینه «۳»	۱۵- گزینه «۳»
۱۶- گزینه «۲»	۱۷- گزینه «۴»	۱۸- گزینه «۱»	۱۹- گزینه «۱»	۲۰- گزینه «۲»
۲۱- گزینه «۲»	۲۲- گزینه «۲»	۲۳- گزینه «۱»	۲۴- گزینه «۳»	۲۵- گزینه «۳»
۲۶- گزینه «۲»	۲۷- گزینه «۱»	۲۸- گزینه «۲»	۲۹- گزینه «۲»	۳۰- گزینه «۴»
۳۱- گزینه «۲»	۳۲- گزینه «۲»	۳۳- گزینه «۲»	۳۴- گزینه «۲»	۳۵- گزینه «۲»
۳۶- گزینه «۳»	۳۷- گزینه «۲»	۳۸- گزینه «۲»	۳۹- گزینه «۱»	۴۰- گزینه «۲»
۴۱- گزینه «۱»	۴۲- گزینه «۲»	۴۳- گزینه «۱»	۴۴- گزینه «۱»	۴۵- گزینه «۱»
۴۶- گزینه «۲»	۴۷- گزینه «۲»	۴۸- گزینه «۴»	۴۹- گزینه «۲»	۵۰- گزینه «۳»

فصل چهارم: دستور زبان

۱- گزینه «۱»	۲- گزینه «۱»	۳- گزینه «۳»	۴- گزینه «۱»	۵- گزینه «۲»
۶- گزینه «۱»	۷- گزینه «۴»	۸- گزینه «۲»	۹- گزینه «۲»	۱۰- گزینه «۱»
۱۱- گزینه «۳»	۱۲- گزینه «۱»	۱۳- گزینه «۲»	۱۴- گزینه «۳»	۱۵- گزینه «۱»
۱۶- گزینه «۱»	۱۷- گزینه «۳»	۱۸- گزینه «۱»	۱۹- گزینه «۱»	۲۰- گزینه «۴»

فصل پنجم: آیین نگارش

۱- گزینه «۲»	۲- گزینه «۳»	۳- گزینه «۴»	۴- گزینه «۲»	۵- گزینه «۱»
۶- گزینه «۲»	۷- گزینه «۳»	۸- گزینه «۲»	۹- گزینه «۱»	۱۰- گزینه «۴»

فصل ششم: عروض و قافیه

۱- گزینه «۲»	۲- گزینه «۴»	۳- گزینه «۱»	۴- گزینه «۴»	۵- گزینه «۳»
۶- گزینه «۳»	۷- گزینه «۱»	۸- گزینه «۲»	۹- گزینه «۳»	۱۰- گزینه «۱»
۱۱- گزینه «۳»	۱۲- گزینه «۲»	۱۳- گزینه «۴»	۱۴- گزینه «۴»	۱۵- گزینه «۲»
۱۶- گزینه «۴»	۱۷- گزینه «۴»	۱۸- گزینه «۳»	۱۹- گزینه «۳»	۲۰- گزینه «۲»

فصل هفتم: سبک‌شناسی شعر

۱- گزینه «۲»	۲- گزینه «۴»	۳- گزینه «۲»	۴- گزینه «۳»	۵- گزینه «۲»
۶- گزینه «۱»	۷- گزینه «۳»	۸- گزینه «۲»	۹- گزینه «۳»	۱۰- گزینه «۴»

فصل هشتم: سبک‌شناسی نثر

۱- گزینه «۴»	۲- گزینه «۲»	۳- گزینه «۴»	۴- گزینه «۴»	۵- گزینه «۱»
۶- گزینه «۳»	۷- گزینه «۴»	۸- گزینه «۲»	۹- گزینه «۳»	۱۰- گزینه «۲»
۱۱- گزینه «۲»	۱۲- گزینه «۴»	۱۳- گزینه «۱»	۱۴- گزینه «۴»	۱۵- گزینه «۲»
۱۶- گزینه «۳»	۱۷- گزینه «۴»	۱۸- گزینه «۴»	۱۹- گزینه «۳»	۲۰- گزینه «۳»
۲۱- گزینه «۲»	۲۲- گزینه «۱»	۲۳- گزینه «۴»	۲۴- گزینه «۲»	۲۵- گزینه «۴»
۲۶- گزینه «۳»	۲۷- گزینه «۳»	۲۸- گزینه «۱»	۲۹- گزینه «۱»	۳۰- گزینه «۲»

بخش دوم: تاریخ ادبیات

فصل اول

«تاریخ ادبیات ایران در پنج قرن اول هجری»

تست‌های تألیفی فصل اول

کله مثال ۱: کدام اثر به صورت مناظره است؟

- (۱) درخت آسوریک (۲) شایست و ناشایست (۳) کارنامه اردشیر بابکان (۴) یادگار زریران

پاسخ: گزینه «۱» «درخت آسوریک» منظومه نمادین پهلوی در موضوع مناظره درخت آسوریک و بز است.

کله مثال ۲: صاحب اولین کتاب بزرگ و جامع در علم نحو، موسوم به «الکتاب»، چه کسی است؟

- (۱) ابوحاتم سیستانی (۲) حمادبن شاپور دیلمی (۳) سیبویه (۴) ابوعبیده معمر بن المثنی

پاسخ: گزینه «۳» سیبویه از نخستین ایرانیانی بود که به تدوین دستور عربی پرداخت.

کله مثال ۳: مهم‌ترین و جامع‌ترین تفسیر قرآن موسوم به جامع‌البیان یا تفسیر کبیر از کیست؟

- (۱) ابن عباس (۲) محمد بن جریر طبری (۳) مالک بن انس (۴) امام محمدبن اسماعیل بخاری

پاسخ: گزینه «۲» کهن‌ترین تفسیر قرآن منسوب به ابن عباس است، اما مهم‌ترین و جامع‌ترین تفسیر قرآن، جامع‌البیان، از محمدبن جریر طبری است.

کله مثال ۴: در میان فرق اسلامی، معتزله به شهرت دارند.

- (۱) تجسیم (۲) تقلید (۳) تعقل (۴) قیاس

پاسخ: گزینه «۳» «معتزله» فرقه معتبری در اسلام بودند که در اواخر عصر بنی امیه ظهور کردند و چون برای اثبات عقاید و افکار خود به مباحث عقلی و منطقی متوسل می‌شدند، باعث ایجاد یک تحول بزرگ فکری در میان مسلمانان شدند و تأثیر بسزایی در تمدن اسلامی گذاشتند.

کله مثال ۵: مؤلف «اللمع» کیست؟

- (۱) ابوطالب مکی (۲) ابوالقاسم قشیری (۳) ابونصر سراج طوسی (۴) حارث محاسبی

پاسخ: گزینه «۳» شیخ ابونصر سراج، مشهور به طاووس الفقرا، عارف بزرگ قرن چهارم نخستین نویسنده ایران در حوزه تصوف است. او کتاب «اللمع فی التصوف» را در سال ۳۷۸ هجری تألیف کرد.

کله مثال ۶: صاحب کتاب طبقات الصوفیة عربی چه کسی است؟

- (۱) سلمی نیشابوری (۲) خواجه عبدالله انصاری (۳) ابوسعید ابوالخیر (۴) ابواسحاق بخاری

پاسخ: گزینه «۱» سلمی نیشابوری صاحب کتاب طبقات الصوفیة عربی و خواجه عبدالله انصاری صاحب طبقات الصوفیة فارسی است.

کله مثال ۷: کتب اربعه حدیث شیعیه کدامند؟

- (۱) جامع الصحیح، التهذیب، الاستبصار، الکافی (۲) التهذیب، الاستبصار، موطأ، من لا یحضره الفقیه
(۳) الکافی، موطأ، سنن نسایی، جامع الصحیح (۴) التهذیب، الاستبصار، کتاب من لا یحضره الفقیه، الکافی

پاسخ: گزینه «۴» «کتب اربعه» عنوان قدیمی‌ترین مجموعه‌های احکام و قوانین مذهبی شیعه به زبان فارسی است و آنها عبارتند از: الکافی (تألیف کلینی)، من لا یحضره الفقیه (تألیف ابن بابویه) و الاستبصار و التهذیب (هر دو تألیف شیخ طوسی)

کله مثال ۸: کدام یک در مورد شناخت سرزمین هند، کتابی معتبر تألیف کرده است؟

- (۱) ابوریحان بیرونی (۲) امیر خسرو دهلوی (۳) زکریای رازی (۴) محمد عوفی

پاسخ: گزینه «۱» «ماللهند» شاهکار ابوریحان بیرونی در هند شناسی است.

کلمه مثال ۹: زبان و موضوع کدام یک از گزینه‌ها نادرست است؟

- (۱) التفهیم - فارسی - ریاضی و نجوم
 (۲) آثار الباقیه - عربی - تاریخ و فرهنگ
 (۳) دانشنامه‌ علائی - فارسی - علوم گوناگون
 (۴) شفا - عربی - طب
- پاسخ: گزینه «۴» «شفا»، نوشته حکیم ابن سینا، کتابی است در منطق، به زبان عربی.

کلمه مثال ۱۰: برای مؤلف و موضوع «اساس البلاغه» کدام گزینه درست است؟

- (۱) رادویانی - بلاغت فارسی (۲) زمخشری - تفسیر قرآن (۳) زمخشری - علوم ادبی (۴) عبدالقاهر جرجانی - علوم ادبی
- پاسخ: گزینه «۳» «اساس البلاغه» کتابی است در علوم ادبی، تألیف علامه جارالله زمخشری، استاد بزرگ تفسیر، حدیث، نحو، لغت و علوم بلاغی در سده‌های پنجم و ششم هجری.

کلمه مثال ۱۱: کدام گزینه درباره‌ احمد غزالی درست نیست؟

- (۱) آرامگاه او در شهر قزوین است.
 (۲) او را از اقطاب ذهبیّه شمرده‌اند.
 (۳) سوانح العشاق را بزرگترین اثر او دانسته‌اند.
 (۴) فلسفه را ترک کرد و به عرفان روی آورد.
- پاسخ: گزینه «۴» شیخ احمد غزالی واعظ و فقیه مذهب شافعی و عارف پیرو طریقت ابوبکر نساچ بوده است.

کلمه مثال ۱۲: کدام گزینه درباره‌ «خاوران نامه» صحیح است؟

- (۱) حماسه دینی از ابن حسام خوشفی
 (۲) حماسه تاریخی از آذری طوسی
 (۳) حماسه مذهبی از شاه نعمت‌الله ولی
 (۴) حماسه عرفانی از کاتبی ترشیزی
- پاسخ: گزینه «۱» «خاوران نامه» مهم‌ترین منظومه از نوع حماسه‌های دینی در قرون ۹ و ۱۰ است که ابن حسام آن را به سال (۸۳۰ هـ. ق) در ذکر سفرها و جنگ‌های حضرت علی (ع) در سرزمین خاوران سروده است.

کلمه مثال ۱۳: «برزو نامه» از کیست؟

- (۱) ابوحنیفه اسکافی (۲) حتی قتیبه (۳) عطاء بن یعقوب (۴) محمد بن منور
- پاسخ: گزینه «۳» «برزو نامه» (عطاء بن یعقوب) از جمله منظومه‌های حماسی اواخر سده پنجم در ذکر احوال برزو، پسر سهراب است.

کلمه مثال ۱۴: کدام گزینه از خصایص عمده شعر پارسی در دوران طلایی تمدن اسلامی (قرن ۴ و ۵) نیست؟

- (۱) کم بودن تعداد آثار شاعران
 (۲) سادگی و روانی کلام و فکر
 (۳) تازه بودن مضامین و افکار شعری
 (۴) انعکاس صریح احوال اجتماعی در شعر شاعران
- پاسخ: گزینه «۱» کثرت شعر و تعدد آثار گویندگان از خصایص عمده این دوران است.

کلمه مثال ۱۵: کدام یک ممدوح رودکی نبوده است؟

- (۱) امیر نصر سامانی (۲) ابوالفضل بلعمی (۳) ابو منصور عبدالرزاق (۴) ماکان کاکي
- پاسخ: گزینه «۳» ممدوحان رودکی، امیر نصر سامانی و وزیرش، ابوالفضل بلعمی، ابوجعفر احمد بن محمد صفاری (فرمانروای سیستان) و ماکان کاکي (امیر دیلمی) بودند.

کلمه مثال ۱۶: نخستین کسی که داستان یوسف و زلیخا را به نظم پارسی کشید، چه کسی بود؟

- (۱) شهید بلخی (۲) بوشکور بلخی (۳) ابوالمؤید بلخی (۴) دقیقی
- پاسخ: گزینه «۳» ابوالمؤید بلخی صاحب کتاب شاهنامه بزرگ مؤیدی در نثر، نخستین کسی است که داستان یوسف و زلیخا را به نظم پارسی کشید.

کلمه مثال ۱۷: مؤلف و موضوع کدام یک از گزینه‌ها نادرست است؟

- (۱) الحاوی = زکریای رازی - پزشکی
 (۲) الأبنیه = موفق هروی - داروشناسی
 (۳) صیدنه = ابوریحان بیرونی - داروشناسی
 (۴) هدایة المتعلمین = موفق هروی - طب
- پاسخ: گزینه «۴» «هدایة المتعلمین فی الطب»، تصنیف «ابوبکر ربیع بن احمد اخوینی» است.

آزمون فصل اول

- کله ۱- مؤلف کتاب «فصوص العرب» و «فضایل الفرس» کیست؟
 (۱) ابو عبیده معمر بن المثنی (۲) هارون دشت میشانی (۳) هشتم عدی (۴) سعید بن حمید بختگان
- کله ۲- چه کسی کتاب «اردویراف نامه» را از پهلوی به شعر پارسی در آورد؟
 (۱) ابو عبیده معمر بن المثنی (۲) صالح بن عبدالرحمن (۳) زراثشت بهرام پژدو (۴) سعید بن حمید بختگان
- کله ۳- نخستین استاد ترسل عربی که کتابت رسایل را بر میزان صحیح نهاد و از ایجاز در آورد و ابتدای کتابت عربی با اوست کیست؟
 (۱) ابن مقفع (۲) عبدالحمید (۳) ابوحاتم سیستانی (۴) جبلة بن سالم موسی
- کله ۴- مؤلف کتاب اخبار الطوال (مربوط به تاریخ ایران قبل از اسلام) کیست؟
 (۱) محمد بن جریر طبری (۲) قتیبۀ دینوری (۳) سهل بن هارون دشت میشانی (۴) ابوحنیفۀ دینوری
- کله ۵- مؤلف کتاب تاریخ الرسل و الملوک کیست؟
 (۱) واقدی (۲) ابوحنیفۀ دینوری (۳) محمد بن جریر طبری (۴) قتیبۀ دینوری
- کله ۶- قدیم ترین کتاب در احادیث موسوم به «موطأ» از کیست؟
 (۱) ابن عباس (۲) امام محمد بن اسماعیل بخاری (۳) مسلم بن حجاج نیشابوری (۴) مالک بن انس
- کله ۷- مؤلف کتاب فردوس الحکمه در طب اسلامی چه کسی است؟
 (۱) ابوعلی سینا (۲) علی بن ربّین طبری (۳) زکریای رازی (۴) علی بن مجوسی اهوازی
- کله ۸- تألیف کتب در صوفیه از چه قرن آغاز شد؟
 (۱) قرن سوم (۲) قرن چهارم (۳) قرن پنجم (۴) قرن ششم
- کله ۹- مؤلف کتاب من لایحضره الفقیه از ارکان اربعه حدیث، چه کسی است؟
 (۱) کلینی (۲) محمد بن حسن طوسی (۳) ابن بابویه (۴) ابومنصور ماتریدی
- کله ۱۰- مؤلف کتاب «صور الأقالیم» در جغرافیا چه کسی است؟
 (۱) ابوالمؤید بلخی (۲) ابوریحان بیرونی (۳) ابوزید بلخی (۴) المقدسی
- کله ۱۱- مؤلف کتاب الحاوی در طب چه کسی است؟
 (۱) ابوعلی سینا (۲) زکریای رازی (۳) عضدی (۴) علی بن ربّین طبری
- کله ۱۲- خواجه نصیر طوسی در تألیف کتاب اخلاق ناصری کدام کتاب ابن مسکویه را اساس قرار داد؟
 (۱) الطهارة الاعراق (۲) تهذیب الاخلاق (۳) جاویدان خرد (۴) تجارب الامم
- کله ۱۳- بزرگ ترین شاگرد ابن سینا و مؤلف کتاب التحصیلات چه کسی است؟
 (۱) بهمنیار بن مرزبان (۲) ابو عبدالله معصومی (۳) ابو عبید جوزجانی (۴) ابوالعباس لوکری
- کله ۱۴- مؤلف کتاب غایة العروضیین و کنز القافیه در علم عروض چه کسی است؟
 (۱) یوسف عروضی (۲) عبدالقاهر جرجانی (۳) بهرامی سرخسی (۴) اسماعیل بن عباد
- کله ۱۵- اسرار البلاغه در بلاغت از کیست؟
 (۱) اسماعیل بن عباد (۲) یوسف عروضی (۳) بهرامی سرخسی (۴) عبدالقاهر جرجانی

فصل دوم

«تاریخ ادبیات ایران در نیمه دوم قرن پنجم و قرن ششم هجری»

نست‌های تألیفی فصل دوم

کج مثال ۱: «اساس البلاغه» اثر کیست؟

- (۱) امام فخر رازی (۲) عبدالقاهر جرجانی (۳) جارالله زمخشری (۴) بدیع الزمان نطنزی
- پاسخ: گزینه «۳» ✓

نکته: اساس البلاغه از جارالله زمخشری در علم بیان است که با اسرار البلاغه اثر عبدالقاهر جرجانی در معانی و بیان، تشابه اسمی دارد.

کج مثال ۲: موضوع کتاب «مفتاح العلوم» چیست؟

- (۱) علوم ادبی (۲) علوم ریاضی (۳) نجوم (۴) علم کلام
- پاسخ: گزینه «۱» ✓

مفتاح العلوم در دوازده علم از علوم ادبی و معانی و بیان نگاشته شده است.

کج مثال ۳: کتاب الملل و النحل در چه علمی نگاشته شده است؟

- (۱) تفسیر (۲) فقه (۳) علم کلام (۴) فلسفه
- پاسخ: گزینه «۳» ✓

عبدالکریم شهرستانی کتاب الملل و النحل را در علم کلام نگاشته است.

کج مثال ۴: کدام یک از آثار سهروردی نیست؟

- (۱) بیان الحق (۲) صغیر سیمرغ (۳) في حالة الطفولية (۴) تلویحات
- پاسخ: گزینه «۱» ✓

بیان الحق در حکمت از ابوالعباس لوکری است.

کج مثال ۵: کدام یک از شاعران صاحب سبک در قرن ششم و ۵ نیست؟

- (۱) سنایی (۲) فخرالدین اسعد گرگانی (۳) قطران تبریزی (۴) انوری
- پاسخ: گزینه «۳» ✓

سنایی زهد و وعظ و افکار صوفیانه را با منطق حکیمانه درآمیخت. فخرالدین اسعدگرگانی نیز مکتب قابل توجهی در داستان‌سرایی ایجاد کرد و انوری نیز در رأس آن گروه از شاعران بود که به سادگی و روانی شعر توجه کردند و آن را به زبان تخاطب و محاوره نزدیک کردند.

کج مثال ۶: «خلاق المعانی» لقب کدام شاعر است؟

- (۱) خاقانی (۲) جمال‌الدین اصفهانی (۳) ظهیر فاریابی (۴) کمال‌الدین اسماعیل
- پاسخ: گزینه «۴» ✓

کمال‌الدین اسماعیل، به استادی و مهارت در آوردن معانی دقیق، شهرت وافر دارد و به همین دلیل به او لقب «خلاق المعانی» داده‌اند.

کج مثال ۷: کدام یک از ویژگی‌های عمده شعر معزی است؟

- (۱) تعقید و ابهام (۲) توصیفات دقیق (۳) سادگی و دوری از تکلف (۴) استفاده از اصطلاحات علمی
- پاسخ: گزینه «۳» ✓

خاصیت عمده شعر معزی، سادگی آن است.

کج مثال ۸: همه گزینه‌ها به جز گزینه از آثار کلامی ناصر خسرو است.

- (۱) زادالمسافرین (۲) گشایش و رهایش (۳) جامع‌الحکمتین (۴) روشنایی نامه
- پاسخ: گزینه «۴» ✓

سه گزینه اول در مسائل کلامی و گزینه ۴ در وعظ و حکمت است.

کدام گزینه از دلایل تغییر سبک نثر پارسی در قرن ششم محسوب نمی‌شود؟

- (۱) محدودیت دایره مطالب در نثر
(۲) رواج ادبیات عربی در میان طبقه درس خوانده
(۳) نفوذ دین اسلام و توسعه مدارس دینی
(۴) پیدا شدن مراکز سیاسی، ادبی و علمی در خارج از حدود لهجه دری

پاسخ: گزینه «۱» توسعه دایره مطالب در نثر از عوامل مؤثر در تحول سبک این دوره بوده است.

کدام شاعر را می‌توان در تکامل غزل، واسطه میان انوری و سعدی دانست؟

- (۱) ظهیر فاریابی
(۲) فلکی شروانی
(۳) کمال‌الدین اسماعیل
(۴) ظهیری ترشیزی

پاسخ: گزینه «۱» ظهیر در ایراد معانی و الفاظ نرم در غزل، واسطه میان انوری و سعدی شمرده می‌شود.

کدام گزینه از آثار بدیع جونی نیست؟

- (۱) وسیله العفاة الی اکفی الکفاة
(۲) عتبه الکتبه
(۳) رقیة القلم
(۴) عبرات الحکمة

پاسخ: گزینه «۱» وسیله العفاة الی اکفی الکفاة، از آثار قاضی حمیدالدین بلخی است.

کدام گزینه از ترجمه مصنوع و مزین به اشعار و امثال سندبادنامه از کیست؟

- (۱) نظامی عروضی
(۲) سعدالدین وراوینی
(۳) ظهیری سمرقندی
(۴) عمید ابوالفوارس قناووزی

پاسخ: گزینه «۳» سندبادنامه از قصص قدیم هند و به زبان پهلوی بود که عمید ابوالفوارس قناووزی آن را به پارسی دری ترجمه کرد و ظهیری آن را از صورت ساده خود بیرون آورد و به نثری مزین به امثال و اشعار تازی نوشت.

کتاب الفرج بعدالشدّة قاضی التنوخی را، نخست چه کسی به زبان فارسی در آورد؟

- (۱) سمرقندی
(۲) افضل‌الدین کرمانی
(۳) عوفی
(۴) بهاء‌الدین بغدادی

پاسخ: گزینه «۳» کتاب الفرج بعدالشدّة را نخست عوفی به فارسی در آورد، البته ترجمه دیگری نیز از این کتاب در دست است، به قلم حسین بن اسعد بن حسین دهستانی در نیمه دوم قرن هفتم هجری.

کدام تحریر کلیله و دمنه مربوط به حسین واعظ کاشفی است؟

- (۱) انوار سهیلی
(۲) عیار دانش
(۳) بهار دانش
(۴) آیین اکبری

پاسخ: گزینه «۱» انوار سهیلی تحریری است از کلیله و دمنه از حسین واعظ کاشفی.

کدام کتاب ذیلی است بر یتیمه‌الدهر ثعالبی؟

- (۱) دمیه‌القصر و عصرة‌اهل‌العصر
(۲) وشاح‌الدمیه
(۳) طرب‌نامه
(۴) لباب‌الالباب

پاسخ: گزینه «۱» دمیه‌القصر و عصرة‌اهل‌العصر، در ذکر احوال و آثار ادبای تازی گوی و به منزله ذیلی است، بر یتیمه‌الدهر ثعالبی.

آزمون فصل دوم

- کله ۱- کدام یک از کتب تفاسیر، مربوط به حسن طبرسی است؟
 (۱) مجمع‌البیان (۲) کشاف (۳) معالم‌التنزیل (۴) روض‌الجنان
- کله ۲- صاحب کتاب «الملل و النحل» چه کسی است؟
 (۱) عبدالکریم شهرستانی (۲) غزالی (۳) راغب اصفهانی (۴) عبدالجلیل رازی
- کله ۳- «امام‌المشکّین» لقب کدام فیلسوف است؟
 (۱) سهروردی (۲) امام فخررازی (۳) حکیم عمرخیام (۴) ابوالفرج ابن جوزی
- کله ۴- «جامع العلوم یا ستّینی» اثر کیست؟
 (۱) غزالی (۲) امام فخررازی (۳) ناصرخسرو قبادیانی (۴) ابن مسکویه
- کله ۵- مؤلف کتاب «مقدمة الادب» چه کسی است؟
 (۱) جارالله زمخشری (۲) حبشی تفسیسی (۳) بدیع‌الزمان نطنزی (۴) ابوعبدالله زوزنی
- کله ۶- مؤلف کتاب «مفتاح العلوم» کیست؟
 (۱) جارالله زمخشری (۲) سکاکی خوارزمی (۳) عبدالقاهر جرجانی (۴) محمد بن عمر رادویانی
- کله ۷- کدام شاعر قصه‌های کتاب سندباد نامه را به نظم در آورده است؟
 (۱) مختاری (۲) قطران تبریزی (۳) ازرقی (۴) معزی
- کله ۸- هنرنامه یمینی اثر کدام شاعر است؟
 (۱) ازرقی (۲) مختار غزنوی (۳) معزی (۴) قطران تبریزی
- کله ۹- «صد کلمه» یا نثراللاکی من کلام امیرالمؤمنین علی، اثر کدام است؟
 (۱) جبلی (۲) سنایی غزنوی (۳) صابر ترمذی (۴) رشید وطواط
- کله ۱۰- کدام گزینه از پیامبران شعر فارسی شمرده شده است؟
 (۱) حافظ (۲) سنایی (۳) انوری (۴) عطار
- کله ۱۱- کدام یک از شاعران زیر خود را همپایه خاقانی می‌شمرده است؟
 (۱) ظهیر فاریابی (۲) قوامی رازی (۳) جمال‌الدین اصفهانی (۴) اثیر اخسیکتی
- کله ۱۲- کدام شاعر شعر تمثیلی را در زبان فارسی به حدّ اعلای تکامل رسانید؟
 (۱) عطار نیشابوری (۲) نظامی گنجوی (۳) سنایی غزنوی (۴) کمال‌الدین اصفهانی
- کله ۱۳- از نخستین و بزرگ‌ترین مقلدان آثار نظامی گنجوی کدام شاعر است؟
 (۱) امیر خسرو دهلوی (۲) خواجه کرمانی (۳) بیدل دهلوی (۴) جامی
- کله ۱۴- «خلاق المعانی» لقب کدام شاعر است؟
 (۱) کمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی (۲) جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی (۳) ظهیر فاریابی (۴) مجیر بیلقانی
- کله ۱۵- «زینة الكتاب» در آداب کتابت، منسوب به کدام نویسنده است؟
 (۱) غزالی (۲) هجویری (۳) خواجه نظام‌الملک طوسی (۴) ابوالفضل بیهقی

کله ۱۶- کتاب فارسنامه در ذکر تاریخ و جغرافیای پارس از کدام نویسنده است؟

- (۱) قاضی حمیدالدین بلخی (۲) حمزة بن الحسن (۳) محمدبن جریر طبری (۴) ابن بلخی

کله ۱۷- کیمیای سعادت خلاصه‌ای از کدام کتاب است؟

- (۱) لباب الاحیاء (۲) احیاء العلوم (۳) نصیحة الملوك (۴) بحرالْحقیقة

کله ۱۸- رساله شکوی الغریب از کدام نویسنده است؟

- (۱) احمد غزالی (۲) محمد غزالی (۳) عین القضاة همدانی (۴) هجویری

کله ۱۹- «روضه العقول» اثر کیست؟

- (۱) راوندی (۲) حسین واعظ کاشفی (۳) سعدالدین وراوینی (۴) محمدبن غازی ملطیوی

کله ۲۰- مترجم کتاب تاریخ یمینی عبدالجبار عتبی، چه کسی است؟

- (۱) عوفی (۲) جرفاذقانی (۳) افضل‌الدین کرمان (۴) ابن بلخی

فصل سوم

«تاریخ ادبیات ایران در دو قرن هفتم و هشتم هجری»

تست‌های تألیفی فصل سوم

کجه مثال ۱: مؤلف کتاب شرف‌نامه منیری کیست و موضوع آن چیست؟

- (۱) قوامی فاروقی، لغت (۲) فیروزآبادی، لغت (۳) ابن معطی، نحو (۴) ابن حاجب، نحو

پاسخ: گزینه «۱» شرف‌نامه منیری در لغت از ابراهیم قوامی فاروقی است.

کجه مثال ۲: آفرین نامه اثر کدام شاعر است؟

- (۱) بوشکور بلخی (۲) شهید بلخی (۳) دقیقی (۴) ابوالمؤید بلخی

پاسخ: گزینه «۱» آفرین نامه اثر بوشکور بلخی است.

کجه مثال ۳: قدیم‌ترین شاعر پارسی‌گوی عراق چه کسی است؟

- (۱) منطقی (۲) غضایری (۳) عسجدی (۴) منجیک

پاسخ: گزینه «۱» قدیم‌ترین شاعر پارسی‌گوی عراق، منطقی است.

کجه مثال ۴: به کدام شاعر لقب «خَلَّاق المعانی» داده‌اند؟

- (۱) خاقانی (۲) جمال‌الدین اصفهانی (۳) ظهیر فاریابی (۴) کمال‌الدین اسماعیل

پاسخ: گزینه «۴» کمال‌الدین اسماعیل به استادی و مهارت در آوردن معانی دقیق، شهرت وافر دارد.

کجه مثال ۵: کدام‌یک از ویژگی‌های عمده شعر معزی است؟

- (۱) تعقید و ابهام (۲) توصیفات دقیق (۳) سادگی و دوری از تکلف (۴) استفاده از اصطلاحات علمی

پاسخ: گزینه «۳» خاصیت عمده شعر او این است که معانی را در الفاظ ساده و خالی از تکلف ادا می‌کند.

کجه مثال ۶: کدام‌یک از شاعران زیر به دلیل تبّحر در نثر، عنوان منشی الکلام یافته است؟

- (۱) عراقی (۲) قانعی (۳) مجدهمگر (۴) سراج قمری

پاسخ: گزینه «۳» بدر جاجرمی در مونس‌الاحرار، مجد همگر را منشی و منشی الکلام خوانده است.

کجه مثال ۷: کدام شاعر از پیشوایان فرقه مرشدیه بوده است؟

- (۱) اوحدی مراغی (۲) امین بلیانی (۳) عماد فقیه (۴) کمال خجندی

پاسخ: گزینه «۲» امین از عارفان مشهور عصر خود در فارس و امام طریقت مرشدیه کازرونیه بود.

کجه مثال ۸: «خَلَّاق المعانی» لقب کدام شاعر است؟

- (۱) کلیم (۲) سروش (۳) خواجوی کرمانی (۴) امیرخسرو دهلوی

پاسخ: گزینه «۳» تذکره نویسان به خواجو عنوان خَلَّاق المعانی داده‌اند.

کله مثال ۹: اوحدی مراغی کدام اثر خود را به وزن و روش حدیقه سنایی سروده است؟

- (۱) ده نامه (۲) منطق العشق (۳) جام جم (۴) دیوان

پاسخ: گزینه «۳» جام جم کتابی جامع است در اخلاق و تصوف و اوضاع اجتماعی زمان شاعر که آن را به وزن و روش حدیقه سنایی سروده است.

کله مثال ۱۰: کدام یک را می توان خانم قصیده سراپان بزرگ فارسی زبان دانست؟

- (۱) عماد فقیه (۲) سلمان ساوجی (۳) عبید زاکانی (۴) رکن صاین

پاسخ: گزینه «۲» سلمان ساوجی خاتم قصیده سراپان بزرگ فارسی زبان، خاصه قصیده گویان مداح است.

کله مثال ۱۱: مثنوی عرفانی زادالمسافرین از کیست؟

- (۱) شبستری (۲) حسینی هروی (۳) خواجه عبدالله انصاری (۴) عماد فقیه

پاسخ: گزینه «۲» زادالمسافرین بر وزن لیلی و مجنون، اثر امیر حسینی هروی است.

کله مثال ۱۲: کدام اثر حاوی اطلاعات مفیدی درباره مولوی و خاندان اوست؟

- (۱) بحر الانساب (۲) کشف الحقایق (۳) مناقب العارفین (۴) انیس العشق

پاسخ: گزینه «۳» مناقب العارفین اثر مهم شمس الدین احمد افلاکی است که حاوی اطلاعات مفیدی درباره مولوی و خاندان اوست.

کله مثال ۱۳: مجد خوافی کدام اثر خود را به تقلید از گلستان سعدی نوشته است؟

- (۱) جواهر اللغه (۲) کنز الحکمه (۳) روضة الخلد (۴) انیس العشق

پاسخ: گزینه «۳» جواهر اللغه اثر زمخشری است که مجدخوافی آن را ترجمه کرده است و کتاب روضة الخلد را به تقلید از گلستان سعدی نگاشته است.

کله مثال ۱۴: موضوع کدام کتاب در علم نجوم نیست؟

- (۱) قانون مسعودی (۲) کتاب البارع (۳) التفهیم لاوائل صناعة التنجیم (۴) ماللهند

پاسخ: گزینه «۴» در جغرافیا و مسائل جغرافیای هند بود.

کله مثال ۱۵: مؤلف لطایف الحکمة کیست؟

- (۱) ارموی (۲) وصاف الحضرة (۳) باخرزی (۴) معین الدین جوینی

پاسخ: گزینه «۱» لطایف الحکمة در دو قسمت، اول در علم و معرفت، دوم در حکمت عملی، از ارموی است.

کله مثال ۱۶: مترجم احیاء العلوم غزالی به پارسی چه کسی است؟

- (۱) نجم رازی (۲) خوارزمی (۳) عراقی (۴) عزیزالدین نسفی

پاسخ: گزینه «۲» خوارزمی احیاء العلوم را ترجمه کرد و نکاتی به آن افزود.

کله مثال ۱۷: مؤلف شیرازنامه در شرح سلطنت شاه شیخ ابواسحاق اینجو چه کسی است؟

- (۱) معین الدین یزدی (۲) ابن ابی الخیر زرکوب (۳) شرف الدین رامی (۴) قاضی بیضاوی

پاسخ: گزینه «۲» ابن ابی الخیر زرکوب، شیرازنامه را در شرح سلطنت شاه شیخ ابواسحاق اینجو نوشت.

آزمون فصل سوم

کله ۱- کتاب «انوارالتنزیل و اسرارالتأویل» اثر کیست؟

- (۱) قاضی ناصرالدین ابوالخیر عبدالله شیرازی بیضاوی
(۲) الجزری
(۳) زکریای انصاری
(۴) سید شریف جرجانی

کله ۲- کتاب معراج الاصول، در فقه، اثر کدام دانشمند ایرانی است؟

- (۱) ابن الحاجب
(۲) علی بن محمد آملی
(۳) ایجی
(۴) تاج الدین محمد بن حسین ارموی

کله ۳- موضوع کتاب «التحصیل» چیست و صاحب این اثر کیست؟

- (۱) فقه، سراج الدین ارموی
(۲) حدیث، ابن الحاجب
(۳) حدیث، ابن طاووس
(۴) فقه، قاضی بیضاوی

کله ۴- کدام گزینه از بزرگترین متکلمان شیعه و صاحب کتاب «تجريد الکلام» است؟

- (۱) علامه حسن حلی
(۲) ابن میثم بحرانی
(۳) قاضی بیضاوی
(۴) خواجه نصیرالدین طوسی

کله ۵- «معجم البلدان» اثر کیست و موضوع آن چیست؟

- (۱) یاقوت حموی، جغرافیا
(۲) حمدالله مستوفی، جغرافیا
(۳) قزوینی رافعی، نجوم
(۴) حمدالله مستوفی، تاریخ

کله ۶- «نفائس الفنون فی عرائس الفنون» اثر کیست؟

- (۱) امام فخر رازی
(۲) نجیب الدین سمرقندی
(۳) شمس الدین محمد بن محمود آملی
(۴) ابن الکبیر

کله ۷- مفتاح العلوم اثر کیست؟

- (۱) خطیب قزوینی
(۲) سکاکی خوارزمی
(۳) سعدالدین تفتازانی
(۴) قاضی عضدالدین ایجی

کله ۸- منظومه داستانی «جمشید و خورشید» از کیست؟

- (۱) امیر خسرو دهلوی
(۲) خواجهی کرمانی
(۳) سلمان ساوجی
(۴) عصار تبریزی

کله ۹- قصیده «رائیه» یا «بدایع الاسحار فی صنایع الاشعار» از کیست؟

- (۱) سراجی سگری
(۲) سلمان ساوجی
(۳) ذوالفقار شیروانی
(۴) قوامی مطرزی

کله ۱۰- «مصارع الشعراء» لقب کدام شاعر است؟

- (۱) سراج الدین سگری
(۲) نظام اصفهانی
(۳) مولوی
(۴) قانعی طوسی

کله ۱۱- منظومه حماسه دینی «زراتشت نامه» منسوب به کیست؟

- (۱) اثیر رومانی
(۲) کیکاووس رازی
(۳) زرتشت بهرام پژدو
(۴) مجد همگر

کله ۱۲- منظومه «ارداویراف نامه» از کیست؟

- (۱) زرتشت بهرام پژدو
(۲) کیکاووس رازی
(۳) مجد همگر
(۴) قانعی طوسی

کله ۱۳- از قدیم ترین شاعرانی که در مرثیه شهیدان کربلا شعر گفت؟

- (۱) سیف فرغانی
(۲) سراج قمری
(۳) نزاری قهستانی
(۴) همام تبریزی

کله ۱۴- منظومه سعادت نامه اثر کیست؟

- (۱) خسرو دهلوی
(۲) امیر حسینی
(۳) سیف فرغانی
(۴) شیخ محمود شبستری

کله ۱۵- سعدی هندوستان لقب کیست؟

- (۱) بیدل دهلوی (۲) امیر خسرو دهلوی (۳) حسن دهلوی (۴) کلیم کاشانی

کله ۱۶- منظومه «جام جم» اثر کدام شاعر است؟

- (۱) بدرچاچی (۲) علاءالدوله سمنانی (۳) امین بلیانی (۴) اوحدی مراغی

کله ۱۷- مثنوی «صحبت‌نامه» از کیست؟

- (۱) عبید زاکانی (۲) سلمان ساوجی (۳) عماد فقیه (۴) ابن یمین

کله ۱۸- اشعار کدام شاعر به لحاظ به کار بردن قوافی دشوار و روانی سخن، شبیه به اشعار حسن دهلوی است؟

- (۱) ابن نصح (۲) کمال خجندی (۳) عربشاه (۴) سلمان ساوجی

کله ۱۹- کتاب «طبقات ناصری» اثر کیست؟

- (۱) محمد زیدری (۲) مبارکشاه (۳) منهج سراج (۴) عطاملک جوینی

کله ۲۰- کدام اثر ترجمه و تلخیصی از رسالات اخوان الصفا است؟

- (۱) کشف‌الصراط (۲) لطایف‌الحکمه (۳) نصیحة‌الملوک (۴) مجمل‌الحکمة

فصل چهارم

«تاریخ ادبیات ایران در دو قرن نهم و دهم هجری»

تست‌های تألیفی فصل چهارم

کج مثال ۱: کدام یک از آثار زیر یک حماسهٔ دینی محسوب می‌شود؟

- (۱) ظفرنامه (۲) شاهرخ نامه (۳) خاوران نامه (۴) بهمن‌نامه

✓ پاسخ: گزینه «۳» منظومهٔ خاوران‌نامه منسوب به ابن‌حسام، در ذکر جنگ‌های حضرت علی (ع) است.

کج مثال ۲: لطائف‌نامه ترجمهٔ کدام کتاب است؟

- (۱) مجالس‌النفائس (۲) غرایب‌الصغر (۳) نوادرالشباب (۴) فوایدالکبیر

✓ پاسخ: گزینه «۱» مجالس‌النفائس اثر فانی، در شرح شاعران عهد و به زبان ترکی است که فخری هراتی آن را به فارسی ترجمه کرد و لطائف‌نامه نامید.

کج مثال ۳: «حافظ کوچک» شهرت کدام شاعر است؟

- (۱) بابافغانی شیرازی (۲) امیدی رازی (۳) مکتبی شیرازی (۴) اهلی شیرازی

✓ پاسخ: گزینه «۱» بابافغانی شیرازی مشهور به حافظ کوچک در غزل از سرآمدن عهد خود شمرده می‌شد.

کج مثال ۴: تم‌نامه از کیست؟

- (۱) نظام شامی (۲) سلطان حسین بایقرا (۳) هاتفی خرگردی (۴) نظام استرآبادی

✓ پاسخ: گزینه «۳» هاتفی خرگردی به خمسه‌سرایی پرداخت و در مقابله با اسکندرنامه، ظفرنامه یا تم‌نامه را در ۴۵۰۰ بیت ساخت.

کج مثال ۵: کدام اثر در شرح مثنوی مولاناست؟

- (۱) جواهرالاسرار و زواهر الانوار (۲) ینبوع‌الاسرار فی نصایح‌الابرار
(۳) کنوزالحقایق فی رموز الدقایق (۴) مجالس‌النفائس

✓ پاسخ: گزینه «۱» کتاب جواهر‌الاسرار در شرح مثنوی مولانا از آثار کمال‌الدین خوارزمی ملقب به پیرفرشته است.

آزمون فصل چهارم

کله ۱- مهم‌ترین منظومه حماسه دینی منسوب به ابن حسام کدام است؟

- (۱) شاهرخ نامه (۲) ظفرنامه (۳) تیمور نامه (۴) خاوران نامه

کله ۲- منظومه مجمع‌البحرین از کیست؟

- (۱) نعمه‌الله ولی (۲) کاتبی نیشابوری (۳) لطف‌الله نیشابوری (۴) بسحق اطعمه

کله ۳- کدام شاعر در اشعار هزل آمیزش متأثر از عبید زاکانی بود؟

- (۱) نظام محمود قاری یزدی (۲) شمس‌الدین احمدبن منوچهر (۳) بسحق اطعمه (۴) مولانا سیمی نیشابوری

کله ۴- مثنوی انیس‌العارفین از کیست؟

- (۱) ابن نصرت (۲) قاسم انوار (۳) عصمت بخاری (۴) ابن حسام

کله ۵- کتاب ظفرنامه از کیست؟

- (۱) ابن حسام (۲) امیر شاهی (۳) شرف‌الدین علی (۴) جامی

کله ۶- منظومه عجایب‌الغرائب از کیست؟

- (۱) ابن حسام (۲) آذری (۳) امیرشاهی (۴) جامی

کله ۷- «جواهر الاسرار» از کیست؟

- (۱) جامی (۲) ابن حسام (۳) امیرشاهی (۴) آذری

کله ۸- «مجالس‌النفائس» اثر چه کسی است؟

- (۱) فانی (۲) ابن حسام (۳) جامی (۴) آذری

کله ۹- او را اشعر شعرای خراسانی می‌دانستند که در قصیده‌ای به نام مجمع‌الغرایب، سلطان یعقوب آق‌قویونلو را مدح کرد؟

- (۱) جامی (۲) فغانی شیرازی (۳) فانی (۴) بنایی

کله ۱۰- پیشرو شاعران قرن دهم در سبک سخنوری است که مبالغه او در واقعه‌پردازی و باریک‌اندیشی منجر به پدید آمدن سبک هندی گردید؟

- (۱) اهلی شیرازی (۲) هلالی (۳) هاتفی (۴) فغانی شیرازی

کله ۱۱- «مثنوی شاه و درویش» از کیست؟

- (۱) هلالی استرآبادی (۲) فغانی شیرازی (۳) اهلی شیرازی (۴) هاتفی

کله ۱۲- مثنوی «سحر حلال» از کیست؟

- (۱) فغانی شیرازی (۲) اهلی شیرازی (۳) هاتفی (۴) هلالی

کله ۱۳- مثنوی «بلقیس و سلیمان» از کیست؟

- (۱) نظام استرآبادی (۲) عیشی هروی (۳) عیشی شیرازی (۴) زاهدی

کله ۱۴- کدام شاعر قصیده بدایع الاسحار قوامی مطرزی را جواب گفت؟

- (۱) عارفی هروی (۲) عیشی شیرازی (۳) نظام استرآبادی (۴) عیشی هروی

کله ۱۵- کتاب ظفرنامه در شرح حال تیمور گورکانی از کیست؟

- (۱) حافظ ابرو (۲) معین‌الدین نطنزی (۳) نظام شامی (۴) شرف‌الدین علی یزدی

کله ۱۶- «منتخب‌التواریخ» از کیست؟

- (۱) معین‌الدین نطنزی (۲) نظام شامی (۳) فصیح خوانی (۴) کاشفی سبزواری

کله ۱۷- «مجمع‌التواریخ» اثر کیست؟

- (۱) نظام شامی (۲) حافظ ابرو (۳) معین‌الدوله نطنزی (۴) ترکه اصفهانی

کله ۱۸- «زبدة‌التواریخ» مجلد چهارم کدام کتاب است؟

- (۱) ظفرنامه (۲) منتخب‌التواریخ (۳) مطلع‌السعدین (۴) مجمع‌التواریخ

کله ۱۹- «داراب‌نامه» از کیست؟

- (۱) جامی (۲) محمد بیغمی (۳) کمال‌الدین عبدالرزاق (۴) فصیح خوافی

کله ۲۰- کدام یک از آثار لاهیجی نور بخشی در شرح گلشن راز شیخ محمود شبستری است؟

- (۱) اسرار‌الشهود (۲) مفاتیح‌الاعجاز (۳) معاش‌السالکین (۴) مجالس‌العشاق

فصل پنجم

«تاریخ ادبیات ایران از نخستین سال‌های سده ۱۰ تا میانه ۱۲ هجری»

تست‌های تألیفی فصل پنجم

کج مثال ۱: «شاعر ادابند» لقب کدام شاعر است؟

- (۱) فیاض لاهیجی (۲) اسیر شهرستانی (۳) کلیم کاشانی (۴) غنی کشمیری
- پاسخ: گزینه «۲» میرغلامعلی آزاد، در سرو آزاد، اسیر شهرستانی را شاعر ادابند خوانده است.

کج مثال ۲: مثنوی اورنگ زیب سروده کیست؟

- (۱) بینش کشمیری (۲) واعظ قزوینی (۳) بیدل عظیم آبادی (۴) آفرین لاهوری
- پاسخ: گزینه «۱» مثنوی اورنگ زیب بر وزن مخزن‌الاسرار، سروده بینش کشمیری است.

کج مثال ۳: مثنوی کونین از آثار اوست که آن را به پیروی تحفة‌العراقین خاقانی سروده است و در آن به زبان مخاطب نزدیک می‌شود.

- (۱) وحید قزوینی (۲) شوکت بخاری (۳) سالک قزوینی (۴) بینش کشمیری
- پاسخ: گزینه «۳» سروده سالک قزوینی است و موضوع آن، سفرنامه سالک از قزوین به تبریز است.

کج مثال ۴: مثنوی «سوز و گداز» از آثار کدام شاعر است؟

- (۱) نظیری نیشابوری (۲) عرفی شیرازی (۳) نوعی خبوشانی (۴) ظهیری ترشیزی
- پاسخ: گزینه «۳» منظومه مشهور او سوز و گداز است در بحر هزج.

کج مثال ۵: مؤلف کتاب ابوالجنان در اخلاق چه کسی است؟

- (۱) بینش کشمیری (۲) واعظ قزوینی (۳) سالک قزوینی (۴) کلیم کاشانی
- پاسخ: گزینه «۲» ابوالجنان در اخلاق و بنا بر سنت‌های اسلامی، اخبار و رهنمودهای امامان شیعه است.

کج مثال ۶: حکایات «شمسه و قهقهه» در کدام کتاب آمده است؟

- (۱) محفل آرا (۲) محبوب القلوب (۳) هزار و یک شب (۴) بهار دانش
- پاسخ: گزینه «۲» ممتاز فراهانی به مجموعه «رعنا و زیبا» حکایاتی افزود و آن را محفل‌آرا نامید؛ بار دیگر تحریرات تازه‌ای بر آن افزود و آن را محبوب‌القلوب نامید و این مجموعه به مناسبت حکایات باب دوم، به شمس و قهقهه اشتها یافت.

کج مثال ۱۴: مجموعه نوادرالحکایات یا بحرالنوادر از کیست؟

- (۱) فخری هروی (۲) قاضی نورالله (۳) اوحدی (۴) فخرالزمانی
- پاسخ: گزینه «۴» نوادرالحکایات مجموعه‌ای است از داستان‌های تاریخی پیامبران و امامان و شاهزادگان، از عبدالنبی فخرالزمانی.

آزمون فصل پنجم

- کله ۱- کتاب تلخیص المفتاح در علم بلاغت اثر کیست؟
 (۱) سکاکی خوارزمی (۲) خطیب قزوینی (۳) تفتازانی (۴) شیخ بهاءالدین عاملی
- کله ۲- شهر آشوب «مجمع الاصناف» اثر کدام شاعر است؟
 (۱) وحیدی قمی (۲) محمدمامین رازی (۳) لسانی شیرازی (۴) وحشی بافقی
- کله ۳- بهترین ساقی نامه عصر صفوی مربوط به کدام شاعر است؟
 (۱) پرتوی شیرازی (۲) فخرالدین عراقی (۳) شکیبی اصفهانی (۴) عرفی شیرازی
- کله ۴- مبتکر طرز وقوع چه کسی است؟
 (۱) وحشی بافقی (۲) شرف جهان قزوینی (۳) لسانی شیرازی (۴) روح الامین اصفهانی
- کله ۵- خسروثانی لقب کدام شاعر است؟
 (۱) ضمیری اصفهانی (۲) پرتوی شیرازی (۳) شکیبی اصفهانی (۴) سنجر کاشانی
- کله ۶- مثنوی «زبدة الاشعار» از کیست؟
 (۱) لسانی شیرازی (۲) میلی هروی (۳) غزالی مشهدی (۴) قاسمی گنابادی
- کله ۷- مثنوی ناظر و منظور از کیست؟
 (۱) وحشی بافقی (۲) وصال شیرازی (۳) صابر (۴) نظامی
- کله ۸- کدام شاعر در زمانه خود لقب خاقانی ثانی را به خود گرفت؟
 (۱) محتشم کاشانی (۲) عرفی شیرازی (۳) نوعی خوبشانی (۴) ظهوری ترشیزی
- کله ۹- مثنوی بلقیس و سلیمان از کیست؟
 (۱) زلالی خوانساری (۲) ظهوری ترشیزی (۳) حیاتی گیلانی (۴) فرقتی جوشقانی
- کله ۱۰- مثنوی جهانگیرنامه اثر کیست؟
 (۱) صوفی آملی (۲) طالب آملی (۳) کلیم کاشانی (۴) محتشم کاشانی
- کله ۱۱- شفای اصفهانی کدام اثر خود را به استقبال از حدیقه سروده است؟
 (۱) نمکدان حقیقت (۲) مهر و محبت (۳) مجمع البحرین (۴) دیده بیدار
- کله ۱۲- شفای اصفهانی کدام اثر خود را به استقبال از تحفة العراقرین خاقانی سرود؟
 (۱) مهر و محبت (۲) دیده بیدار (۳) نمکدان حقیقت (۴) مجمع البحرین
- کله ۱۳- صائب کدام شیوه را به طور خاص، در اشعار خود به کار می‌گیرد؟
 (۱) تشبیه (۲) استعاره (۳) تمثیل (۴) کنایه
- کله ۱۴- صائبی ثانی لقب کدام شاعر است؟
 (۱) شوکت بخاری (۲) ناصر علی سرهنندی (۳) وحید قزوینی (۴) بینش کشمیری
- کله ۱۵- سبک هندی در آثار او، به حد مبالغه آمیزی از توسعه رسید و در میدان خیال پروری و مضمون آفرینی از همه شاعران دیگر پیشی جست؟
 (۱) بیدل عظیم آبادی (۲) آفرین لاهوری (۳) صائب تبریزی (۴) بینش کشمیری
- کله ۱۶- بدایع الوقایع اثر کیست؟
 (۱) حسن بن روزبهان (۲) قاضی اختیار (۳) قاضی احمد غفاری (۴) واصفی هروی
- کله ۱۷- مترجم مجالس النفاث امیر علیشیر نوایی، از ترکی به پارسی چه کسی بود؟
 (۱) حکیم شاه محمد قزوینی (۲) میریحیی قزوینی (۳) شاه طاهر دکنی (۴) واصفی هروی

کله ۱۸- لطایف‌نامه ترجمه کدام کتاب است؟

(۱) لب‌التواریخ (۲) مجالس‌النفائس (۳) جواهرالعجایب (۴) نفائس‌المآثر

کله ۱۹- کدام کتاب در تذکره احوال شاعران اواخر عهد تیموری و اوایل صفوی است؟

(۱) تحفه سامی (۲) بدایع‌الوقایع (۳) گلستان هنر (۴) مجمع‌الشعرا و مناقب‌الفضلا

کله ۲۰- احسن‌التواریخ از کیست؟

(۱) مصلح‌الدین لاری (۲) حسن بیگ روملو (۳) خورشاه (۴) فخری هروی

کله ۲۱- خلاصه‌التواریخ از کیست؟

(۱) حسن بیگ روملو (۲) فخری هروی (۳) وقوعی نیشابوری (۴) قاضی میراحمد قمی

کله ۲۲- مجمع‌الخبار از کیست؟

(۱) وقوعی نیشابوری (۲) قاضی میراحمدقمی (۳) حسن بیگ روملو (۴) فخری هروی

کله ۲۳- هفت اقلیم در جغرافیا از کیست؟

(۱) سامی (۲) نظام‌الدین هروی (۳) امین احمد رازی (۴) وقوعی نیشابوری

کله ۲۴- کدام کتاب آخرین تحریر از کلیله و دمنه است؟

(۱) عیار دانش (۲) آیین اکبری (۳) بهار دانش (۴) روضة‌العقول

کله ۲۵- دره نادره از کیست؟

(۱) امیرعلیشیرنویسی (۲) میرزامهدی خان منشی (۳) اسکندربیک منشی (۴) نصرآبادی

فصل ششم

«تاریخ ادبیات ایران در قرن سیزدهم»

تست‌های تألیفی فصل ششم

کجه مثال ۱: داستان ناتمام «شیرین و فرهاد» وحشی بافقی را کدام شاعر به پایان رساند؟

- (۱) صبا (۲) نشاط اصفهانی (۳) وصال شیرازی (۴) هاتف اصفهانی

✓ پاسخ: گزینه «۳» وصال شیرازی داستان شیرین و فرهاد وحشی را که ناتمام بود، به شیوه‌ای خوب و استادانه به پایان رساند.

کجه مثال ۲: کدام شاعر حکایت‌های «الف لیلة و لیله» عبداللطیف طسوجی را به اشعار فارسی آراست؟

- (۱) سروش اصفهانی (۲) قاآنی (۳) فروغی (۴) یغما

✓ پاسخ: گزینه «۱» سروش اصفهانی به جای اشعار عربی کتاب «الف لیلة و لیلة» برحسب تناسب، بهترین نمونه‌های شعر فارسی را برگزید.

کجه مثال ۳: کدام اثر سروش اصفهانی در مدح رسول اکرم و خاندان نبوت است؟

- (۱) شمس‌المناقب (۲) روضة‌الانوار (۳) زینة‌المدایح (۴) ساقی‌نامه

✓ پاسخ: گزینه «۱» شمس‌المناقب حاوی قصایدی در مدح رسول اکرم و خاندان نبوت است؛ روضة‌الانوار در ذکر واقعه کربلاست.

آزمون فصل ششم

- کله ۱- کدام یک از پیشگامان نهضت بازگشت ادبی در ایران نبود؟
 (۱) میرزا محمد نصیر اصفهانی (۲) سید محمد شعله اصفهانی (۳) نشاط اصفهانی (۴) میر سید علی مشتاق
- کله ۲- تذکره ناتمام «رشحات» اثر کدام شاعر است؟
 (۱) مجمر (۲) سحاب (۳) وصال شیرازی (۴) عبدالوهاب نشاط
- کله ۳- کتاب تاریخ مآثر السلطانیه اثر کیست؟
 (۱) وقایع نگار (۲) میرزا رضی (۳) فاضل خان (۴) عبدالرزاق بیگ
- کله ۴- «زینة التواریخ» اثر کیست؟
 (۱) میرزا رضی (۲) وقایع نگار (۳) عبدالرزاق بیگ (۴) صاحب دیوان
- کله ۵- کدام یک از آثار فتحعلی خان صبا در بیان معجزات پیغمبر اسلام و جنگ های امام علی (ع) است؟
 (۱) شاهنشاه نامه (۲) عبرت نامه (۳) گلشن صبا (۴) خداوند نامه
- کله ۶- مثنوی جلایرنامه اثر کیست؟
 (۱) قائم مقام فراهانی (۲) وقایع نگار (۳) شهاب اصفهانی (۴) سروش اصفهانی
- کله ۷- در شعر «هما» تخلص می کرد، مأمور نوشتن تاریخ قاجاریه شد و کتاب زینة المدایح نیز از آثار اوست؟
 (۱) صاحب دیوان (۲) قائم مقام فراهانی (۳) وقایع نگار (۴) میرزا رضی
- کله ۸- ابتدا «حیب» تخلص می کرد، شاعری بدبیه گوست که قصایدش اغلب «کلام فارغ» است، اثر منشور پربشان از آثار اوست؟
 (۱) فروغی (۲) یغمای جندقی (۳) قانی (۴) قائم مقام فراهانی
- کله ۹- رساله عبرة للناظرین و عبرة للحاضرین اثر کیست؟
 (۱) مجدالملک (۲) بدایع نگار (۳) ابونصر شیبانی (۴) یغمای جندقی
- کله ۱۰- کتاب کشف الغرایب یا رساله مجدیه از آثار اوست؟
 (۱) فروغی (۲) حاجی فرهاد میرزا (۳) بدایع نگار (۴) مجدالملک
- کله ۱۱- از نویسندگان دوره ناصری و مؤلف کتاب تاریخ تبریز است؟
 (۱) حاجی فرهاد میرزا (۲) حسنعلی خان گروسی (۳) نادر میرزا (۴) قائم مقام فراهانی
- کله ۱۲- ناسخ التواریخ اثر کیست؟
 (۱) میرزا محمدتقی سپهر (۲) عبدالرزاق بیگ دنبلی خویی (۳) میرزا عبداللطیف طسوجی (۴) قائم مقام فراهانی
- کله ۱۳- روضة الصفا اثر کیست؟
 (۱) غلامحسین ادیب (۲) رضا قلی خان هدایت (۳) محمدحسین فروغی (۴) غلامحسین مستوفی
- کله ۱۴- تذکره انجمن خاقان تألیف چه کسی است؟
 (۱) فاضل خان گروسی (۲) رضا قلی خان هدایت (۳) محمد صادق هما مروزی (۴) افضل الملک مستوفی
- کله ۱۵- تذکره مجمع الفصحا و ریاض العارفین از کیست؟
 (۱) افضل الملک مستوفی (۲) فاضل خان گروسی (۳) رضا قلی خان هدایت (۴) محمد صادق هما مروزی
- کله ۱۶- قصص العلماء از کیست؟
 (۱) محمدعلی آزاد کشمیری (۲) محمدبن سلیمان تنکابنی (۳) حاج زین العابدین شیروانی (۴) محمدصادق هما مروزی

کله ۱۷- مؤلف کتابهای بستان‌السیاحه، ریاض‌السیاحه و حدايق‌السیاحه کیست؟

(۱) حاج زین‌العابدین شیروانی (۲) محمدبن سلیمان تنکابنی (۳) محمدعلی آزاد کشمیری (۴) محمدصادق هما مروزی

کله ۱۸- اسرارالحکم در حکمت از آثار کدام فیلسوف است؟

(۱) حاج ملا هادی سبزواری (۲) صدرالدین شیرازی (۳) آقا محمدرضا قمشهای (۴) میرزا ابوالحسن جلوه

کله ۱۹- متخلص به «مجنون» و از پیش‌آهنگان گویندگان طنزهای سیاسی است و از آثار اوست: خلاصه‌الافتضاح و مثنوی صکوک الدلیل.

(۱) قآنی (۲) یغمای جندقی (۳) سروش اصفهانی (۴) فروغی

کله ۲۰- مقدمه دیوان خاقان فتحعلی شاه و مقدمه شاهنشاه‌نامه صبا، به قلم چه کسی است؟

(۱) وصال شیرازی (۲) سحاب (۳) مجمر (۴) نشاط اصفهانی

فصل هفتم

«تاریخ ادبیات معاصر»

نست‌های تألیفی فصل هفتم

کدام مثال ۱: کدام یک از آثار محمد حسین شهریار نیست؟

- (۱) ای وای مادرم (۲) دو مرغ بهشتی (۳) مرغ آمین (۴) مومیایی

پاسخ: گزینه «۳» مرغ آمین از قطعاتی است در قالب‌نو با صورتی تمثیلی، از آثار نیما یوشیج.

کدام اثر صادق هدایت به شیوه‌ای سورئالیستی نوشته شده است؟

- (۱) سایه روشن (۲) سگ ولگرد (۳) بوف کور (۴) وغ وغ ساهاب

پاسخ: گزینه «۳» بوف کور انعکاس روحی مردی زیر فشار در قالب داستانی مرکب از شک قدیم آریایی و عرفان ایرانی به شیوه‌ای سورئالیستی است. این ویژگی در داستان کوتاه «زنده به گور» و «سه قطره خون» نیز دیده می‌شود.

کدام یک از نمایندگان ادبیات روستایی نیست؟

- (۱) اسماعیل فصیح (۲) محمود دولت آبادی (۳) امین فقیری (۴) هوشنگ گلشیری

پاسخ: گزینه «۱» نمایندگان ادبیات روستایی، دولت‌آبادی، فقیری و گلشیری هستند.

کدام مثال ۴: کتابی است که به شیوه‌ای تحلیلی، شعر نیمایی را بررسی نموده است.

- (۱) طلا در مس (۲) از صبا تا نیما (۳) شیوه نامه نقد ادبی (۴) وظیفه انتقاد در ادبیات

پاسخ: گزینه «۱» از صبا تا نیما، کتابی است از یحیی آربن‌پور در معرفی شاعران از صبا تا نیما یوشیج و جلد دیگر این کتاب «از نیما تا عصر حاضر» را در برمی‌گیرد. گزینه ۳ از آثار دکتر مریم مشرف است در نقد و گزینه ۴ مقاله‌ای است از فاطمه سیاح.

آزمون فصل هفتم

کله ۱- مؤلف کتاب مسالک‌المحسنین چه کسی است؟

- (۱) رضالقی خان هدایت (۲) زین‌العابدین مراغه‌ای (۳) فتحعلی آخوندزاده (۴) طالبوب

کله ۲- نمایش‌نامه‌نویس و انتقادگر معروف که در آرزوی پیوستن به تجدد و نوگرایی جهانی، زمینه‌های پرورش اندیشه‌های غرب‌گرایی را در ایران فراهم کرد؟

- (۱) میرزا آقاخان کرمانی (۲) فتحعلی آخوندزاده (۳) میرزا علی‌خان امین‌الدوله (۴) ادیب‌الممالک فراهانی

کله ۳- کدام‌یک نمایندگان شعر کارگری در عصر مشروطه نیست؟

- (۱) ادیب‌الممالک فراهانی (۲) فرّخی یزدی (۳) ابوالقاسم لاهوتی (۴) محمد علی افراشته

کله ۴- کدام‌یک از شاعران جناح سنت‌گرا در عصر مشروطه نیست؟

- (۱) بهار (۲) ابوالقاسم لاهوتی (۳) ادیب‌الممالک فراهانی (۴) ادیب پیشاوری

کله ۵- تصنیف «مرغ سحر ناله سرکن» از کدام شاعر مشروطه است؟

- (۱) میرزاده عشقی (۲) عارف قزوینی (۳) ملک‌الشعرا بهار (۴) فرّخی یزدی

کله ۶- از نخستین کوشندگان ادبیات کودکان در ایران نوین است؟

- (۱) نسیم شمال (۲) میرزاده عشقی (۳) عارف قزوینی (۴) ایرج میرزا

کله ۷- «سعدی نو» لقب کدام شاعر عصر مشروطه است؟

- (۱) عارف قزوینی (۲) ایرج میرزا (۳) میرزاده عشقی (۴) لاهوتی

کله ۸- کدام شاعر روزنامه‌ قرن بیستم را منتشر کرد؟

- (۱) نسیم شمال (۲) دهخدا (۳) فرّخی یزدی (۴) عشقی

کله ۹- کدام یک از پیشگامان شعر نیمایی نبوده است؟

- (۱) شمس کسمایی (۲) تقی رفعت (۳) علی اسفندیاری (۴) جعفر خامنه‌ای

کله ۱۰- نخستین شعر نیما که کاملاً از قید تخیل و وزن آرای و قافیه‌بندی گذشتگان آزاد بوده است؟

- (۱) ای شب (۲) افسانه (۳) قصه رنگ پریده (۴) ققنوس

کله ۱۱- کدام اثر نیما در کمال بخشیدن به ساختار بیرونی افسانه مؤثر بوده است؟

- (۱) خانواده یک سرباز (۲) پرندة منزوی (۳) خواب زمستانی (۴) مرغ آمین

کله ۱۲- کدام اثر نیما شعری تمثیلی است از سرگذشت خود او؟

- (۱) افسانه (۲) ققنوس (۳) مرغ غم (۴) قصه رنگ پریده

کله ۱۳- رمان تهران مخوف اثر چه کسی است؟

- (۱) جمالزاده (۲) حسن مقدم (۳) مشفق کاظمی (۴) میرزا عبدالحسین صنعتی‌زاده

کله ۱۴- اولین کسی که شعر نو غنایی را به شیوه‌ای علمی نقد کرد؟

- (۱) پرویز ناتل خانلری (۲) فریدون تولّی (۳) گلچین گیلانی (۴) منوچهر شیبانی

کله ۱۵- کدام یک از سراینندگان شعر نوی حماسی نیست؟

- (۱) هوشنگ ابتهاج (۲) احمد شاملو (۳) سیاوش کسرایی (۴) مهدی اخوان ثالث

کله ۱۶- «بدعت ها و بدایع نیما یوشیج» اثر کیست؟

- (۱) م. آزاد (۲) پرویز ناتل خانلری (۳) اسماعیل شاهرودی (۴) مهدی اخوان ثالث

کله ۱۷- «قنوس در باران» از کیست؟

- (۱) فروغ فرخزاد (۲) مهدی اخوان ثالث (۳) احمد شاملو (۴) هوشنگ ابتهاج

کله ۱۸- نخستین مجموعه شعر سهراب سپهری کدام است؟

- (۱) حجم سبز (۲) مرگ رنگ (۳) ما هیچ ما نگاه (۴) شرق اندوه

کله ۱۹- کدام گزینه از آثار طاهره صفارزاده نیست؟

- (۱) سفر پنجم (۲) سرود رگبار (۳) آتش نشان (۴) بیعت تا بیداری

کله ۲۰- آغازگر دو بیت‌های پیوسته چه کسی بود؟

- (۱) فریدون توللی (۲) فریدون مشیری (۳) پرویز خانلری (۴) گلچین گیلانی

پاسخنامه آزمون‌های بخش دوم

فصل اول: مسائل و وقایع تاریخی و سیاسی در ۵ قرن اول هجری

۱- گزینه «۱»	۲- گزینه «۳»	۳- گزینه «۲»	۴- گزینه «۴»	۵- گزینه «۳»
۶- گزینه «۴»	۷- گزینه «۲»	۸- گزینه «۲»	۹- گزینه «۳»	۱۰- گزینه «۳»
۱۱- گزینه «۲»	۱۲- گزینه «۱»	۱۳- گزینه «۱»	۱۴- گزینه «۳»	۱۵- گزینه «۴»

فصل دوم: وضع سیاسی و اجتماعی و دینی ایران در نیمه دوم قرن ۵ و قرن ۶ هجری، از آغاز عهد سلجوقی تا انقراض دولت خوارزمشاهی (۴۳۱-۵۶۲۸ه)

۱- گزینه «۱»	۲- گزینه «۱»	۳- گزینه «۲»	۴- گزینه «۲»	۵- گزینه «۱»
۶- گزینه «۲»	۷- گزینه «۳»	۸- گزینه «۲»	۹- گزینه «۴»	۱۰- گزینه «۳»
۱۱- گزینه «۴»	۱۲- گزینه «۲»	۱۳- گزینه «۱»	۱۴- گزینه «۱»	۱۵- گزینه «۴»
۱۶- گزینه «۴»	۱۷- گزینه «۲»	۱۸- گزینه «۳»	۱۹- گزینه «۴»	۲۰- گزینه «۲»

فصل سوم: وضع سیاسی و اجتماعی ایران در دو قرن ۷ و ۸

۱- گزینه «۱»	۲- گزینه «۳»	۳- گزینه «۱»	۴- گزینه «۴»	۵- گزینه «۱»
۶- گزینه «۳»	۷- گزینه «۲»	۸- گزینه «۳»	۹- گزینه «۴»	۱۰- گزینه «۱»
۱۱- گزینه «۲»	۱۲- گزینه «۱»	۱۳- گزینه «۱»	۱۴- گزینه «۴»	۱۵- گزینه «۳»
۱۶- گزینه «۴»	۱۷- گزینه «۳»	۱۸- گزینه «۲»	۱۹- گزینه «۳»	۲۰- گزینه «۴»

فصل چهارم: وضع سیاسی ایران در دو قرن ۹ و ۱۰ هجری؛ از آغاز دوره تیموریان تا پایان عهد شاه اسماعیل صفوی

۱- گزینه «۴»	۲- گزینه «۲»	۳- گزینه «۳»	۴- گزینه «۲»	۵- گزینه «۳»
۶- گزینه «۲»	۷- گزینه «۴»	۸- گزینه «۱»	۹- گزینه «۴»	۱۰- گزینه «۴»
۱۱- گزینه «۱»	۱۲- گزینه «۲»	۱۳- گزینه «۱»	۱۴- گزینه «۴»	۱۵- گزینه «۳»
۱۶- گزینه «۱»	۱۷- گزینه «۲»	۱۸- گزینه «۴»	۱۹- گزینه «۲»	۲۰- گزینه «۲»

فصل پنجم: خلاصه وضع سیاسی ایران از نخستین سال‌های سده ۱۰ تا میانه سده ۱۲ هجری

۱- گزینه «۲»	۲- گزینه «۳»	۳- گزینه «۱»	۴- گزینه «۳»	۵- گزینه «۱»
۶- گزینه «۴»	۷- گزینه «۱»	۸- گزینه «۱»	۹- گزینه «۳»	۱۰- گزینه «۲»
۱۱- گزینه «۱»	۱۲- گزینه «۴»	۱۳- گزینه «۳»	۱۴- گزینه «۲»	۱۵- گزینه «۱»
۱۶- گزینه «۴»	۱۷- گزینه «۱»	۱۸- گزینه «۲»	۱۹- گزینه «۱»	۲۰- گزینه «۲»
۲۱- گزینه «۴»	۲۲- گزینه «۱»	۲۳- گزینه «۳»	۲۴- گزینه «۱»	۲۵- گزینه «۲»

فصل ششم: ادبیات ایران در نیمه اول قرن ۱۳

۱- گزینه «۳»	۲- گزینه «۲»	۳- گزینه «۴»	۴- گزینه «۱»	۵- گزینه «۴»
۶- گزینه «۱»	۷- گزینه «۳»	۸- گزینه «۳»	۹- گزینه «۲»	۱۰- گزینه «۴»
۱۱- گزینه «۳»	۱۲- گزینه «۱»	۱۳- گزینه «۲»	۱۴- گزینه «۱»	۱۵- گزینه «۳»
۱۶- گزینه «۲»	۱۷- گزینه «۱»	۱۸- گزینه «۱»	۱۹- گزینه «۲»	۲۰- گزینه «۴»

فصل هفتم: تاریخ ادبیات معاصر

۱- گزینه «۴»	۲- گزینه «۲»	۳- گزینه «۱»	۴- گزینه «۲»	۵- گزینه «۳»
۶- گزینه «۴»	۷- گزینه «۲»	۸- گزینه «۴»	۹- گزینه «۳»	۱۰- گزینه «۴»
۱۱- گزینه «۱»	۱۲- گزینه «۲»	۱۳- گزینه «۳»	۱۴- گزینه «۱»	۱۵- گزینه «۱»
۱۶- گزینه «۴»	۱۷- گزینه «۳»	۱۸- گزینه «۲»	۱۹- گزینه «۲»	۲۰- گزینه «۱»